

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
Τομέας Επικοινωνιών, Ηλεκτρονικής και Συστημάτων Πληροφορικής

Σχεδίαση 8-PAM διαμορφωτή
συχνότητας λειτουργίας 60 GHz
σε τεχνολογία FD-SOI 22nm CMOS

Διπλωματική Εργασία

Φώτιος Κολοβός

Επιβλέπων: Ιωάννης Παπανάνος
Καθηγητής ΕΜΠ

Αθήνα, Οκτώβριος 2024

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
Τομέας Επικοινωνιών, Ηλεκτρονικής και Συστημάτων Πληροφορικής

Σχεδίαση 8-PAM διαμορφωτή
συχνότητας λειτουργίας 60 GHz
σε τεχνολογία FD-SOI 22nm CMOS

Διπλωματική Εργασία

Φώτιος Κολοβός

Επιβλέπων: Ιωάννης Παπανάνος
Καθηγητής ΕΜΠ

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή την 15^η/10/2024.

.....		
Ιωάννης	Γεώργιος	Ευάγγελος
Παπανάνος	Παναγόπουλος	Χριστοφόρου
Καθηγητής ΕΜΠ	Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ	Καθηγητής ΕΜΠ

Αθήνα, Οκτώβριος 2024

.....
Φώτιος Κολοβός

Διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών ΕΜΠ

Copyright © Φώτιος Κολοβός, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Περίληψη

Στην παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιείται η ανάλυση και η σχεδίαση ενός 8-PAM διαμορφωτή σε τεχνολογία FD - SOI 22nm CMOS, που λειτουργεί στη συχνότητα των 60 GHz. Οι PAM διαμορφωτές, λόγω της απλότητας των σχεδιάσεών τους, μπορεί να αποδειχτούν πολύτιμες εναλλακτικές λύσεις στους IQ διαμορφωτές και στους RF converters.

Αρχικά, περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά του ψηφιακού συστήματος επικοινωνιών, σύμφωνα με τα οποία σχεδιάζεται σε επίπεδο συστήματος ένας 8-PAM πομποδέκτης στο SystemVue. Στη συνέχεια, μετά από μια εισαγωγή στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται, παρουσιάζεται το κύκλωμα του 8-PAM διαμορφωτή σε επίπεδο ηλεκτρονικών στοιχείων. Αποτελείται από έναν cross - coupled ταλαντωτή κι ένα διαφορικό ζεύγος. Το ρεύμα πόλωσης του διαφορικού ζεύγους εξαρτάται από τις τιμές 3 bits και κάθε συνδυασμός τους παράγει στην έξοδο ημιτονικό σήμα με διαφορετικό πλάτος. Τέλος, ένα κύκλωμα Bandgap και ένας LDO σχεδιάζονται για να τροφοδοτήσουν τον 8-PAM διαμορφωτή.

Λέξεις — κλειδιά: ψηφιακές επικοινωνίες, 8-PAM διαμορφωτής, κύκλωμα Band-gap, LDO

Abstract

The present thesis deals with the analysis and design of an 8-PAM modulator in a FD - SOI 22nm CMOS technology, that operates at the frequency of 60 GHz. PAM modulators, due to the simplicity of their design, can be proved to constitute valuable alternatives to IQ modulators and RF converters.

At first, the principles of the digital communication system are described, according to which an 8-PAM transceiver is designed at system level in SystemVue. Subsequently, after an introduction to the technology that is used, the circuit of the 8-PAM modulator is presented at device level. It consists of a cross - coupled oscillator and a differential pair. The bias current (or tail current) of the differential pair depends on the values of 3 bits and each combination of them produces at the output a sinusoidal signal with different amplitude. Finally, a Bandgap circuit and an LDO are designed to feed the 8-PAM modulator.

Keywords: digital communications, 8-PAM modulator, Bandgap circuit, LDO

Ευχαριστίες

Η ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας σηματοδοτεί και το τέλος του πενταετούς κύκλου των προπτυχιακών σπουδών μου. Πρόκειται για ένα όμορφο ταξίδι γεμάτο υπέροχες εμπειρίες, αξέχαστες αναμνήσεις, νέα πρόσωπα και καινούργιες γνώσεις.

Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα της διπλωματικής μου εργασίας, τον κύριο Ιωάννη Παπανάνο, καθηγητή της ΣΗΜΜΥ του ΕΜΠ, για την ευκαιρία που μου έδωσε να ασχοληθώ με ένα θέμα το οποίο ξεχώρισα και αγάπησα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου αλλά και για την καθοδήγηση και τις πολύτιμες γνώσεις που μου πρόσφερε κατά την άριστη συνεργασία μας. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τα υπόλοιπα μέλη της Ομάδας Σχεδίασης Μικροηλεκτρονικών Κυκλωμάτων για τις ευχάριστες στιγμές που περάσαμε στο εργαστήριο και κυρίως τον κύριο Γεώργιο Παναγόπουλο, επίκουρο καθηγητή της ΣΗΜΜΥ του ΕΜΠ, και τον Βασίλειο Μανουρά, υποψήφιο διδάκτορα της ΣΗΜΜΥ του ΕΜΠ, χωρίς τους οποίους η ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας θα ήταν αδύνατη. Ακόμα, ευχαριστώ τον κύριο Ευάγγελο Χριστοφόρου ως μέλος της τριμελούς εξεταστικής μου επιτροπής καθώς και όλους τους καθηγητές του ΕΜΠ με τους οποίους συνεργάστηκα και απέκτησα χρήσιμες γνώσεις.

Έπειτα, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους μου, παλιούς και νέους, για τις συζητήσεις, τις όμορφες στιγμές και γενικότερα την αλληλεπίδραση που είχαμε τόσο εντός όσο και εκτός σχολής.

Πάνω όμως από όλους και όλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω εγκάρδια την οικογένειά μου, τους γονείς μου, Ηλία και Κωνσταντινιά - Ελένη, και την αδερφή μου, Χρυσούλα, για την αγάπη, τη φροντίδα, τη συμπαράσταση, την ηθική και υλική υποστήριξη που μου παρείχαν όχι μόνο στα πέντε αυτά χρόνια των προπτυχιακών μου σπουδών αλλά και σε όλα τα υπόλοιπα.

Φώτιος Κολοβός
Οκτώβριος 2024

Αφιερώνεται στην οικογένειά μου
Φώτιος Κολοβός

Περιεχόμενα

Περίληψη	4
Abstract	5
Ευχαριστίες	6
Περιεχόμενα	8
Κατάλογος Σχημάτων	10
Κατάλογος Πινάκων	17
1 Το ψηφιακό σύστημα επικοινωνιών	18
1.1 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα ψηφιακών επικοινωνιών	19
1.2 Το ψηφιακό σύστημα εκπομπής	20
1.2.1 Βαθμίδα βασικής ζώνης	20
1.2.2 Βαθμίδα ψηφιακής διαμόρφωσης	21
1.2.3 Βαθμίδα RF	24
1.3 Ο τηλεπικοινωνιακός δίαυλος	24
1.4 Το ψηφιακό σύστημα λήψης	24
1.4.1 Βαθμίδα RF	25
1.4.2 Βαθμίδα ψηφιακής αποδιαμόρφωσης	25
1.4.3 Βαθμίδα βασικής ζώνης	25
2 Σχεδίαση 8-PAM πομποδέκτη στο SystemVue	27
2.1 Το σύστημα εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη	27
2.2 Το σύστημα λήψης του 8-PAM πομποδέκτη	29
2.3 Προσομοίωση συνολικού συστήματος για γραμμική λειτουργία . . .	30
2.4 Προσομοίωση συνολικού συστήματος για μη γραμμική λειτουργία .	36
3 Επισκόπηση της τεχνολογίας FD - SOI 22nm CMOS	42
3.1 Η τεχνολογία SOI	42
3.1.1 Εισαγωγή	42
3.1.2 Η δομή μιας SOI διάταξης	42

3.1.3	Πλεονεκτήματα της SOI τεχνολογίας	43
3.1.4	PD - SOI και FD - SOI διατάξεις	46
3.2	Stack-up της τεχνολογίας FD - SOI 22nm CMOS	46
3.3	Τρανζίστορ	49
3.3.1	Super-Low $V_{threshold}$ nfet (slvtnfet)	49
3.3.2	Super-Low $V_{threshold}$ pfet (slvtpfet)	51
3.3.3	Low $V_{threshold}$ nfet (lvtnfet)	52
3.3.4	Low $V_{threshold}$ pfet (lvtpfet)	53
3.3.5	Regular $V_{threshold}$ nfet (nfet)	54
3.4	Ωμικά στοιχεία (Diffusion resistor)	55
3.5	Χωρητικά στοιχεία (1.8 Volt alternative-polarity MOM capacitor)	56
3.6	Επαγωγικά στοιχεία - Μετασχηματιστές	57
3.6.1	Interleaved, Primary-tapped	57
3.6.2	Stacked, Primary-tapped	60
3.6.3	Stacked, Dual-tapped	63
4	Σχεδίαση και προσομοίωση του 8-PAM διαμορφωτή	66
4.1	Μελέτη της προτεινόμενης τοπολογίας	66
4.2	Πρώτη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή	67
4.3	Δεύτερη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή	72
4.4	Τρίτη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή	77
4.4.1	Αρχικό σχηματικό	77
4.4.2	Χρήση του Stacked, Dual-tapped μετασχηματιστή	80
4.4.3	SystemVue	83
4.4.4	Layout	84
4.4.5	Άλλες χρήσεις του 8-PAM διαμορφωτή	85
4.4.6	Bandgap References	90
4.4.7	Low-Dropout Regulators (LDOs)	106
4.4.8	Πλήρες σχηματικό	111
5	Συμπεράσματα και μελλοντική εργασία	113
	Βιβλιογραφία	114

Κατάλογος Σχημάτων

1.1	Γενικό διάγραμμα τηλεπικοινωνιακής ζεύξης	18
1.2	Λειτουργικό διάγραμμα συστήματος εκπομπής ψηφιακών επικοινωνιών	20
1.3	Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας βασικής ζώνης του ψηφιακού συστήματος εκπομπής	20
1.4	Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας ψηφιακής διαμόρφωσης του ψηφιακού συστήματος εκπομπής	22
1.5	Αντιστοίχιση ακολουθίας βιτς σε σύμβολο	22
1.6	Μορφοποίηση συμβόλων	22
1.7	Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της απευθείας άνω μετατροπής συχνότητας	23
1.8	Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της άνω μετατροπής συχνότητας με χρήση ενδιάμεσης συχνότητας, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την IF συχνότητα και β) IRF (Image Reject Filter): Φίλτρο απόρριψης ειδώλου	23
1.9	Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της απευθείας διαμόρφωσης, όπου οι διαδικασίες της μορφοποίησης συμβόλου και της διαμόρφωσης πραγματοποιούνται ταυτόχρονα (χωρίς την παρουσία μίκτη)	23
1.10	Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας RF	24
1.11	Λειτουργικό διάγραμμα συστήματος λήψης ψηφιακών επικοινωνιών .	24
1.12	Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική του ομόδυνου δέκτη, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την RF συχνότητα, β) LNA: Low Noise Amplifier και γ) AMP: Amplifier	25
1.13	Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική του υπερετερόδυνου δέκτη, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την RF συχνότητα, β) LNA: Low Noise Amplifier, γ) IRF (Image Reject Filter): Φίλτρο απόρριψης ειδώλου, δ) CSF (Channel Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την IF συχνότητα και ε) AMP (Amplifier): Ενισχυτής ενδιάμεσης συχνότητας	25
1.14	Σύμφωνη ψηφιακή αποδιαμόρφωση	26
1.15	Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας βασικής ζώνης του ψηφιακού συστήματος λήψης	26

2.1	Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη	27
2.2	Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη (συνέχεια)	28
2.3	Αναπαράσταση ενός NRZ παλμού στο πεδίο του χρόνου και στο πεδίο της συχνότητας	29
2.4	Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος λήψης του 8-PAM πομποδέκτη	30
2.5	Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος λήψης του 8-PAM πομποδέκτη (συνέχεια)	30
2.6	Μέρος της ακολουθίας των bits εισόδου με τη μορφή NRZ παλμών	31
2.7	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής	31
2.8	Τροποποιημένος αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής με χρήση Gray κωδικοποίησης	32
2.9	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής, όπως προκύπτει από το SystemVue	32
2.10	Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων	32
2.11	Το φάσμα των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων	33
2.12	Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος	33
2.13	Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων	34
2.14	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue	35
2.15	Μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου με τη μορφή NRZ παλμών	36
2.16	Καμπύλη για τη μη γραμμική συμπεριφορά του συστήματος	37
2.17	Σχέση μεταξύ των τιμών των συμβόλων στην είσοδο του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής και στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης	37
2.18	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής, όπως προκύπτει από το SystemVue	38
2.19	Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων	38
2.20	Το φάσμα των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων	38
2.21	Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος	39
2.22	Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων	39
2.23	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue	41
2.24	Μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου με τη μορφή NRZ παλμών	41
3.1	Οι δομές των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων	43
3.2	Οι παρασιτικές χωρητικότητες των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων	43
3.3	Συνδεσμολογία που φανερώνει το πλεονέκτημα της ανεξάρτητης πόλωσης του ακροδέκτη body των SOI τρανζίστορ	44

3.4	Layout του λογικού αντιστροφέα CMOS	45
3.5	Τομές των PD - SOI και FD - SOI τρανζίστορ	46
3.6	Stack-up υπό ορθή κλίμακα	47
3.7	Stack-up υπό κατάλληλη για την κατανόησή του κλίμακα	48
3.8	Σχηματικό του slvtnfet	49
3.9	Layout του slvtnfet (κάτοψη)	49
3.10	Layout του slvtnfet (τομή)	50
3.11	Ρεύμα I_{ds} συναρτήσει της τάσης V_{gs} με παράμετρο την τάση V_{ds} και $\frac{W}{L} = \frac{2.4 \text{ } \mu\text{m}}{20 \text{ nm}}$	50
3.12	Ρεύμα I_{ds} συναρτήσει της τάσης V_{ds} με παράμετρο την τάση V_{gs} και $\frac{W}{L} = \frac{2.4 \text{ } \mu\text{m}}{20 \text{ nm}}$	50
3.13	Σχηματικό του slvtpfet	51
3.14	Layout του slvtpfet (κάτοψη)	51
3.15	Layout του slvtpfet (τομή)	51
3.16	Σχηματικό του lvtntfet	52
3.17	Layout του lvtntfet (κάτοψη) – Η τομή είναι η ίδια με αυτή στο Σχήμα 3.10	52
3.18	Σχηματικό του lvtptfet	53
3.19	Layout του lvtptfet (κάτοψη) – Η τομή είναι η ίδια με αυτή στο Σχήμα 3.15	53
3.20	Σχηματικό του nfet	54
3.21	Layout του nfet (κάτοψη)	54
3.22	Layout του nfet (τομή)	54
3.23	Diffusion resistor: Σχηματικό	55
3.24	Diffusion resistor: Layout (κάτοψη)	55
3.25	MOM capacitor: Σχηματικό	56
3.26	MOM capacitor: Layout (κάτοψη)	56
3.27	Interleaved, Primary-tapped: Σχηματικό	57
3.28	Interleaved, Primary-tapped: Layout (κάτοψη)	57
3.29	Interleaved, Primary-tapped: 3D αναπαράσταση	58
3.30	Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος	59
3.31	Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος	59
3.32	Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος	59
3.33	Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος	59
3.34	Συντελεστής σύζευξης	59
3.35	Stacked, Primary-tapped: Σχηματικό	60
3.36	Stacked, Primary-tapped: Layout (κάτοψη)	60
3.37	Stacked, Primary-tapped: 3D αναπαράσταση	61
3.38	Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος	62
3.39	Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος	62
3.40	Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος	62

3.41	Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος	62
3.42	Συντελεστής σύζευξης	62
3.43	Stacked, Dual-tapped: Σύμβολο του extracted model	63
3.44	Stacked, Dual-tapped: Layout (κάτοψη)	63
3.45	Stacked, Dual-tapped: 3D αναπαράσταση	64
3.46	Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος	65
3.47	Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος	65
3.48	Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος	65
3.49	Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος	65
3.50	Συντελεστής σύζευξης	65
4.1	Λειτουργικό διάγραμμα της προτεινόμενης τοπολογίας για τον 8-PAM διαμορφωτή	66
4.2	Σχηματικό της πρώτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή	67
4.3	Σχηματικό του DAC	68
4.4	Σχηματικό του ψηφιακού κυκλώματος	68
4.5	Σχηματικό του ψηφιακού κυκλώματος (συνέχεια)	68
4.6	Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits	70
4.7	Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας	70
4.8	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου	71
4.9	Σχηματικό της δεύτερης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή	72
4.10	Σχηματικά και σύμβολα του αντιστροφέα (αριστερά) και της πύλης NAND 3 εισόδων (δεξιά)	72
4.11	Σχηματικό του αποκωδικοποιητή	73
4.12	Σχηματικό του αποκωδικοποιητή (συνέχεια)	73
4.13	Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits	75
4.14	Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας	75
4.15	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου	76
4.16	Αρχικό σχηματικό της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή	77
4.17	Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits	78
4.18	Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας	79
4.19	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου	80
4.20	Σχηματικό της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή με τους stacked, dual - tapped μετασχηματιστές	80
4.21	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου	81
4.22	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps	82

4.23	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps με σημειωμένα με κόκκινο χρώμα τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος	82
4.24	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps όταν η τιμή του πλάτους εξόδου εναλλάσσεται από τη μικρότερη στη μεγαλύτερη και αντίστροφα	83
4.25	Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue	84
4.26	Σχηματικό το layout του οποίου πρόκειται να σχεδιαστεί	84
4.27	Layout του σχηματικού του Σχήματος 4.25	84
4.28	4-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την πρώτη εναλλακτική . . .	85
4.29	4-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της πρώτης εναλλακτικής	86
4.30	4-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την δεύτερη εναλλακτική . .	86
4.31	4-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της δεύτερης εναλλακτικής	87
4.32	2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την πρώτη εναλλακτική . . .	88
4.33	2-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της πρώτης εναλλακτικής	88
4.34	2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την δεύτερη εναλλακτική . .	89
4.35	2-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της δεύτερης εναλλακτικής	89
4.36	2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την τρίτη εναλλακτική	90
4.37	Κύκλωμα Bandgap	91
4.38	Κύκλωμα Bandgap (συνέχεια)	91
4.39	Start-up Circuit	92
4.40	Operational Transconductance Amplifier	93
4.41	Το κύκλωμα Bandgap ως σύμβολο	93
4.42	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$	94
4.43	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$	94
4.44	$V_{DD} = 1 \text{ V}$	94
4.45	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	95
4.46	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	95
4.47	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	95
4.48	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	95
4.49	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	95
4.50	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	96
4.51	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	96
4.52	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	96
4.53	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	96
4.54	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	96

4.55	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	97
4.56	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	97
4.57	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	97
4.58	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	97
4.59	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	97
4.60	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$	98
4.61	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$	98
4.62	$V_{DD} = 1 \text{ V}$	98
4.63	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	99
4.64	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	99
4.65	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	99
4.66	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	99
4.67	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	99
4.68	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	100
4.69	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	100
4.70	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	100
4.71	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	100
4.72	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	100
4.73	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	101
4.74	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	101
4.75	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	101
4.76	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	101
4.77	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	101
4.78	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$	102
4.79	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$	102
4.80	$V_{DD} = 1 \text{ V}$	102
4.81	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	103
4.82	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	103
4.83	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	103
4.84	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	103
4.85	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	103
4.86	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	104
4.87	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	104
4.88	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	104
4.89	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	104
4.90	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	104
4.91	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$	105
4.92	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	105
4.93	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	105
4.94	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$	105
4.95	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$	105

4.96	Σχηματικό του LDO	106
4.97	Ο LDO ως σύμβολο	106
4.98	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$	107
4.99	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$	107
4.100	$V_{DD} = 1 \text{ V}$	107
4.101	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ\text{C}$	108
4.102	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	108
4.103	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	108
4.104	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	108
4.105	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	108
4.106	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ\text{C}$	109
4.107	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	109
4.108	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	109
4.109	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	109
4.110	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	109
4.111	$V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ\text{C}$	110
4.112	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	110
4.113	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	110
4.114	$V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ\text{C}$	110
4.115	$V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ\text{C}$	110
4.116	Πλήρες σχηματικό της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή .	111
4.117	Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 6 Gbps	111

Κατάλογος Πινάκων

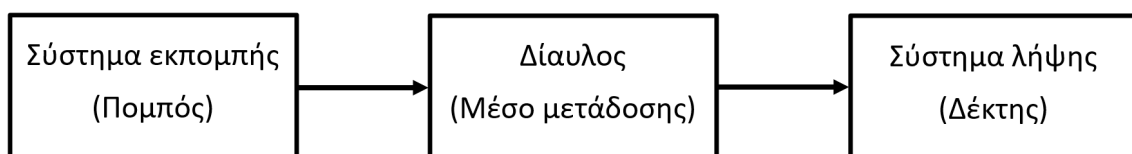
2.1	Αντιστοίχιση ακολουθίας bits σε σύμβολο	31
2.2	Επεξήγηση της δομικής μονάδας delay	35
2.3	Αντιστοίχιση συμβόλου σε ακολουθία bits	35
2.4	Αντιστοίχιση ακολουθίας bits σε σύμβολο	37
2.5	Επεξήγηση της δομικής μονάδας delay	40
2.6	Αντιστοίχιση συμβόλου σε ακολουθία bits	40
3.1	BEOL Metallization Summary	46
3.2	BEOL Metallization	47
4.1	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.2	69
4.2	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits	69
4.3	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.9	74
4.4	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits	74
4.5	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits	77
4.6	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.16	78
4.7	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την πρώτη εναλ- λακτική	85
4.8	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλ- λακτική	87
4.9	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλ- λακτική	88
4.10	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλ- λακτική	89
4.11	Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλ- λακτική	90
4.12	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχημάτων 4.37, 4.38 και 4.39	92
4.13	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.40	93
4.14	Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.96	106
4.15	Διακύμανση των τιμών του πλάτους της τάσης εξόδου με PVT Vari- ations	112

Κεφάλαιο 1

Το ψηφιακό σύστημα επικοινωνιών

Τα ψηφιακά συστήματα επικοινωνιών αποσκοπούν στην αξιόπιστη μετάδοση ψηφιακής πληροφορίας από κάποιο σημείο σε άλλο ή άλλα απομακρυσμένα σημεία. Η διακίνηση της ψηφιακής πληροφορίας γίνεται με χρήση ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων. Η μετάδοση του διαμορφωμένου σήματος, στο οποίο ενσωματώνεται η προς μετάδοση ψηφιακής μορφής πληροφορία, προϋποθέτει την πραγματοποίηση μιας σειράς διαδικασιών στα σημεία εκπομπής και λήψης. Στόχος των διαδικασιών αυτών είναι η αντιμετώπιση των φυσικών μηχανισμών και άλλων παραγόντων που επιδρούν δυσμενώς στη μετάδοση των τηλεπικοινωνιακών σημάτων.

Όπως συμβαίνει και με τις αναλογικές επικοινωνίες, ένα σύστημα ψηφιακών επικοινωνιών περιλαμβάνει σύστημα εκπομπής και σύστημα λήψης, μεταξύ των οποίων παρεμβάλλεται ο δίαυλος μετάδοσης. Η διαφορά μεταξύ ενός αναλογικού και ενός ψηφιακού συστήματος επικοινωνιών έγκειται στην μορφή της προς μετάδοση πληροφορίας, η οποία είναι αναλογική ή ψηφιακή, αντίστοιχα.

Σχήμα 1.1: Γενικό διάγραμμα τηλεπικοινωνιακής ζεύξης

Στο σύστημα εκπομπής, που αποτελεί τον αποστολέα της πληροφορίας, η πληροφορία ενσωματώνεται στο ηλεκτρικής μορφής σήμα πληροφορίας, το οποίο, στη συνέχεια, μέσω της διαδικασίας της διαμόρφωσης, ενσωματώνεται στο διαμορφωμένο σήμα. Η τελική βαθμίδα του συστήματος εκπομπής μετατρέπει το ηλεκτρικής μορφής διαμορφωμένο σήμα σε ηλεκτρομαγνητικής μορφής οντότητα, κατάλληλη για μετάδοση μέσω του διαύλου.

Στο δίαυλο, το ηλεκτρομαγνητικής μορφής διαμορφωμένο σήμα που δημιουργήθηκε από το σύστημα εκπομπής, υφίσταται την επίδραση δυσμενών για τη μετάδοση φυσικών μηχανισμών (εξασθένιση, παραμόρφωση) και επιβαρυντικών για τη μετάδοση οντοτήτων (θόρυβος, παρεμβολές). Συνεπώς, κατά τη μετάδοσή του μέσω του διαύλου, το διαμορφωμένο σήμα εξασθενεί και αλλοιώνεται με αποτέλεσμα να φτάνει

στο σύστημα λήψης υπό διαφορετική μορφή σε σχέση με αυτήν που είχε στην έξοδο του συστήματος εκπομπής από την οποία είχε εισαχθεί στο δίαυλο.

Στο σύστημα λήψης, το διαμορφωμένο σήμα λήψης μετατρέπεται σε ηλεκτρικής μορφής οντότητα, η οποία, μετά από μια σειρά διαδικασιών αντίστροφων αυτών που πραγματοποιήθηκαν στο σύστημα εκπομπής, οδηγεί στην αναπαραγωγή της πληροφορίας στον προορισμό της.

1.1 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα ψηφιακών επικοινωνιών

Τα κύρια πλεονεκτήματα των ψηφιακών τηλεπικοινωνιακών συστημάτων έναντι των αναλογικών είναι:

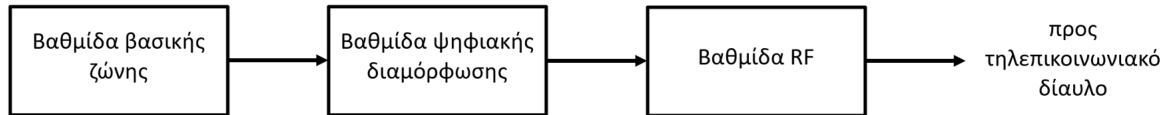
- **Αντοχή στο θόρυβο.** Στις ψηφιακές επικοινωνίες εφαρμόζονται τεχνικές διαμόρφωσης και κωδικοποίησης (για ανίχνευση και διόρθωση λαθών), οι οποίες παρέχουν μεγάλη αντοχή στο θόρυβο που εισάγει το κανάλι επικοινωνίας.
- **Κρυπτογράφηση.** Κρυπτογράφηση της πληροφορίας μπορεί να γίνει και στα αναλογικά συστήματα αλλά με σημαντικά μικρότερο βαθμό ασφάλειας. Τα ψηφιακά τηλεπικοινωνιακά συστήματα επιτρέπουν την εφαρμογή τεχνικών κρυπτογράφησης με υψηλό επίπεδο ανθεκτικότητας σε υποκλοπές, ενώ παρέχουν και τη δυνατότητα πιστοποίησης του αποστολέα.
- **Ευκολότερος σχεδιασμός, χαμηλό κόστος και μικρό μέγεθος.** Η χρήση της τεχνολογίας ολοκληρωμένων κυκλωμάτων έχει ως αποτέλεσμα την ευκολότερη σχεδίαση και την κατασκευή συσκευών χαμηλού κόστους και μικρού μεγέθους, συγκρινόμενες με τις αντίστοιχες στα αναλογικά συστήματα.
- **Ευελιξία.** Δυνατότητα σχεδιασμού με αρθρωτή αρχιτεκτονική (modular architecture) ώστε να μπορούν εύκολα να επεκταθούν.
- **Τεχνικές πολλαπλής προσπέλασης με διαίρεση χρόνου (TDMA) ή / και διαίρεση κώδικα (CDMA).** Είναι ένα από τα πιο σημαντικά πλεονεκτήματα των ψηφιακών συστημάτων έναντι των αναλογικών, το οποίο επιτρέπει πολύ μεγάλη αύξηση της χωρητικότητας σε συστήματα με πολλούς χρήστες (για παράδειγμα στις κινητές επικοινωνίες).
- **Αξιόπιστη επεξεργασία σήματος.** Η ψηφιακή μορφή της πληροφορίας επιτρέπει την εφαρμογή προηγμένων τεχνικών επεξεργασίας σήματος, οι οποίες βελτιώνουν σημαντικά την παρεχόμενη ποιότητα υπηρεσίας (Quality of Service, QoS).
- **Υπηρεσίες πολυμέσων.** Παρόμοια αντιμετώπιση ανεξάρτητα από το είδος της πληροφορίας (φωνή, κείμενο, εικόνα, ιδεο). Το πλεονέκτημα αυτό δίνει τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών πολυμέσων μέσω μιας ενιαίας συσκευής.

- Τα ψηφιακά συστήματα δίνουν τη δυνατότητα αξιόπιστης αποθήκευσης και ανάκτησης της πληροφορίας.

Το μοναδικό ίσως μειονέκτημα των ψηφιακών τηλεπικοινωνιακών συστημάτων έναντι των αναλογικών είναι η ανάγκη για ακριβή συγχρονισμό μεταξύ πομπού και δέκτη. Αν και συγχρονισμός απαιτείται και στα αναλογικά συστήματα (για παράδειγμα η εκτίμηση της φάσης σε σύμφωνους δέκτες), ελλιπής συγχρονισμός ή έλλειψη συγχρονισμού σε ψηφιακά συστήματα οδηγεί σε σφάλματα κατά την ανίχνευση των συμβόλων στο δέκτη και επομένως σε υποβάθμιση της ποιότητας επικοινωνίας. Το πρόβλημα αυτό γίνεται εντονότερο σε δίκτυα με πολλούς χρήστες, όπου επιπλέον απαιτείται συγχρονισμός μεταξύ των χρηστών.

1.2 Το ψηφιακό σύστημα εκπομπής

Το ψηφιακό σύστημα εκπομπής αποσκοπεί στην ενσωμάτωση της ψηφιακής πληροφορίας στο διαμορφωμένο σήμα και τη σύζευξη του τελευταίου στον τηλεπικοινωνιακό δίαυλο. Υπό τον όρο σύζευξη στον τηλεπικοινωνιακό δίαυλο εννοείται, κατά περίπτωση, η εκπομπή του διαμορφωμένου σήματος στις ασύρματες επικοινωνίες ή η έγχυση του διαμορφωμένου σήματος στο ενσύρματο μέσο μετάδοσης. Το λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος εκπομπής ενός συστήματος ψηφιακών επικοινωνιών απεικονίζεται στο Σχήμα 1.2, όπου διακρίνονται οι τρεις κύριες βαθμίδες.

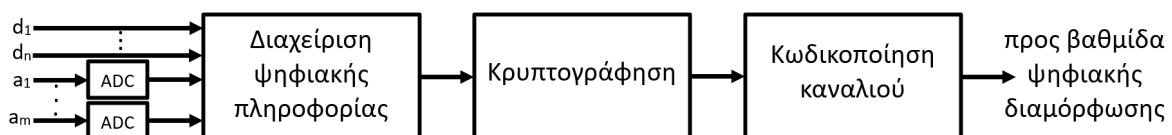

Σχήμα 1.2: Λειτουργικό διάγραμμα συστήματος εκπομπής ψηφιακών επικοινωνιών

1.2.1 Βαθμίδα βασικής ζώνης

Η βαθμίδα βασικής ζώνης περιλαμβάνει τρεις θεμελιώδεις διαδικασίες που αφορούν:

- i . τη διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας,
- ii . την κρυπτογράφηση και
- iii . την κωδικοποίηση καναλιού.

Σχήμα 1.3: Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας βασικής ζώνης του ψηφιακού συστήματος εκπομπής

Σύμφωνα με το Σχήμα 1.3, την είσοδο της βαθμίδας βασικής ζώνης αποτελούν οι ροές από διαφορετικές πηγές πληροφορίας, έστω n ροές όπου η πληροφορία είναι

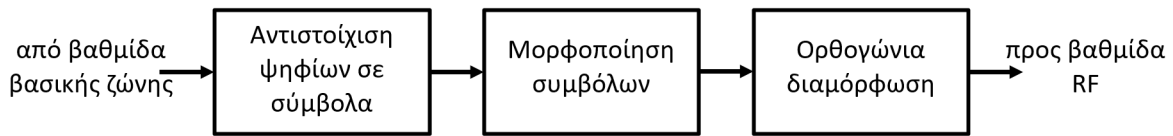
σε ψηφιακή μορφή και m ροές όπου η πληροφορία είναι σε αναλογική μορφή. Αν η πληροφορία είναι σε αναλογική μορφή, τότε πραγματοποιείται μετατροπή των αναλογικών σημάτων σε ψηφιακή μορφή μέσω των μετατροπέων αναλογικού σήματος σε ψηφιακό (Analog to Digital Converter, ADC). Συνεπώς, εξαιτίας των ADC, στη μονάδα διαχείρισης ψηφιακής πληροφορίας εισέρχονται $n + m$ ακολουθίες αποτελούμενες από bits.

Η διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας περιλαμβάνει πολύπλεξη των $n + m$ ακολουθιών από bits και τακτοποίηση των προς μετάδοση bits κατά τρόπο αντιστρεπτό στο κατά περίπτωση σύστημα λήψης, εφόσον, όπως συνήθως συμβαίνει στην πράξη, η μετάδοση πολυπλεγμένων σημάτων προορίζεται για πολλαπλούς αποδέκτες. Για τη συστηματική πολύπλεξη / διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας στο σύστημα εκπομπής, εισάγονται πρόσθετα ψηφία (bits) ώστε σε κάθε επιμέρους ακολουθία να αποδίδονται ο προορισμός και οι αναγκαίες πληροφορίες για την ανασυναρμογή της ψηφιακής πληροφορίας στο σύστημα λήψης καθώς και οι αντίστοιχες προδιαγραφές μετάδοσης. Τα πρόσθετα αυτά ψηφία διαχείρισης της συνολικής ροής ψηφίων που προκύπτει στην έξοδο της μονάδας διαχείρισης ψηφιακής πληροφορίας επιφέρουν μείωση του ωφέλιμου ρυθμού μετάδοσης, ο οποίος αφορά τη μετάδοση μόνο των ψηφίων πληροφορίας. Σημειώνεται πως η μονάδα διαχείρισης της ψηφιακής πληροφορίας είναι αναγκαία μόνο κατά τη μετάδοση πολλαπλών ροών πληροφορίας, ενώ, σε αντίθετη περίπτωση, η ύπαρξή της είναι περιττή.

Στη συνέχεια, έχοντας στην έξοδο της μονάδας διαχείρισης ψηφιακής πληροφορίας μια ενιαία ροή ψηφιακής πληροφορίας (bits), η κρυπτογράφηση αναφέρεται σε τεχνικές κωδικοποίησης των bits με σκοπό την αποφυγή υποκλοπών κατά τη μετάδοση. Ακολούθως, η κωδικοποίηση καναλιού υλοποιεί τεχνικές για την πρόσδοση αυτοδιορθωτικής ικανότητας στην ενιαία ροή ψηφίων, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της κωδικοποίησης για διόρθωση λαθών. Μέσω της διαδικασίας αυτής, προσδίδεται ευφυΐα στην προς μετάδοση ψηφιακή πληροφορία ώστε, αξιοποιώντας το μηχανισμό κωδικοποίησης για διόρθωση λαθών, το σύστημα λήψης να είναι σε θέση να εντοπίζει και να διορθώνει ψηφία τα οποία, για διάφορους λόγους, έχουν αλλοιωθεί κατά τη μετάδοση. Με την κωδικοποίηση καναλιού αυξάνεται η αντοχή του συστήματος στο θόρυβο και στην παραμόρφωση του καναλιού ή σε άλλες αρνητικές επιπτώσεις. Από την άλλη πλευρά, ως αντιστάθμισμα της επιθυμητής αύξησης της αξιοπιστίας της μετάδοσης ψηφιακής πληροφορίας, η κωδικοποίηση για διόρθωση λαθών επιφέρει περαιτέρω μείωση του ωφέλιμου ρυθμού μετάδοσης, αφού ο μηχανισμός κωδικοποίησης εισάγει πρόσθετα ψηφία πλεονασμού. Βέβαια, η προστασία έναντι των λαθών που προσφέρει η κωδικοποίηση για διόρθωση λαθών εξαρτάται από το είδος κωδικοποίησης.

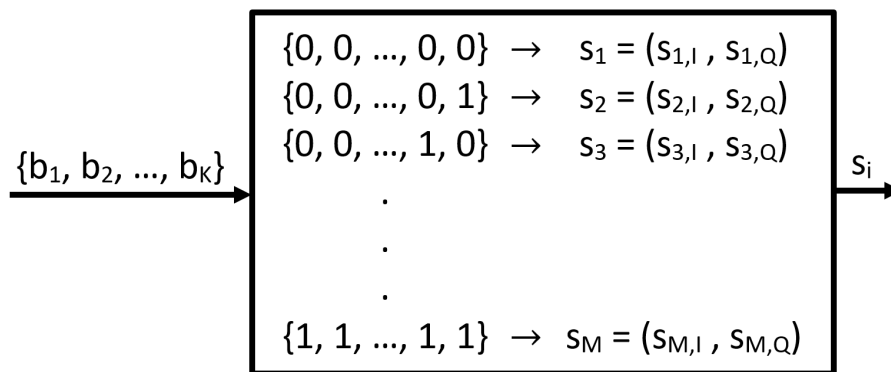
1.2.2 Βαθμίδα ψηφιακής διαμόρφωσης

Η ενιαία ροή ψηφίων από την έξοδο της βαθμίδας βασικής ζώνης εισέρχεται στη βαθμίδα ψηφιακής διαμόρφωσης. Ένας Μ-αδικός διαμορφωτής τεμαχίζει την ενιαία

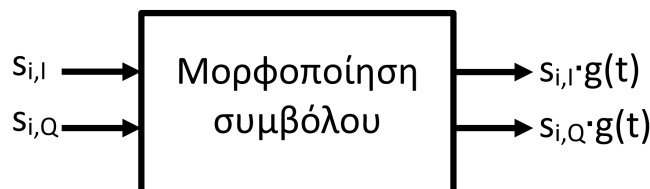
Σχήμα 1.4: Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας ψηφιακής διαμόρφωσης του ψηφιακού συστήματος εκπομπής

ροή ψηφίων στην είσοδο της βαθμίδας ψηφιακής διαμόρφωσης σε ακολουθίες από K bits $\{b_1, b_2, \dots, b_K\}$ και αντιστοιχεί καθεμιά από αυτές τις ακολουθίες, όπως φαίνεται στο Σχήμα 1.5, σε ένα από τα $M = 2^K$ σύμβολα του αστερισμού του σχήματος διαμόρφωσης που χρησιμοποιείται. Το κάθε σύμβολο s_i ($i = 1, 2, \dots, M$) χαρακτηρίζεται από 2 παραμέτρους, $s_{i,I}$ και $s_{i,Q}$, που είναι οι καρτεσιανές συντεταγμένες του σημείου που αποτελεί το σύμβολο του αστερισμού όταν αυτός απεικονισθεί επί του επιπέδου.

Σχήμα 1.5: Αντιστοίχιση ακολουθίας βίτς σε σύμβολο

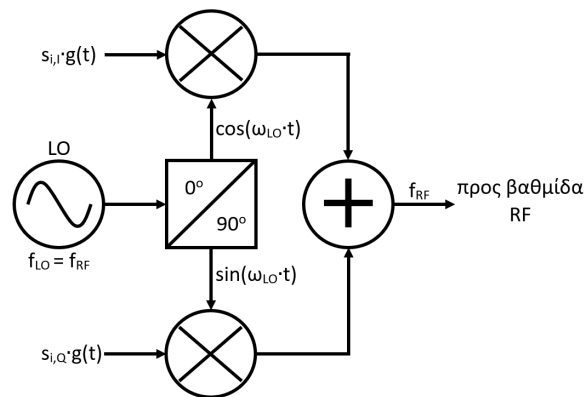
Έπειτα, οι συντεταγμένες του προς μετάδοση συμβόλου μορφοποιούνται με χρήση κατάλληλου παλμού μορφοποίησης και δημιουργούν το αναλογικής μορφής σήμα βασικής ζώνης. Το φάσμα των παλμών μορφοποίησης είναι συγκεντρωμένο γύρω από το 0 του άξονα των συχνοτήτων, δηλαδή οι παλμοί μορφοποίησης, και συνεπώς το σήμα βασικής ζώνης, είναι βαθυπερατά σήματα. Συνήθεις παλμοί μορφοποίησης είναι οι παλμοί NRZ (Non-Return-to-Zero) και οι παλμοί ανυψωμένου συνημιτόνου (Raised Cosine).

Σχήμα 1.6: Μορφοποίηση συμβόλων

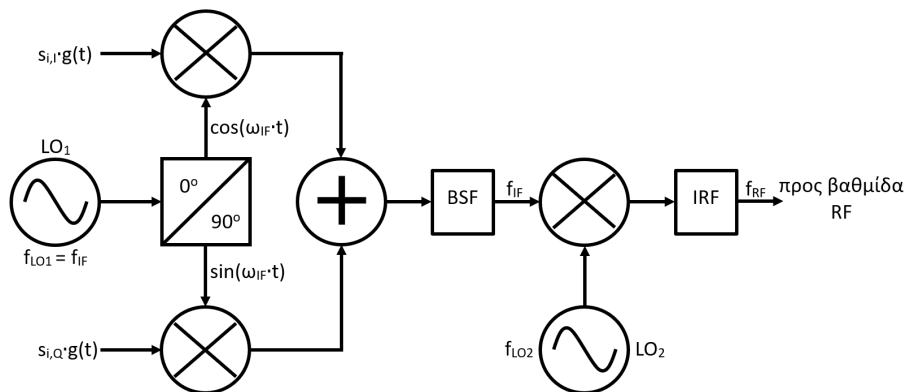
Οι δύο έξοδοι της μονάδας μορφοποίησης συμβόλων διαμορφώνουν τις δύο ορθογώνιες εκδοχές του αδιαμόρφωτου φέροντος με σκοπό να δημιουργηθεί το διαμορφωμένο σήμα. Η ορθογώνια διαμόρφωση μπορεί να πραγματοποιηθεί με έναν από τους τρεις ακόλουθους τρόπους:

Απευθείας άνω μετατροπή συχνότητας

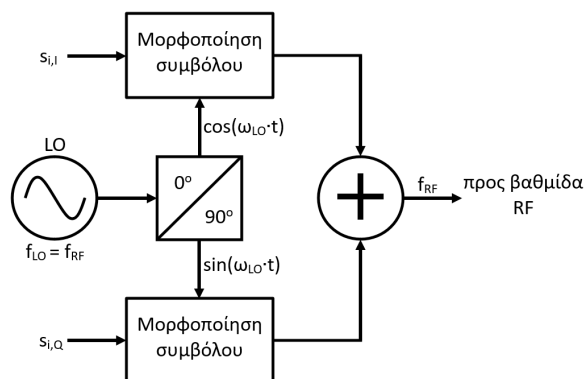
Σχήμα 1.7: Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της απευθείας άνω μετατροπής συχνότητας

Άνω μετατροπή συχνότητας με χρήση ενδιάμεσης συχνότητας

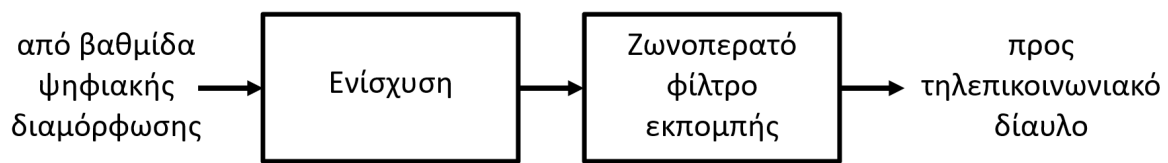
Σχήμα 1.8: Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της άνω μετατροπής συχνότητας με χρήση ενδιάμεσης συχνότητας, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την IF συχνότητα και β) IRF (Image Reject Filter): Φίλτρο απόρριψης ειδώλου

Απευθείας διαμόρφωση

Σχήμα 1.9: Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική της απευθείας διαμόρφωσης, όπου οι διαδικασίες της μορφοποίησης συμβόλου και της διαμόρφωσης πραγματοποιούνται ταυτόχρονα (χωρίς την παρουσία μίκτη)

1.2.3 Βαθμίδα RF

Σχήμα 1.10: Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας RF

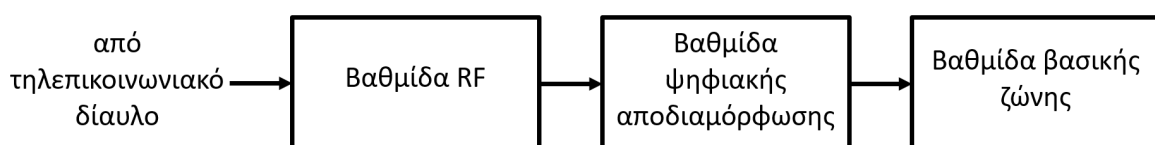
Πριν μεταδοθεί μέσω του τηλεπικοινωνιακού διαύλου το διαμορφωμένο σήμα ενισχύεται με χρήση ενισχυτών HPA (High Power Amplifier) ώστε να αποκτήσει ικανή ισχύ. Όμως, εκτός από την επιδιωκόμενη αύξηση της ισχύος του, η -συνήθως μη γραμμική- ενίσχυση έχει και δυσμενείς επιπτώσεις, μία εκ των οποίων είναι η φασματική εξάπλωση του διαμορφωμένου σήματος. Οι φασματικές ουρές, η δημιουργία των οποίων οφείλεται στη μη γραμμική ενίσχυση του διαμορφωμένου σήματος, καταπιέζονται από το ζωνοπερατό φίλτρο της βαθμίδας RF που ακολουθεί.

1.3 Ο τηλεπικοινωνιακός δίαυλος

Η μετάδοση των διαμορφωμένων σημάτων πραγματοποιείται είτε κατά ασύρματο τρόπο είτε κατά ενσύρματο τρόπο. Σε πολλές περιπτώσεις, για την υλοποίηση μιας τηλεπικοινωνιακής σύνδεσης συμμετέχουν και οι δύο τρόποι μετάδοσης. Κατά την ασύρματη μετάδοση, ο τηλεπικοινωνιακός δίαυλος είναι η γήινη ατμόσφαιρα, ενώ, κατά την ενσύρματη, είναι κάποιο ενσύρματο μέσο μετάδοσης, όπως ομοαξονικό καλώδιο ή κυματοδηγός. Σε κάθε περίπτωση ο τηλεπικοινωνιακός δίαυλος, που είναι το μέσο μετάδοσης, είναι ο φυσικός μηχανισμός που συμβάλλει στη δημιουργία σφαλμάτων που παρατηρούνται κατά τη λήψη της πληροφορίας στο δέκτη. Είσοδος στο μέσο μετάδοσης είναι το διαμορφωμένο σήμα, όπως αυτό δημιουργείται από το σύστημα εκπομπής, και έξοδος μια φθαρμένη εκδοχή του σήματος εισόδου. Η φθορά στην οποία υπόκειται το σήμα εισόδου από το μέσο οφείλεται στην εξασθένιση, την παραμόρφωση, το θόρυβο και τις παρεμβολές.

1.4 Το ψηφιακό σύστημα λήψης

Σκοπός του ψηφιακού συστήματος λήψης, το λειτουργικό διάγραμμα του οποίου φαίνεται στο Σχήμα 1.11, είναι η ανάκτηση της πληροφορίας από τον τελικό χρήστη ή τους τελικούς χρήστες με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αξιοπιστία.

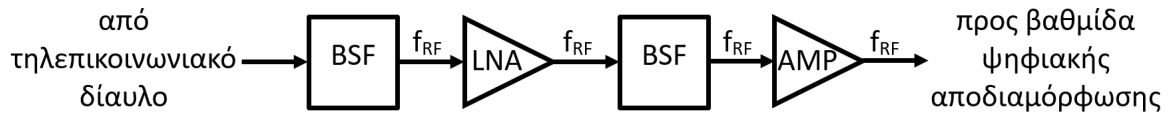

Σχήμα 1.11: Λειτουργικό διάγραμμα συστήματος λήψης ψηφιακών επικοινωνιών

1.4.1 Βαθμίδα RF

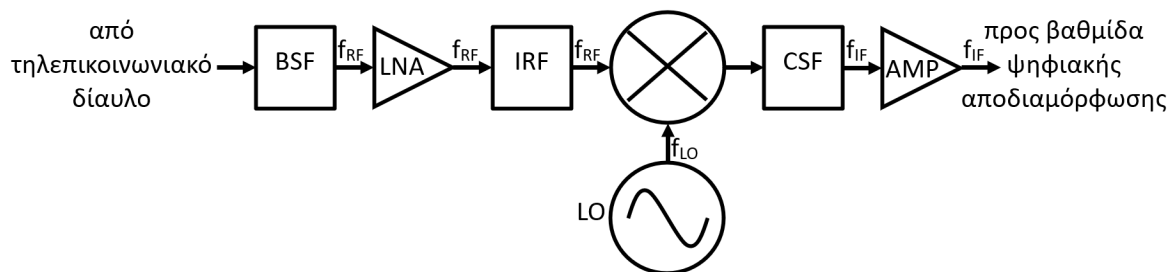
Η RF βαθμίδα αποτελεί τη βαθμίδα εισόδου ενός ψηφιακού συστήματος λήψης και υλοποιείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

Βαθμίδα RF βασισμένη στην αρχιτεκτονική του ομόδυνου δέκτη

Σχήμα 1.12: Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική του ομόδυνου δέκτη, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την RF συχνότητα, β) LNA: Low Noise Amplifier και γ) AMP: Amplifier

Βαθμίδα RF βασισμένη στην αρχιτεκτονική του υπερετεροδυνου δέκτη

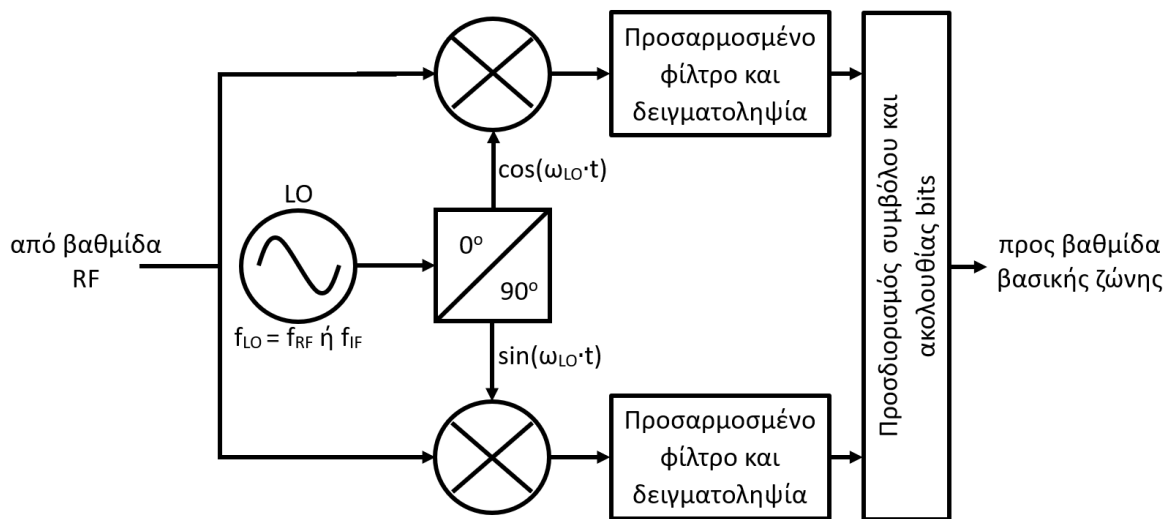
Σχήμα 1.13: Λειτουργικό διάγραμμα για την αρχιτεκτονική του υπερετεροδυνου δέκτη, όπου α) BSF (Band Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την RF συχνότητα, β) LNA: Low Noise Amplifier, γ) IRF (Image Reject Filter): Φίλτρο απόρριψης ειδώλου, δ) CSF (Channel Select Filter): Ζωνοπερατό φίλτρο περί την IF συχνότητα και ε) AMP (Amplifier): Ενισχυτής ενδιάμεσης συχνότητας

1.4.2 Βαθμίδα ψηφιακής αποδιαμόρφωσης

Σκοπός της ψηφιακής αποδιαμόρφωσης είναι να προσδιοριστεί το εκάστοτε μεταδιδόμενο σύμβολο από το σήμα συχνότητας f_{RF} ή f_{IF} . Στη συνέχεια, γνωρίζοντας το σύμβολο προκύπτει η κατάλληλη ακολουθία από bits, τα οποία εισέρχονται στη βαθμίδα βασικής ζώνης του συστήματος λήψης. Η διαδικασία της αποδιαμόρφωσης μπορεί να είναι είτε σύμφωνη, όπως στο Σχήμα 1.14, είτε να πραγματοποιείται με φωρατή περιβάλλουσας.

1.4.3 Βαθμίδα βασικής ζώνης

Η ενιαία ροή bits στην είσοδο της βαθμίδας βασικής ζώνης, όπως αυτή προκύπτει από την έξοδο του αποδιαμορφωτή, αποκωδικοποιείται με σκοπό την ανίχνευση και διόρθωση πιθανών λαθών κατά τη μετάδοση και αποκρυπτογραφείται. Έπτερα, η μονάδα διαχείρισης ψηφιακής πληροφορίας αποπλέκει τα αποκωδικοποιημένα και αποκρυπτογραφημένα ψηφία και οδηγεί το κάθε ένα από αυτά στον κατάλληλο προορισμό. Βέβαια, σε ορισμένες περιπτώσεις, πριν τα bits φτάσουν σε έναν συγκεκρι-

Σχήμα 1.14: Σύμφωνη ψηφιακή αποδιαμόρφωση

μένο προορισμό, απαιτείται η μετατροπή του ψηφιακού σήματος σε αναλογικό μέσω των μετατροπέων ψηφιακού σήματος σε αναλογικό (Digital to Analog Converter, DAC).

Σχήμα 1.15: Λειτουργικό διάγραμμα βαθμίδας βασικής ζώνης του ψηφιακού συστήματος λήψης

Έχοντας, πλέον, περιγράψει το βασικό δομικό διάγραμμα ενός ψηφιακού τηλεπικοινωνιακού συστήματος επισημαίνεται ότι το ίδιο το σύστημα ενδέχεται να μεταβάλλεται ανάλογα με την εφαρμογή (για παράδειγμα ασύρματη ή ενσύρματη μετάδοση) και το περιβάλλον λειτουργίας (για παράδειγμα επικοινωνία από τερματικό σε τερματικό ή λειτουργία δικτύου χρηστών).

Κεφάλαιο 2

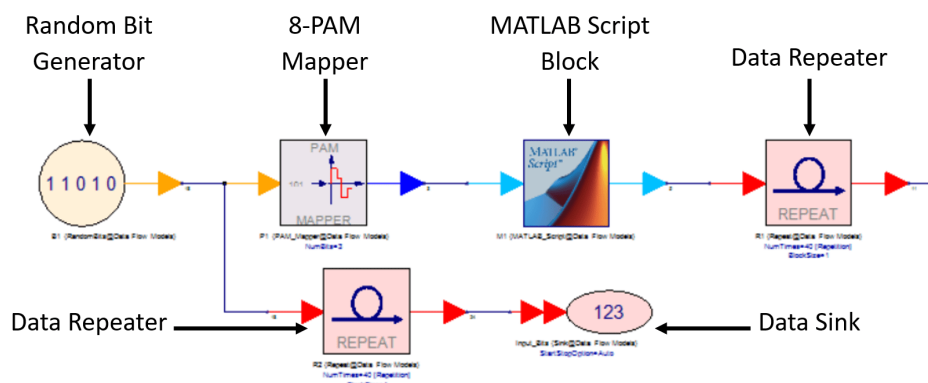
Σχεδίαση 8-PAM πομποδέκτη στο SystemVue

Το SystemVue της Keysight είναι ένα λογισμικό που χρησιμοποιείται για τη σχεδίαση και την ανάλυση συστημάτων επικοινωνιών. Παρέχει τη δυνατότητα προσομοίωσης σύνθετων συστημάτων με σκοπό να αξιολογηθεί η συμπεριφορά τους και να βελτιωθεί η απόδοσή τους. Η ικανότητα συνεργασίας του SystemVue με άλλες πλατφόρμες και εργαλεία της Keysight, καθώς και η δυνατότητα ενσωμάτωσης δεδομένων από άλλες πηγές, το καθιστούν ένα ισχυρό εργαλείο για την ανάπτυξη και τη βελτιστοποίηση συστημάτων επικοινωνιών.

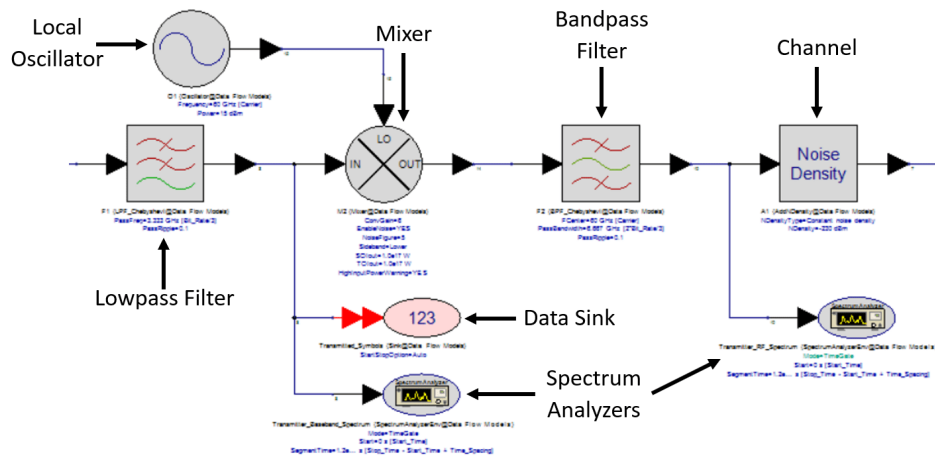
Η σχεδίαση του 8-PAM πομποδέκτη βασίζεται στην βασική αρχιτεκτονική του ψηφιακού συστήματος επικοινωνιών, όπως αυτή περιγράφηκε στο κεφάλαιο 1. Μάλιστα, το συγκεκριμένο κεφάλαιο εστιάζει στις διαδικασίες της διαμόρφωσης και της αποδιαμόρφωσης και όχι στην επεξεργασία των σημάτων στη βαθμίδα βασικής ζώνης (τόσο στο σύστημα εκπομπής όσο και στο σύστημα λήψης) και στην ακριβή μοντελοποίηση του τηλεπικοινωνιακού διαύλου.

2.1 Το σύστημα εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη

Το σύστημα εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη απεικονίζεται στα Σχήματα 2.1 και 2.2, όπου το Σχήμα 2.2 αποτελεί συνέχεια του Σχήματος 2.1, δηλαδή η έξοδος του διαγράμματος του Σχήματος 2.1 είναι η είσοδος του διαγράμματος του Σχήματος 2.2.

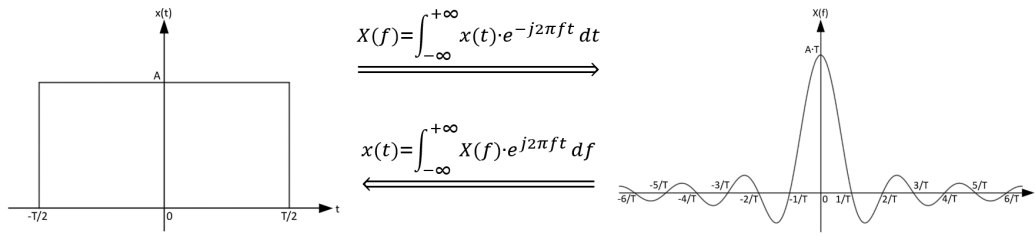

Σχήμα 2.1: Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη

Σχήμα 2.2: Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη (συνέχεια)

Τα bits στην είσοδο του Σχήματος 2.1 (άρα και στην είσοδο του συστήματος εκπομπής του 8-PAM πομποδέκτη) δημιουργούνται από έναν Random Bit Generator, ο οποίος χρησιμοποιεί ένα δείγμα για κάθε bit που παράγει. Τα bits αυτά είναι δυνατό να περιέχουν, σύμφωνα με το κεφάλαιο 1, όχι μόνο bits πληροφορίας αλλά και πρόσθετα bits για τη διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας, την κρυπτογράφηση και την κωδικοποίηση καναλιού. Έτσι, μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν την ενιαία ροή ψηφίων της εξόδου της βαθμίδας βασικής ζώνης του συστήματος εκπομπής. Περαιτέρω λεπτομέρειες για τη βαθμίδα αυτή δεν αναφέρονται, καθώς δεν αποτελεί αντικείμενο μελέτης του κεφαλαίου αυτού. Στη συνέχεια, ο 8-PAM Mapper τεμαχίζει την ροή bits σε ακολουθίες από 3 bits και αντιστοιχεί καθεμιά από αυτές τις ακολουθίες σε ένα από τα $M = 2^3 = 8$ σύμβολα του αστερισμού του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης. Το κάθε σύμβολο s_i ($i = 1, 2, \dots, 8$) χαρακτηρίζεται από 1 παράμετρο, που είναι η συντεταγμένη του σημείου που αποτελεί το σύμβολο του αστερισμού όταν αυτός απεικονισθεί επί της ευθείας. Το MATLAB Script Block συνεισφέρει στην Gray κωδικοποίηση, η σημασία και η σημαντικότητα της οποίας θα εξηγηθούν αργότερα στο κεφάλαιο αυτό. Ο Data Repeater επαναλαμβάνει στην έξοδό του κάθε δείγμα που δέχεται στην είσοδό του $N = 40$ φορές και απεικονίζει κάθε σύμβολο με έναν NRZ (Non-Return-to-Zero) παλμό. Στο Σχήμα 2.3 φαίνεται η αναπαράσταση ενός NRZ παλμού πλάτους A και διάρκειας T τόσο στο πεδίο του χρόνου όσο και στο πεδίο της συχνότητας. Η μετάβαση από το ένα πεδίο στο άλλο γίνεται με χρήση του ευθύ και του αντιστρόφου μετασχηματισμού Fourier. Στο πεδίο της συχνότητας, η συνάρτηση $X(f)$ μηδενίζει στα σημεία $\frac{k}{T}$, όπου $k = \dots, -2, -1, 1, 2, \dots$. Αν και είναι εμφανές ότι ο περιορισμένος στο πεδίο του χρόνου παλμός εκτείνεται σε όλο το εύρος των συχνοτήτων στο πεδίο της συχνότητας, το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας του παλμού περιέχεται στο διάστημα συχνοτήτων $[-\frac{1}{T}, \frac{1}{T}]$. Αυτό σημαίνει ότι έχοντας τις τιμές της συνάρτησης $X(f)$ στο διάστημα συχνοτήτων $[-\frac{1}{T}, \frac{1}{T}]$ και καταπιέζοντας όλες τις υπόλοιπες τιμές εκτός από αυτές του παραπάνω διαστήματος, μπορεί να προκύψει το σχήμα του παλμού στο πεδίο του χρόνου χωρίς ιδιαίτερη παραμόρφωση.

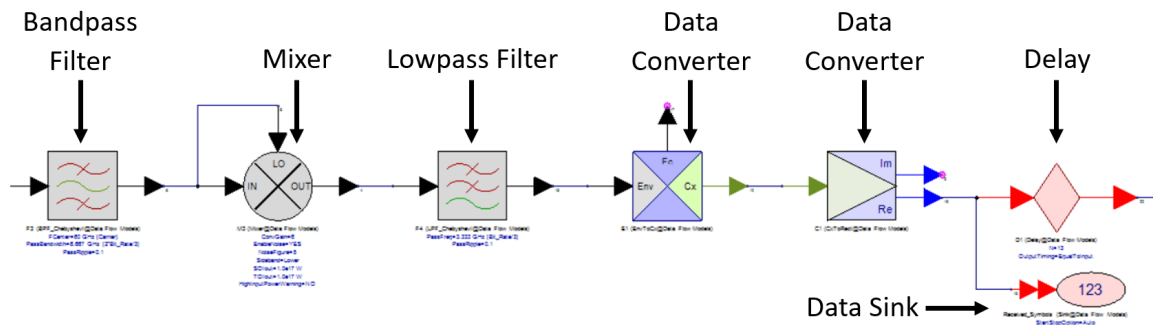

Σχήμα 2.3: Αναπαράσταση ενός NRZ παλμού στο πεδίο του χρόνου και στο πεδίο της συχνότητας

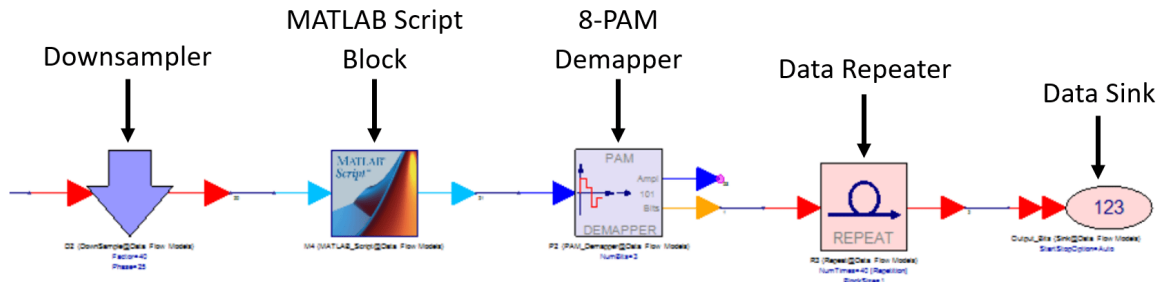
Το Lowpass Filter Chebyshev 1^{ου} βαθμού με εύρος ζώνης $\frac{1}{T}$ (T: διάρκεια συμβόλου) στην είσοδο του Σχήματος 2.2 περιορίζει το φάσμα των NRZ παλμών, όπως αυτοί προκύπτουν από την έξοδο του Σχήματος 2.1 και αποτελούν τα σύμβολα προς μετάδοση. Συνεπώς, το εύρος ζώνης των NRZ παλμών είναι $B_B = \frac{1}{T}$. Παράλληλα, όντας T η διάρκεια ενός NRZ παλμού, που ισούται με τη διάρκεια συμβόλου, ο ρυθμός μετάδοσης συμβόλων είναι $R_S = \frac{1}{T}$ και δεδομένου ότι κάθε σύμβολο αντιστοιχεί σε μια ακολουθία από 3 bits, ο ρυθμός μετάδοσης ψηφίων (Data Rate) ισούται με $R = 3 \cdot R_S$. Οι φιλτραρισμένοι παλμοί και η έξοδος του Local Oscillator, η αρμοδιότητα του οποίου είναι να παράγει ένα ημιτονικό σήμα με συχνότητα 60 GHz, εισάγονται στο μίκτη (Mixer), όπου πραγματοποιείται η διαδικασία της διαμόρφωσης και προκύπτει το διαμορφωμένο σήμα. Σημειώνεται ότι η πληροφορία που μεταδίδεται διαμορφώνει το πλάτος του ημιτονικού φέροντος σήματος και όχι τη φάση του. Εξαιτίας της άνω μετατροπής συχνότητας, το εύρος ζώνης του διαμορφωμένου σήματος, που ονομάζεται και εύρος ζώνης ραδιοσυχνοτήτων, ισούται με $B_{RF} = 2 \cdot B_B$ και είναι συμμετρικά κατανομημένο γύρω από τη φέρουσα συχνότητα των 60 GHz. Ακόμα, σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτει η σχέση $B_{RF} = 2 \cdot \frac{R}{3}$, από την οποία συμπεραίνεται ότι υψηλός ρυθμός μετάδοσης ψηφίων (Data Rate) απαιτεί μεγάλο εύρος ζώνης ραδιοσυχνοτήτων ή, ανάποδα, ότι περισσότερο διαθέσιμο εύρος ζώνης ραδιοσυχνοτήτων δίνει τη δυνατότητα για επίτευξη υψηλών ρυθμών μετάδοσης ψηφίων. Βέβαια, το εύρος ζώνης ραδιοσυχνοτήτων εξαρτάται μεταξύ άλλων και από τα ηλεκτρονικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των επιμέρους δομικών μονάδων στα λειτουργικά διαγράμματα. Ακολούθως, το Bandpass Filter Chebyshev 1^{ου} βαθμού με εύρος ζώνης $\frac{2}{T}$ συμμετρικά κατανομημένο γύρω από τη φέρουσα συχνότητα των 60 GHz οριοθετεί το εύρος ζώνης του διαμορφωμένου σήματος πριν αυτό μεταδοθεί μέσω του θορυβώδους τηλεπικοινωνιακού διαύλου (Channel). Τέλος, οι Spectrum Analyzers απεικονίζουν το φάσμα ενός σήματος, ενώ τα Data Sinks απεικονίζουν ένα σήμα στο πεδίο του χρόνου.

2.2 Το σύστημα λήψης του 8-PAM πομποδέκτη

Το σύστημα λήψης του 8-PAM πομποδέκτη απεικονίζεται στα Σχήματα 2.4 και 2.5, όπου το Σχήμα 2.5 αποτελεί συνέχεια του Σχήματος 2.4, δηλαδή η έξοδος του διαγράμματος του Σχήματος 2.4 είναι η είσοδος του διαγράμματος του Σχήματος 2.5.

Σχήμα 2.4: Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος λήψης του 8-PAM πομποδέκτη

Σχήμα 2.5: Λειτουργικό διάγραμμα του συστήματος λήψης του 8-PAM πομποδέκτη (συνέχεια)

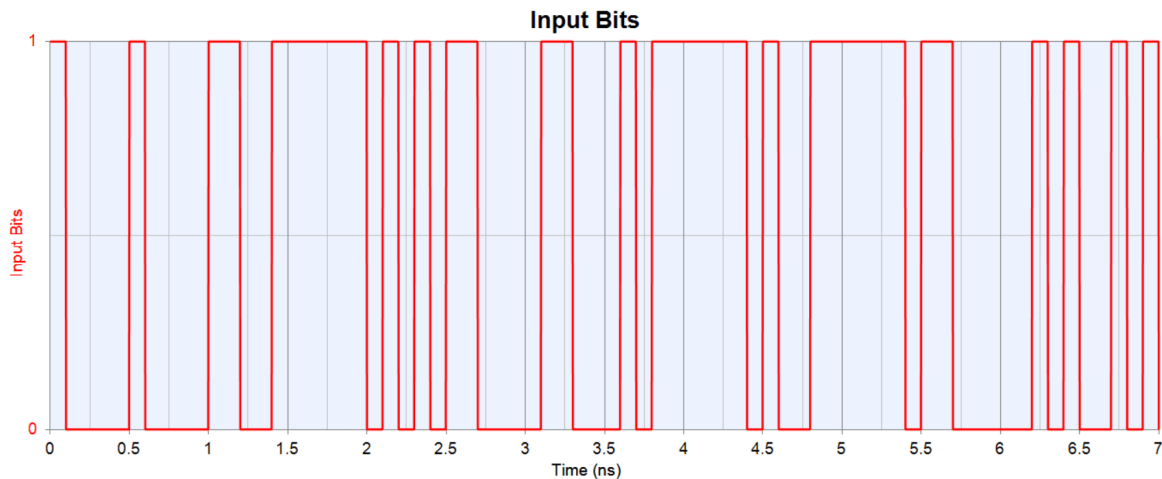
Η πρώτη δομική μονάδα του συστήματος λήψης είναι ένα Bandpass Filter Chebyshev 1^{ου} βαθμού με εύρος ζώνης $\frac{2}{T}$ συμμετρικά κατανομημένο γύρω από τη φέρουσα συχνότητα των 60 GHz, το οποίο απομονώνει το επιθυμητό σήμα και καταπιέζει τα ανεπιθύμητα. Η έξοδος του Bandpass Filter οδηγείται στις βραχυκυκλωμένες εισόδους του μίκτη (Mixer) προκειμένου να εξαχθεί η μεταδιδόμενη πληροφορία από το διαμορφωμένο σήμα. Δεδομένου ότι η μεταδιδόμενη πληροφορία έχει ενσωματωθεί στο πλάτος του διαμορφωμένου σήματος και όχι στη φάση, ο μίκτης με βραχυκυκλωμένες τις εισόδους του (Self - Mixer) λειτουργεί σαν φωρατής περιβάλλουσας. Αν η μεταδιδόμενη πληροφορία ήταν ενσωματωμένη και στη φάση του διαμορφωμένου σήματος, τότε στη δεύτερη είσοδο του μίκτη θα απαιτούσαν να συνδεθεί ένα σήμα τοπικού ταλαντωτή συγχρονισμένο με το ημιτονικό σήμα του αντίστοιχου τοπικού ταλαντωτή του συστήματος εκπομπής. Στη συνέχεια, ένα Lowpass Filter Chebyshev 1^{ου} βαθμού με εύρος ζώνης $\frac{1}{T}$ απομονώνει το σήμα πληροφορίας, δηλαδή τα σύμβολα που μεταδόθηκαν, και μέσω κάποιων επιπλέον δομικών μονάδων προκύπτουν τα αρχικά bits που στάλθηκαν.

2.3 Προσομοίωση συνολικού συστήματος για γραμμική λειτουργία

Γραμμική λειτουργία χαρακτηρίζεται η περίπτωση όπου η τάση στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης είναι ανάλογη της τάσης εισόδου του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής. Η σταθερά αναλογίας προκύπτει κυρίως από το κέρδος μετατροπής των 2 μίκτων αλλά και από τις όχι σημαντικές απώλειες των

φίλτρων. Αγνοώντας τις μικρές απώλειες των φίλτρων και θεωρώντας ότι το κέρδος μετατροπής του κάθε μίκτη είναι 6 dB, η σταθερά αναλογίας ισούται με $2 \cdot 10^{\frac{6}{20}} \simeq 4$. Η γραμμική λειτουργία εξηγείται αναλυτικότερα μέσω του παρακάτω παραδείγματος:

Έστω ότι ο Random Bit Generator δημιουργεί μια τυχαία ακολουθία από bits εισόδου με ρυθμό 10 Gbps και χρησιμοποιώντας ένα δείγμα για κάθε bit. Με τη βοήθεια ενός Data Repeater, ο οποίος επαναλαμβάνει στην έξοδό του κάθε δείγμα που δέχεται στην είσοδό του $N = 40$ φορές, απεικονίζεται ένα μέρος της ακολουθίας των bits εισόδου με τη μορφή NRZ παλμών στο Σχήμα 2.6.

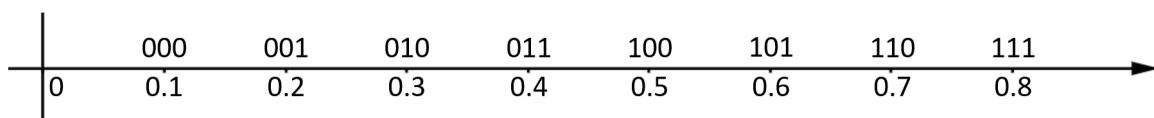

Σχήμα 2.6: Μέρος της ακολουθίας των bits εισόδου με τη μορφή NRZ παλμών

Ακολουθώς, ο 8-PAM Mapper τεμαχίζει την ροή bits σε ακολουθίες από 3 bits και αντιστοιχεί καθεμιά από αυτές τις ακολουθίες σε ένα από τα $M = 2^3 = 8$ σύμβολα του αστερισμού του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης, όπως φαίνεται στον Πίνακα 2.1.

Ακολουθία bits	Σύμβολο
000	0.1
001	0.2
010	0.3
011	0.4
100	0.5
101	0.6
110	0.7
111	0.8

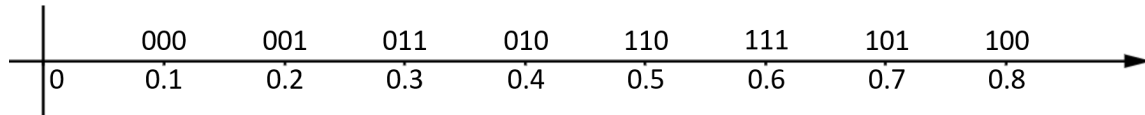
Πίνακας 2.1: Αντιστοίχιση ακολουθίας bits σε σύμβολο

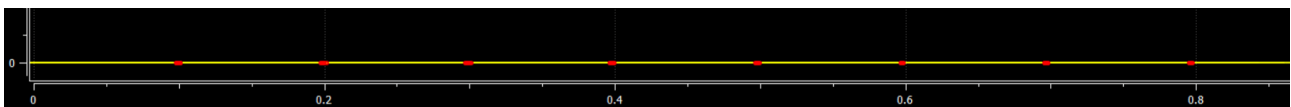
Σχήμα 2.7: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής

Στον παραπάνω αστερισμό υπάρχουν περιπτώσεις διαδοχικών συμβόλων όπου οι α-

ντίστοιχες ακολουθίες bits διαφέρουν σε περισσότερα από ένα bits. Με τη χρήση της Gray κωδικοποίησης, η οποία επιτυγχάνεται μέσω του MATLAB Script Block, ο αστερισμός τροποποιείται (Σχήμα 2.8) ώστε διαδοχικά σύμβολα να διαφέρουν κατά 1 bit. Αυτό το χαρακτηριστικό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο και σημαντικό, αφού σε περίπτωση λανθασμένης ανίχνευσης συμβόλου κατά την αποδιαμόρφωση γίνεται λάθος μόνο σε ένα bit.

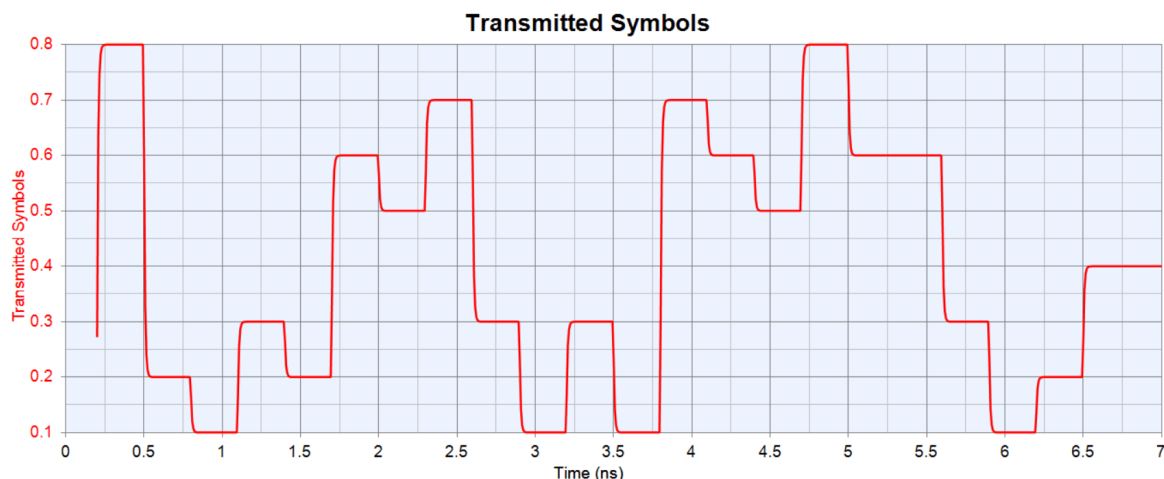

Σχήμα 2.8: Τροποποιημένος αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής με χρήση Gray κωδικοποίησης

Σχήμα 2.9: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής, όπως προκύπτει από το SystemVue

Τα σύμβολα που δημιουργήθηκαν μετατρέπονται σε NRZ παλμούς μέσω ενός Data Repeater και έπειτα φιλτράρονται από το Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής. Λόγω του Data Repeater για κάθε σύμβολο χρησιμοποιούνται 40 δείγματα. Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων καθώς, επίσης, και το φάσμα τους απεικονίζονται στα Σχήματα 2.10 και 2.11, αντίστοιχα.

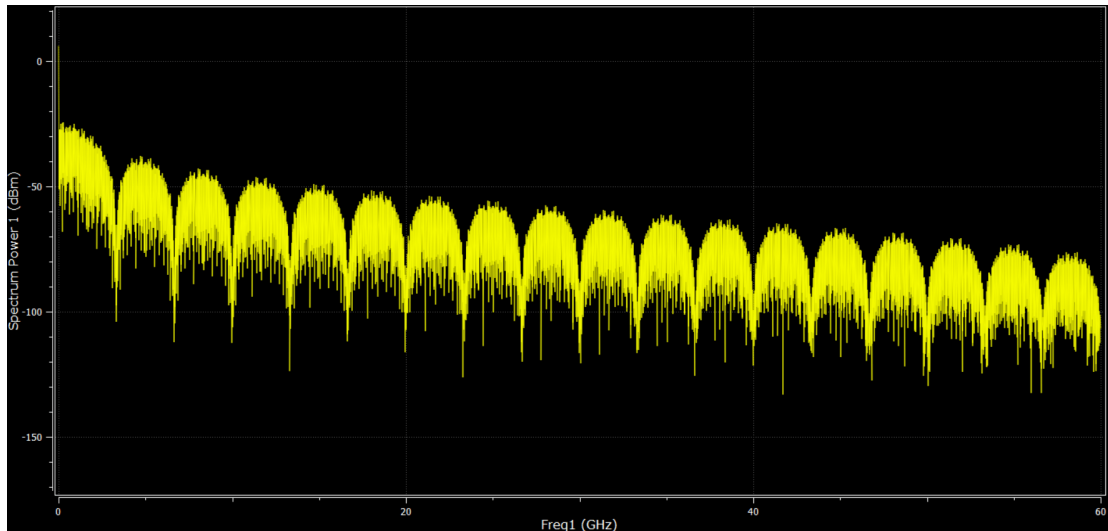

Σχήμα 2.10: Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων

Στο Σχήμα 2.10 είναι εμφανές ότι το πρώτο σύμβολο σχηματίζεται μόλις δημιουργηθεί το 3^ο bit, δηλαδή τη χρονική στιγμή 0.2 ns. Ακόμα, εξαιτίας του φιλτραρίσματος από το Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής τα σύμβολα δεν είναι τέλει (ιδανικοί) NRZ παλμοί αλλά έχουν υποστεί μια αμελητέα παραμόρφωση.

Για κάθε σύμβολο ισχύουν:

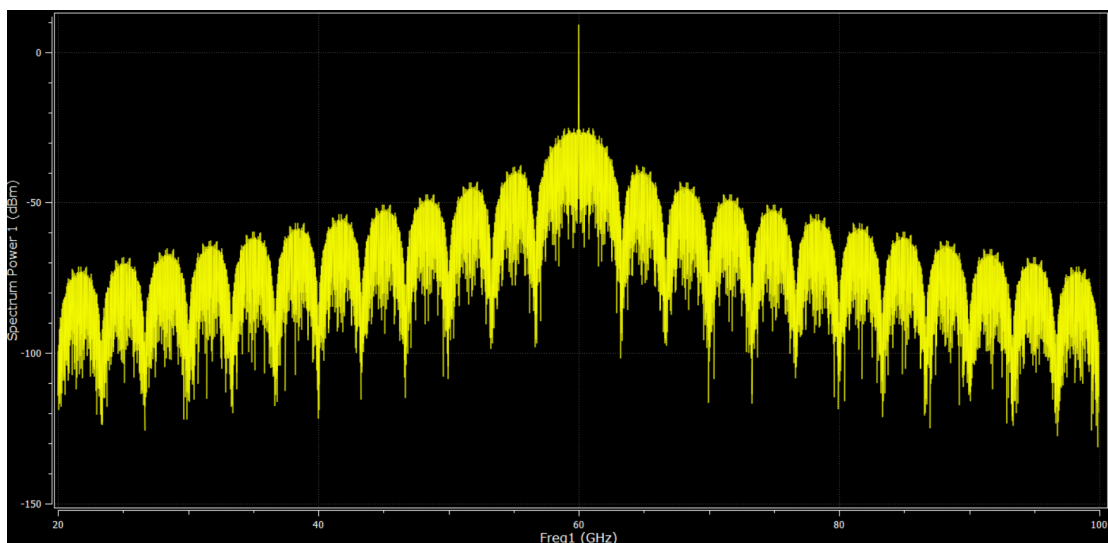
- Διάρκεια συμβόλου = $3 \cdot \text{Διάρκεια Bit} = 3 \cdot 0.1 \text{ ns} = 0.3 \text{ ns}$.
- Εύρος ζώνης συμβόλου μετά το φιλτράρισμα από το Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής: $B_B = \frac{1}{0.3 \text{ ns}} = 3.333 \text{ GHz}$.

Σχήμα 2.11: Το φάσμα των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων

Στο Σχήμα 2.11 είναι φανερό ότι το φάσμα των συμβόλων είναι συγκεντρωμένο γύρω από το 0 του άξονα των συχνοτήτων. Επίσης, η ισχύς που παράγεται από τις φασματικές συνιστώσες στο διάστημα συχνοτήτων $[0, 3.333 \text{ GHz}]$ μετρήθηκε ότι είναι 6.7 dBm.

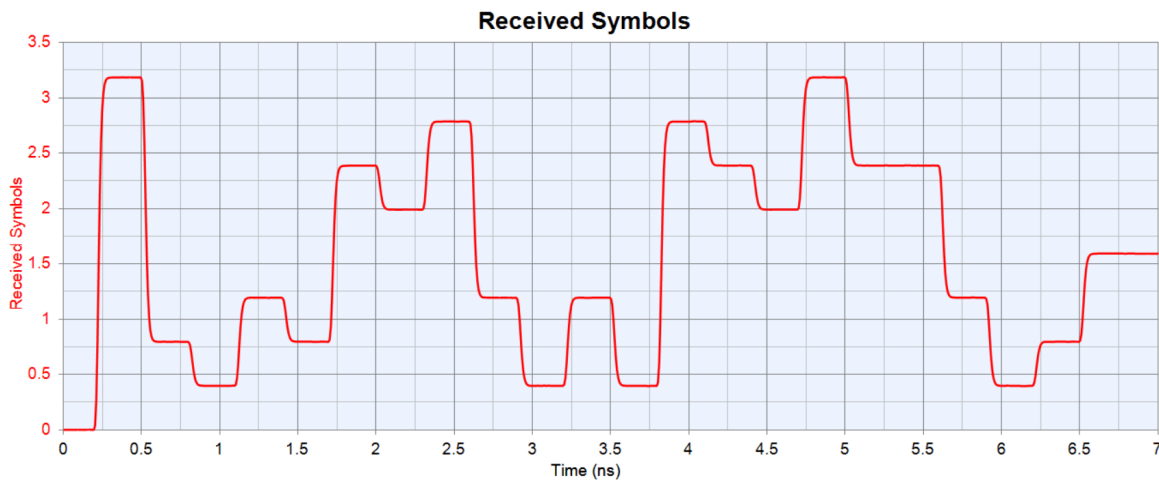
Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος απεικονίζεται στο Σχήμα 2.12 και το εύρος ζώνης του ισούται με $B_{RF} = 2 \cdot B_B = 2 \cdot 3.333 \text{ GHz} = 6.666 \text{ GHz}$ και είναι συμμετρικά κατανεμημένο γύρω από τη φέρουσα συχνότητα των 60 GHz.

Σχήμα 2.12: Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος

Στο Σχήμα 2.12 η ισχύς που παράγεται από τις φασματικές συνιστώσες στο διάστημα συχνοτήτων $[(60 - 3.333) \text{ GHz} , (60 + 3.333) \text{ GHz}] \equiv [56.667 \text{ GHz} , 63.333 \text{ GHz}]$ μετρήθηκε ότι είναι 10 dBm.

Αφού το διαμορφωμένο σήμα μεταδοθεί μέσω του καναλιού και γίνει η διαδικασία της αποδιαμόρφωσης στο σύστημα λήψης, προκύπτουν τα λαμβανόμενα σύμβολα. Για την επεξεργασία των λαμβανόμενων συμβόλων χρησιμοποιούνται δύο Data Converters, που μετατρέπουν τα δεδομένα από μια μορφή σε μια άλλη ισοδύναμη και καταλληλότερη. Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων απεικονίζεται στο Σχήμα 2.13, όπου οι τιμές τους είναι οι τιμές των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων πολλαπλασιασμένες με τη σταθερά αναλογίας της γραμμικής λειτουργίας.

Σχήμα 2.13: Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων

Στο Σχήμα 2.13, όπως και στο Σχήμα 2.10, είναι εμφανές ότι το πρώτο λαμβανόμενο σύμβολο σχηματίζεται τη χρονική στιγμή 0.2 ns. Ωστόσο, σε αντίθεση με το Σχήμα 2.10, στην ακολουθία του Σχήματος 2.13 κατά το χρονικό διάστημα $[0 , 0.2 \text{ ns})$ υπάρχει ένας αριθμός μηδενικών δειγμάτων. Ο αριθμός αυτών των μηδενικών δειγμάτων είναι μικρότερος από τον αριθμό των δειγμάτων ανά σύμβολο, δηλαδή 40. Η δομική μονάδα Delay προσθέτει κάποια επιπλέον μηδενικά δείγματα ώστε να υπάρχουν 40 μηδενικά δείγματα πριν από τα 40 δείγματα του πρώτου συμβόλου που μεταδόθηκε πραγματικά. Έτσι, στην έξοδο της δομικής μονάδας Delay τα πρώτα 40 μηδενικά δείγματα μπορούν να θεωρηθούν ως σύμβολο που τόσο αυτό όσο και η αντίστοιχη σε αυτό ακολουθία bits θα αγνοηθούν. Μια αναλυτικότερη εξήγηση για τη δομική μονάδα Delay δίνεται στον Πίνακα 2.2.

Τα σύμβολα λήψης, όπως αυτά προκύπτουν στην έξοδο της δομικής μονάδας Delay, υποδειγματοληπτούνται με χρήση του Downsampler, ο οποίος για κάθε 40 δείγματα του συμβόλου που δέχεται στην είσοδό του προωθεί ένα από αυτά στην έξοδό του. Έπειτα, η αντιστοίχιση των συμβόλων σε ακολουθίες bits γίνεται σύμφωνα με τον Πίνακα 2.3, θεωρώντας ότι τα κατώφλια απόφασης βρίσκονται στο μέσο των τιμών

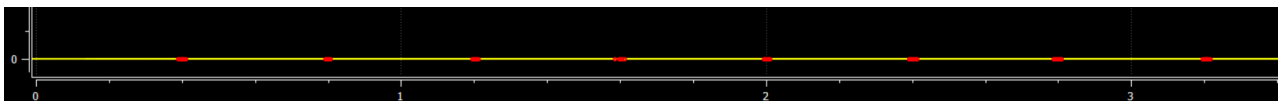
Δείγματα στην έξοδο της δομικής μονάδας delay	Σύμβολο
1 ^ο ως 40 ^ο δείγμα (μηδενικά δείγματα)	1 ^ο ληφθέν σύμβολο (αγνοείται)
41 ^ο ως 80 ^ο δείγμα	2 ^ο ληφθέν σύμβολο (1 ^ο σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά)
81 ^ο ως 120 ^ο δείγμα	3 ^ο ληφθέν σύμβολο (2 ^ο σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά)
.	.
.	.
.	.

Πίνακας 2.2: Επεξήγηση της δομικής μονάδας delay

δύο διαδοχικών συμβόλων και λαμβάνοντας υπόψη την κωδικοποίηση Gray και το γεγονός ότι οι τιμές των συμβόλων λήψης είναι οι τιμές των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων πολλαπλασιασμένες με τη σταθερά αναλογίας της γραμμικής λειτουργίας ($\simeq 4$). Οι δομικές μονάδες που πραγματοποιούν αυτή τη διαδικασία είναι το MATLAB Script Block και ο 8-PAM Demapper.

Τιμή συμβόλου	Ακολουθία bits
$< \frac{0.1+0.2}{2} \cdot 4 = 0.6$	000
≥ 0.6 και $< 0.25 \cdot 4 = 1$	001
≥ 1 και $< 0.35 \cdot 4 = 1.4$	011
≥ 1.4 και $< 0.45 \cdot 4 = 1.8$	010
≥ 1.8 και $< 0.55 \cdot 4 = 2.2$	110
≥ 2.2 και $< 0.65 \cdot 4 = 2.6$	111
≥ 2.6 και $< 0.75 \cdot 4 = 3$	101
≥ 3	100

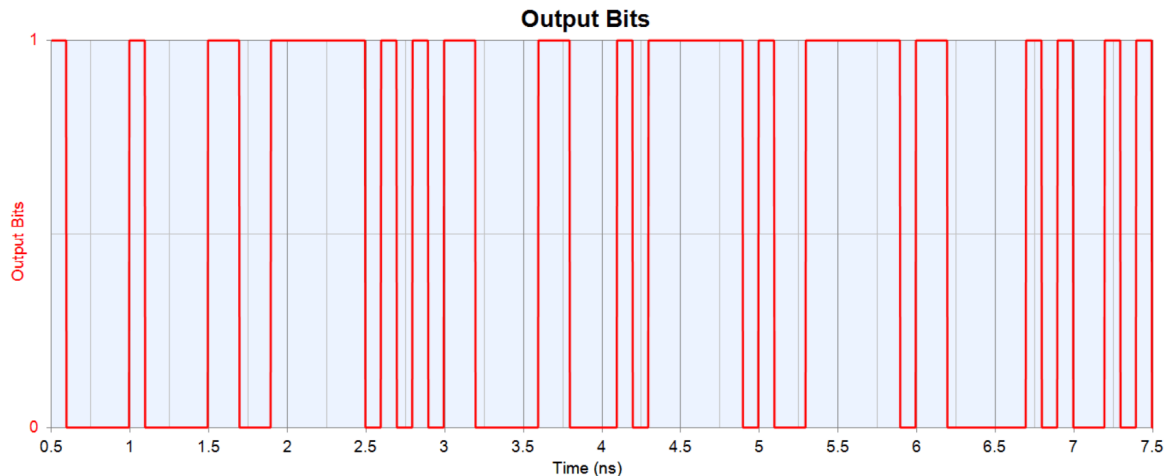
Πίνακας 2.3: Αντιστοίχιση συμβόλου σε ακολουθία bits

Σχήμα 2.14: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue

Οι ακολουθίες bits που παράγονται οδηγούνται στη βαθμίδα βασικής ζώνης του συστήματος λήψης, όπου αποκωδικοποιούνται, αποκρυπτογραφούνται και διαχειρίζονται κατάλληλα για να φτάσουν στον προορισμό τους. Περαιτέρω λεπτομέρειες για τη βαθμίδα αυτή δεν αναφέρονται, καθώς δεν αποτελεί αντικείμενο μελέτης του κεφαλαίου αυτού. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα 3 πρώτα bits, που προκύπτουν από το σύμβολο με τα 40 μηδενικά δείγματα, αγνοούνται καθώς δεν αποτελούν χρήσιμη μεταδιδόμενη πληροφορία. Με τη βοήθεια ενός Data Repeater απεικονίζεται ένα μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου (χωρίς τα 3 πρώτα bits που αγνοούνται) με

τη μορφή NRZ παλμών στο Σχήμα 2.15.

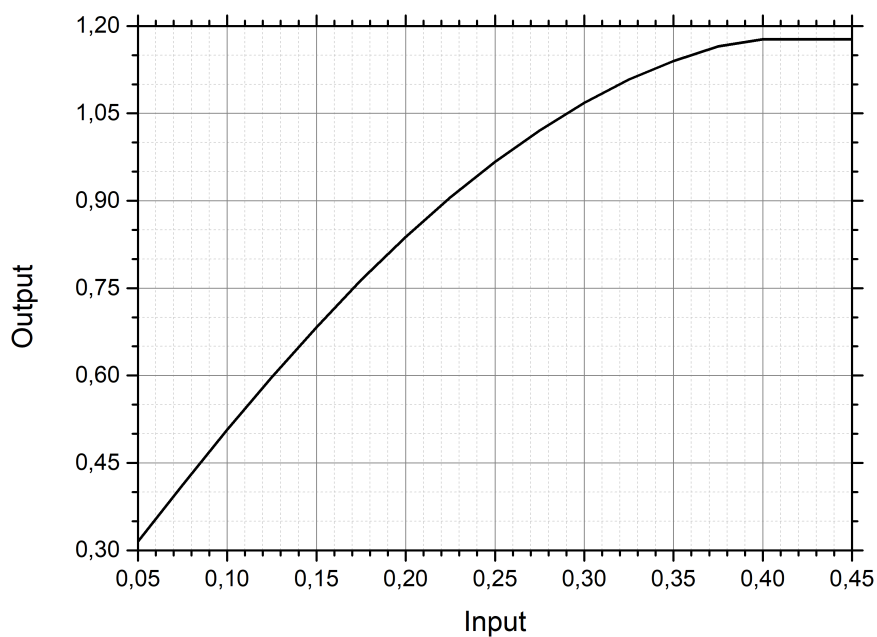
Σχήμα 2.15: Μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου με τη μορφή NRZ παλμών

Παρατηρείται ότι η ακολουθία των bits εξόδου στο Σχήμα 2.15 ταυτίζεται με την ακολουθία των bits εισόδου στο Σχήμα 2.6 με διαφορά μιας μικρής χρονικής καθυστέρησης που οφείλεται στους χρόνους επεξεργασίας του σήματος από τις επιμέρους δομικές μονάδες των συστημάτων εκπομπής και λήψης.

2.4 Προσομοίωση συνολικού συστήματος για μη γραμμική λειτουργία

Μη γραμμική λειτουργία χαρακτηρίζεται η περίπτωση όπου η τάση στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης είναι μη γραμμική συνάρτηση της τάσης εισόδου του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής. Η μη γραμμικότητα του συστήματος είναι η περίπτωση που συμβαίνει στην πράξη και οφείλεται στη μη γραμμική συμπεριφορά των επιμέρους δομικών μονάδων στα λειτουργικά διαγράμματα. Στο παραπάνω σύστημα, τη σημαντικότερη συνεισφορά στη μη γραμμική συμπεριφορά έχουν οι μίκτες και πολύ λιγότερο τα φίλτρα. Στο Σχήμα 2.16 φαίνεται η καμπύλη μεταξύ της εισόδου (τάση εισόδου του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής) και της εξόδου (τάση εξόδου του Lowpass Filter του συστήματος λήψης), η οποία προέκυψε από μετρήσεις και φανερώνει τη μη γραμμική συμπεριφορά του συστήματος. Η μη γραμμική λειτουργία εξηγείται αναλυτικότερα μέσω του παρακάτω παραδείγματος:

Όπως και στη γραμμική λειτουργία, ένας Random Bit Generator δημιουργεί μια τυχαία ακολουθία από bits εισόδου με ρυθμό 10 Gbps και χρησιμοποιώντας ένα δείγμα για κάθε bit. Η ακολουθία από bits είναι η ίδια με αυτή στη γραμμική λειτουργία. Έπτερα, ο 8-PAM Mapper τεμαχίζει την ροή bits σε ακολουθίες από 3 bits και σε συνδυασμό με το MATLAB Script Block αντιστοιχεί καθεμιά από αυτές τις ακολουθίες σε ένα από τα $M = 2^3 = 8$ σύμβολα χρησιμοποιώντας Gray κωδικοποίηση. Λόγω της μη γραμμικής συμπεριφοράς η διαφορά μεταξύ των τιμών των

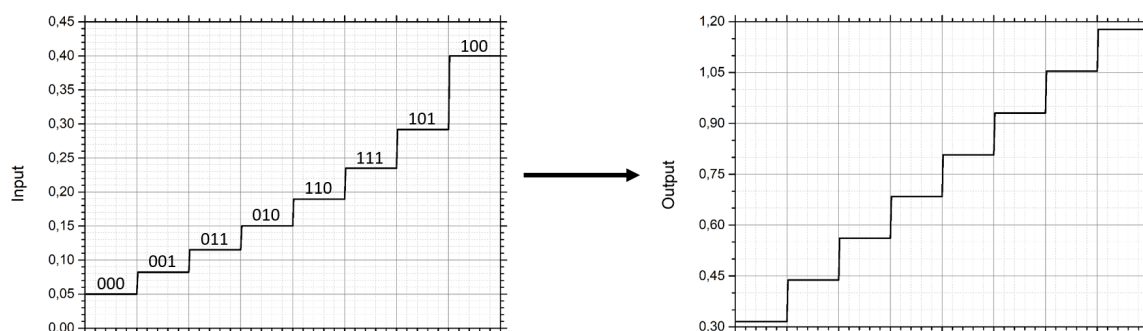

Σχήμα 2.16: Καμπύλη για τη μη γραμμική συμπεριφορά του συστήματος

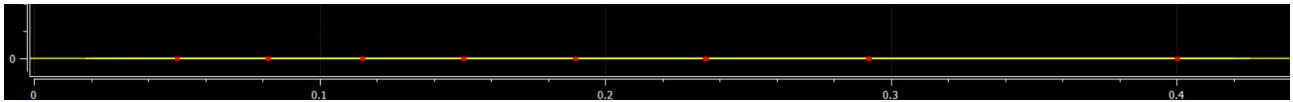
διαδοχικών συμβόλων στην είσοδο του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής δεν είναι σταθερή, αλλά μεταβάλλεται προκειμένου η διαφορά μεταξύ των τιμών των διαδοχικών συμβόλων στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης να είναι σταθερή.

Ακολουθία bits	Τιμή συμβόλου στην είσοδο του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής	Τιμή συμβόλου στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης
000	0.05	0.315
001	0.082	0.4381
011	0.115	0.5613
010	0.1504	0.6844
110	0.1895	0.8076
111	0.235	0.9307
101	0.292	1.0539
100	0.4	1.177

Πίνακας 2.4: Αντιστοίχιση ακολουθίας bits σε σύμβολο

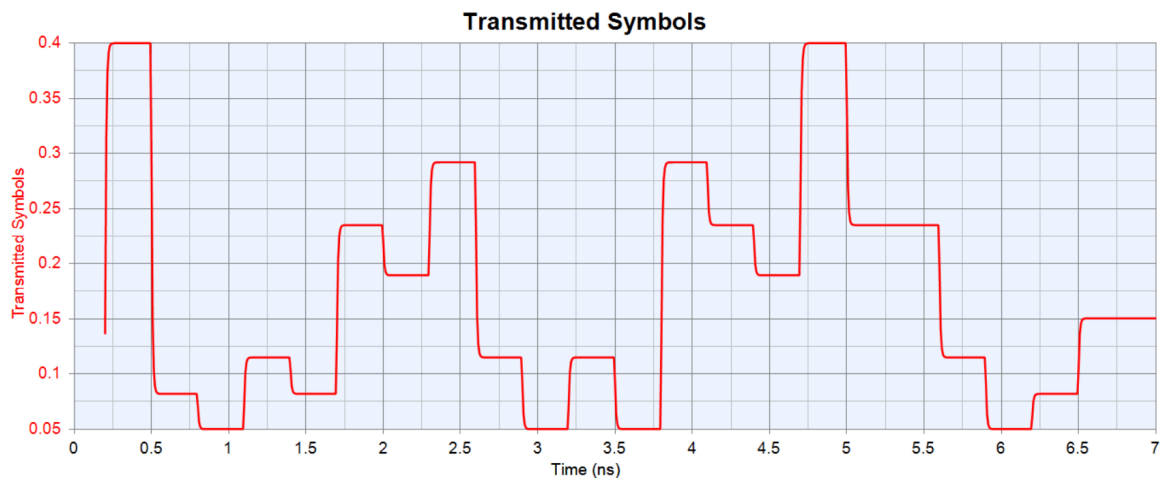

Σχήμα 2.17: Σχέση μεταξύ των τιμών των συμβόλων στην είσοδο του Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής και στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης

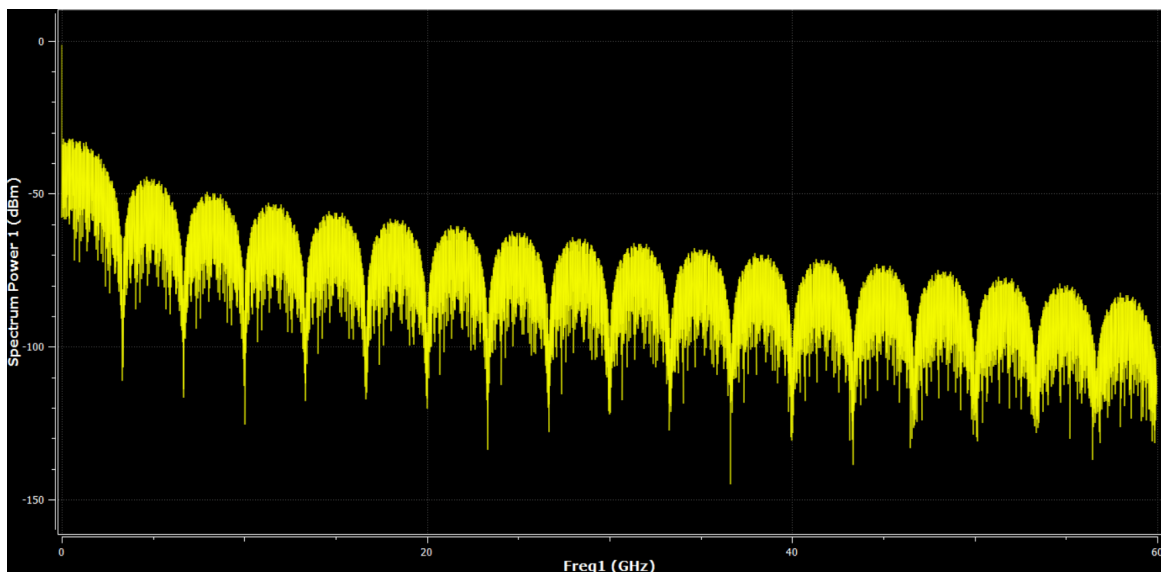
Σχήμα 2.18: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος εκπομπής, όπως προκύπτει από το SystemVue

Τα σύμβολα που δημιουργήθηκαν μετατρέπονται σε NRZ παλμούς μέσω ενός Data Repeater και έπειτα φιλτράρονται από το Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής. Λόγω του Data Repeater για κάθε σύμβολο χρησιμοποιούνται 40 δείγματα. Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων καθώς, επίσης, και το φάσμα τους απεικονίζονται στα Σχήματα 2.19 και 2.20, αντίστοιχα.

Σχήμα 2.19: Μέρος της ακολουθίας των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων

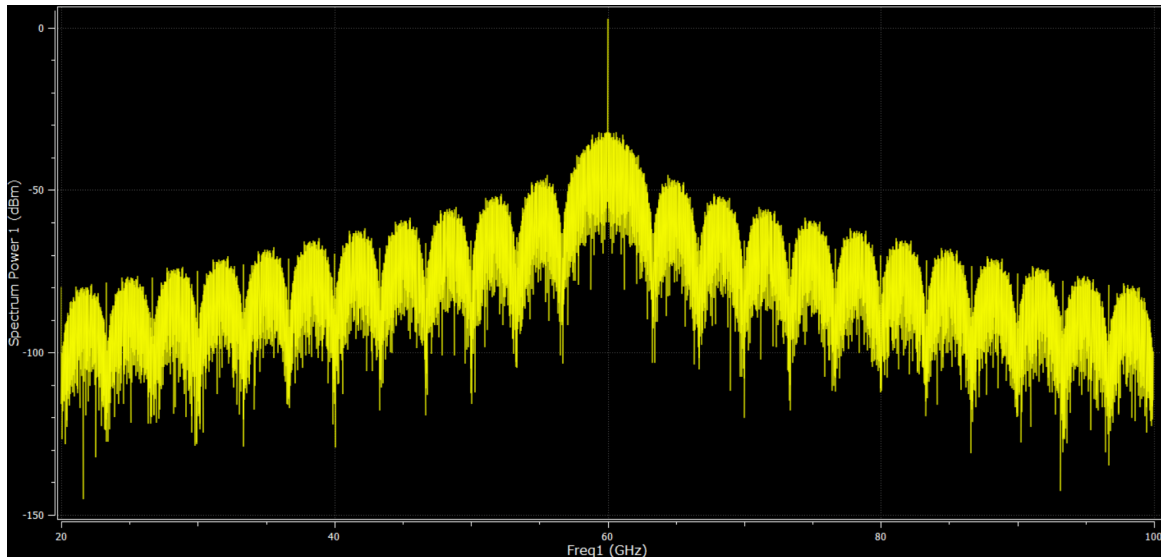
Στο Σχήμα 2.19 είναι εμφανές ότι το πρώτο σύμβολο σχηματίζεται μόλις δημιουργηθεί το 3^ο bit, δηλαδή τη χρονική στιγμή 0.2 ns. Ακόμα, εξαιτίας του φιλτραρίσματος από το Lowpass Filter του συστήματος εκπομπής τα σύμβολα δεν είναι τέλει (ιδανικοί) NRZ παλμοί αλλά έχουν υποστεί μια αμελητέα παραμόρφωση.

Σχήμα 2.20: Το φάσμα των φιλτραρισμένων μεταδιδόμενων συμβόλων

Στο Σχήμα 2.20 είναι φανερό ότι το φάσμα των συμβόλων είναι συγκεντρωμένο γύρω από το 0 του άξονα των συχνοτήτων. Επίσης, η ισχύς που παράγεται από τις φασματικές συνιστώσες στο διάστημα συχνοτήτων $[0, 3.333 \text{ GHz}]$ μετρήθηκε ότι είναι -0.35 dBm .

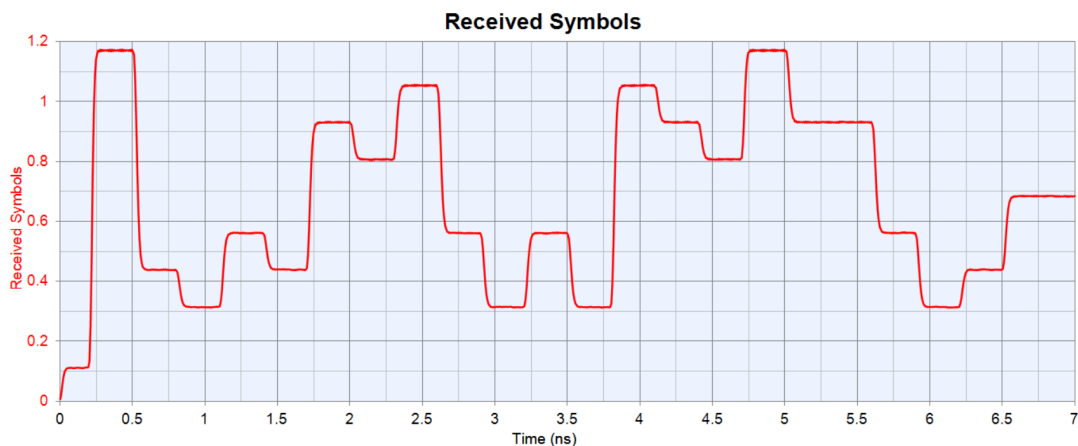
Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος απεικονίζεται στο Σχήμα 2.21, το εύρος ζώνης του οποίου ισούται με $B_{RF} = 2 \cdot B_B = 2 \cdot 3.333 \text{ GHz} = 6.666 \text{ GHz}$ και είναι συμμετρικά κατανομημένο γύρω από τη φέρουσα συχνότητα των 60 GHz .

Σχήμα 2.21: Το φάσμα του διαμορφωμένου σήματος

Στο Σχήμα 2.21 η ισχύς που παράγεται από τις φασματικές συνιστώσες στο διάστημα συχνοτήτων $[(60 - 3.333) \text{ GHz}, (60 + 3.333) \text{ GHz}] \equiv [56.667 \text{ GHz}, 63.333 \text{ GHz}]$ μετρήθηκε ότι είναι 3.46 dBm και είναι μικρότερη από την αντίστοιχη ισχύ του διαμορφωμένου σήματος στο Σχήμα 2.12 λόγω του κορεσμού της καμπύλης στο Σχήμα 2.16.

Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων απεικονίζεται στο Σχήμα 2.22.

Σχήμα 2.22: Μέρος της ακολουθίας των λαμβανόμενων συμβόλων

Στο Σχήμα 2.22, όπως και στο Σχήμα 2.19, είναι εμφανές ότι το πρώτο λαμβανόμενο σύμβολο σχηματίζεται τη χρονική στιγμή 0.2 ns. Ωστόσο, σε αντίθεση με το Σχήμα 2.19, στην ακολουθία του Σχήματος 2.22 κατά το διάστημα [0 , 0.2 ns) υπάρχει ένας αριθμός δειγμάτων που δεν αντιστοιχούν σε σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά. Ο αριθμός αυτών των δειγμάτων είναι μικρότερος από τον αριθμό των δειγμάτων ανά σύμβολο, δηλαδή 40. Η δομική μονάδα Delay προσθέτει κάποια επιπλέον μηδενικά δείγματα ώστε να υπάρχουν 40 δείγματα πριν από τα 40 δείγματα του πρώτου συμβόλου που μεταδόθηκε πραγματικά. Έτσι, στην έξοδο της δομικής μονάδας Delay τα πρώτα 40 δείγματα μπορούν να θεωρηθούν ως σύμβολο που τόσο αυτό όσο και η αντίστοιχη σε αυτό ακολουθία bits θα αγνοηθούν. Μια αναλυτικότερη εξήγηση για τη δομική μονάδα Delay δίνεται στον Πίνακα 2.5.

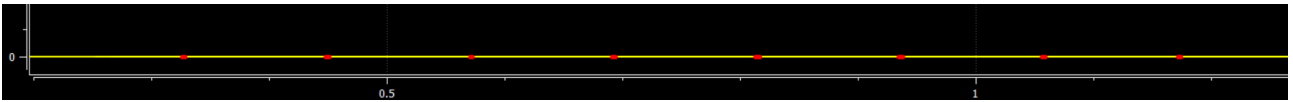
Δείγματα στην έξοδο της δομικής μονάδας delay	Σύμβολο
1 ^ο ως 40 ^ο δείγμα (δείγματα που δεν αντιστοιχούν σε σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά)	1 ^ο ληφθέν σύμβολο (αγνοείται)
41 ^ο ως 80 ^ο δείγμα	2 ^ο ληφθέν σύμβολο (1 ^ο σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά)
81 ^ο ως 120 ^ο δείγμα	3 ^ο ληφθέν σύμβολο (2 ^ο σύμβολο που μεταδόθηκε πραγματικά)
.	.
.	.
.	.

Πίνακας 2.5: Επεξήγηση της δομικής μονάδας delay

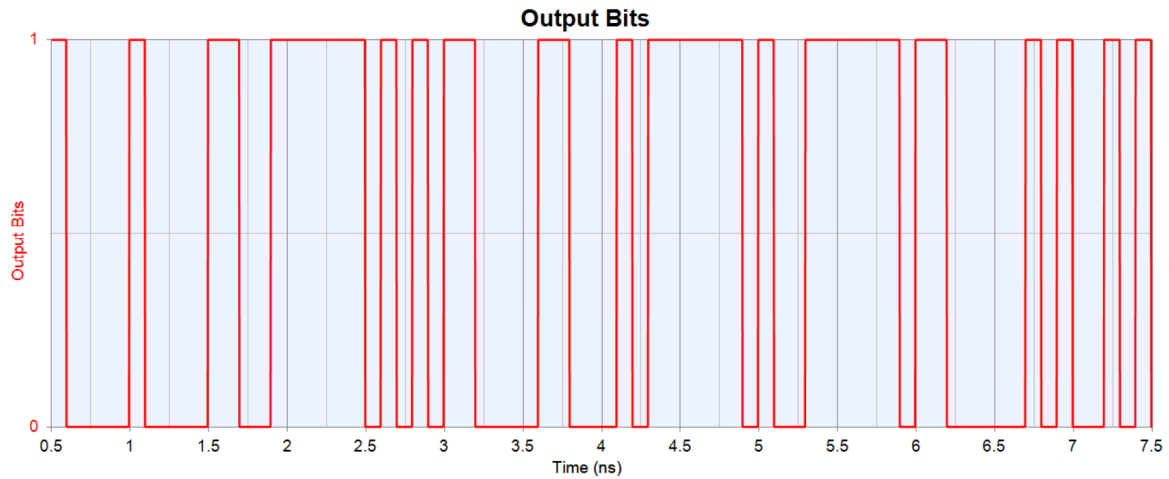
Στη συνέχεια, η αντιστοίχιση των συμβόλων σε ακολουθίες bits γίνεται σύμφωνα με τον Πίνακα 2.6 και στο Σχήμα 2.24 απεικονίζεται, με τη βοήθεια ενός Data Repeater, ένα μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου (χωρίς τα τρία πρώτα bits που αγνοούνται) με τη μορφή NRZ παλμών.

Τιμή συμβόλου	Ακολουθία bits
$< \frac{0.315+0.4381}{2} = 0.37655$	000
≥ 0.37655 και < 0.4997	001
≥ 0.4997 και < 0.62285	011
≥ 0.62285 και < 0.746	010
≥ 0.746 και < 0.86915	110
≥ 0.86915 και < 0.9923	111
≥ 0.9923 και < 1.11545	101
≥ 1.11545	100

Πίνακας 2.6: Αντιστοίχιση συμβόλου σε ακολουθία bits

Σχήμα 2.23: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue

Σχήμα 2.24: Μέρος της ακολουθίας των bits εξόδου με τη μορφή NRZ παλμών

Παρατηρείται ότι η ακολουθία των bits εξόδου στο Σχήμα 2.24 ταυτίζεται με την ακολουθία των bits εισόδου στο Σχήμα 2.6 με διαφορά μιας μικρής χρονικής καθυστέρησης που οφείλεται στους χρόνους επεξεργασίας του σήματος από τις επιμέρους δομικές μονάδες των συστημάτων εκπομπής και λήψης.

Σημειώνεται ότι τόσο για τη γραμμική όσο και για τη μη γραμμική λειτουργία τα bits εισόδου και τα λειτουργικά διαγράμματα των συστημάτων εκπομπής και λήψης είναι τα ίδια, όπως περιγράφηκαν στις ενότητες 2.1 και 2.2. Αυτά που διαφοροποιούνται στις 2 παραπάνω περιπτώσεις είναι τα χαρακτηριστικά των μικτών και των MATLAB Script Blocks.

Κεφάλαιο 3

Επισκόπηση της τεχνολογίας FD - SOI 22nm CMOS

3.1 Η τεχνολογία SOI

3.1.1 Εισαγωγή

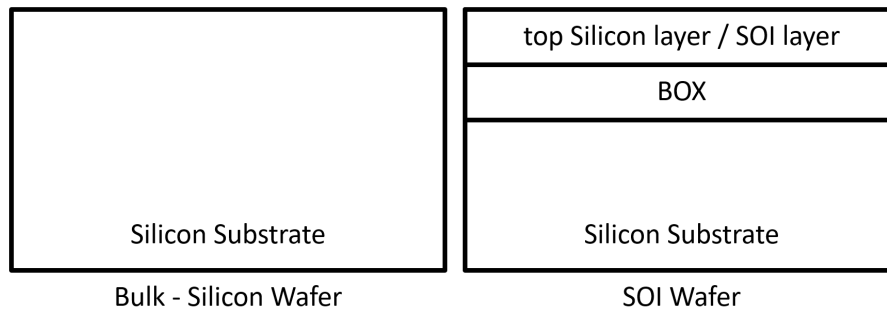
Η μείωση της κατανάλωσης ισχύος αποτελεί το σημαντικότερο ζήτημα στη σχεδίαση ολοκληρωμένων κυκλωμάτων. Οι Bulk – Silicon διατάξεις προσκρούουν σε ορισμένους θεμελιώδεις φυσικούς περιορισμούς, όπως ότι η κινητικότητα των φορέων μειώνεται εξαιτίας της σκέδασης προσμίξεων, το ρεύμα σήραγγος (tunneling current) στην πύλη αυξάνεται καθώς ο μονωτής μεταξύ της πύλης και του υποστρώματος γίνεται λεπτότερος και η διαρροή της επαφής pn αυξάνεται όσο η επαφή γίνεται ρηχότερη. Τα παραπάνω φαινόμενα καθιστούν τη συμβατική κλιμάκωση των διατάξεων όλο και λιγότερο εφικτή.

Η τεχνολογία SOI (Silicon On Insulator) παρέχει μια λύση για την κατασκευή ολοκληρωμένων κυκλωμάτων με χαμηλή ισχύ. Αρχικά, χρησιμοποιούταν η τεχνολογία PD – SOI (Partially Depleted Silicon On Insulator) και αργότερα, ξεκίνησε η εφαρμογή της FD – SOI (Fully Depleted Silicon On Insulator) τεχνολογίας, η οποία καθώς αυξάνεται η ζήτηση για αποδοτικότερες ως προς την ισχύ διατάξεις, αποκτά όλο και περισσότερη σημασία. Γενικά, η SOI τεχνολογία παρουσιάζει χαμηλή χωρητικότητα, που επιτρέπει λειτουργία σε υψηλές ταχύτητες, δηλαδή η τάση τροφοδοσίας μπορεί να μειωθεί για να περιοριστεί η κατανάλωση ισχύος, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται επαρκής ταχύτητα λειτουργίας. Επιπλέον, μονωτικά στρώματα διαχωρίζουν κάθε διάταξη από το γενικό υπόστρωμα πάνω στο οποίο κατασκευάζεται το ολοκληρωμένο κύκλωμα, κάνοντας έτσι τη διαδικασία σχεδίασης περισσότερη ευέλικτη. Ακόμα, η FD – SOI τεχνολογία, εκτός από λειτουργία σε υψηλή ταχύτητα και χαμηλή κατανάλωση ισχύος, παρουσιάζει αμελητέα φαινόμενα αιωρούμενου σώματος (floating - body effects) και μικρής επίδρασης φαινόμενα μικρού καναλιού.

3.1.2 Η δομή μιας SOI διάταξης

Στο Σχήμα 3.1 φαίνονται οι δομές των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων. Το χαρακτηριστικό της SOI τεχνολογίας είναι ότι υπάρχει ένα στρώμα διοξειδίου του

πυριτίου (το οποίο είναι διηλεκτρικό) λίγο πιο κάτω από την επιφάνεια, που ονομάζεται Buried Oxide (BOX). Το στρώμα πυριτίου ακριβώς κάτω από την επιφάνεια και πάνω από το στρώμα BOX ονομάζεται top Silicon layer ή SOI layer και το υπόλοιπο πυρίτιο κάτω από το στρώμα BOX ονομάζεται Silicon Substrate. Σημειώνεται ότι το σώμα (body) του κάθε MOS τρανζίστορ είναι μέρος του SOI layer και είναι απομονωμένο από τα σώματα των άλλων MOS τρανζίστορ λόγω του στρώματος BOX. Επίσης, το SOI layer είναι πολύ λεπτότερο στις FD – SOI διατάξεις παρά στις PD – SOI διατάξεις και γίνεται όλο και λεπτότερο καθώς μικραίνουν οι διαστάσεις των διατάξεων.

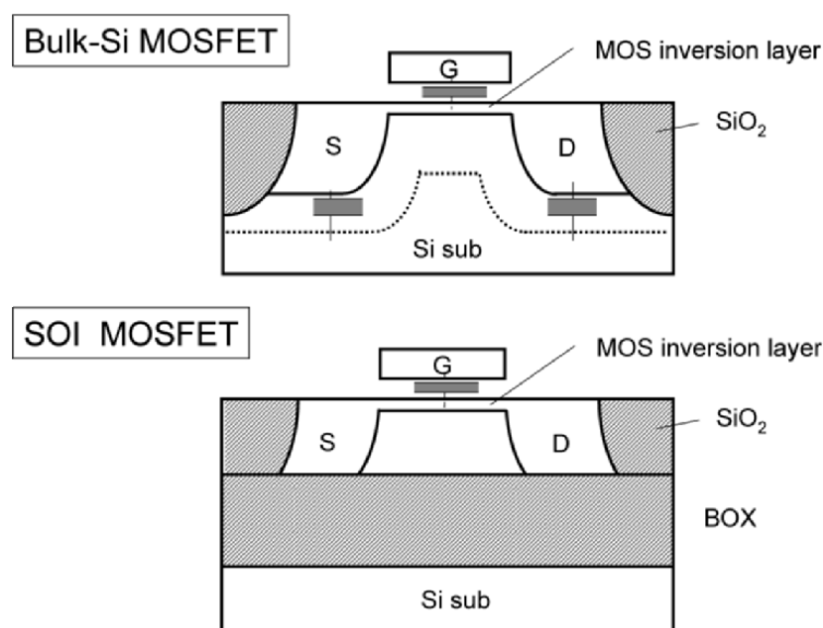

Σχήμα 3.1: Οι δομές των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων

3.1.3 Πλεονεκτήματα της SOI τεχνολογίας

Το στρώμα BOX προσδίδει στα SOI τρανζίστορ αρκετά πλεονεκτήματα σε σχέση με τα Bulk - Silicon τρανζίστορ. Η παρακάτω λίστα πλεονεκτημάτων αφορά τόσο τις PD – SOI όσο και FD – SOI διατάξεις.

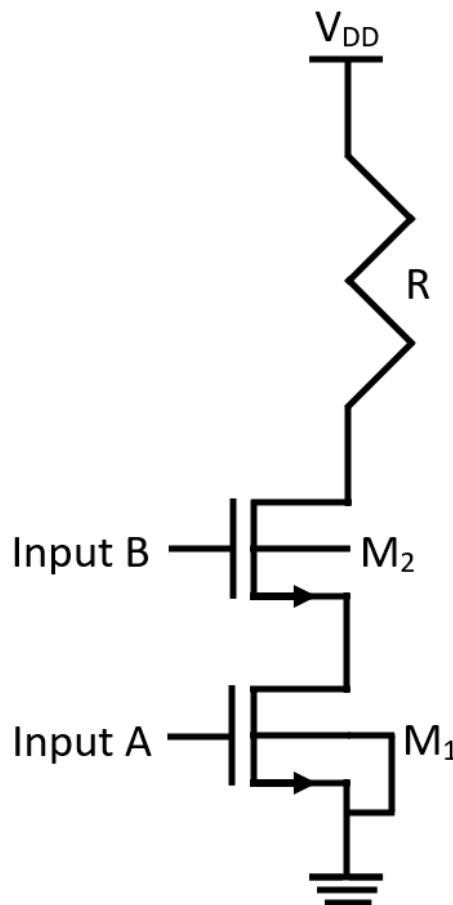
- Αμελητέα χωρητικότητα μεταξύ υποδοχής / πηγής και Silicon Substrate.

Σχήμα 3.2: Οι παρασιτικές χωρητικότητες των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων

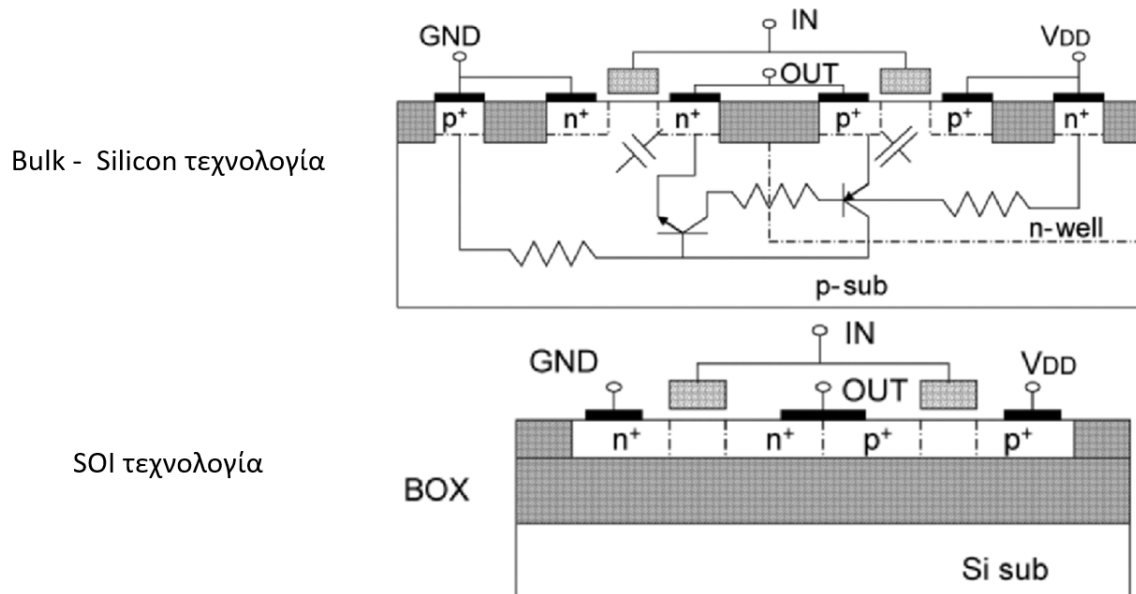
Στο Σχήμα 3.2 φαίνονται οι παρασιτικές χωρητικότητες των Bulk – Silicon και SOI διατάξεων. Στα SOI τρανζίστορ η χωρητικότητα μεταξύ της υποδοχής / πηγής και του Silicon Substrate είναι αμελητέα εξαιτίας του στρώματος BOX (το οποίο δρα ως διηλεκτρικό και προσφέρει απομόνωση). Αυτό συμβάλλει στη βελτίωση της ταχύτητας λειτουργίας των SOI διατάξεων. Έτσι, για δεδομένη ταχύτητα λειτουργίας οι SOI διατάξεις καταναλώνουν λιγότερη ισχύ σε σχέση με τις Bulk – Silicon διατάξεις και για δεδομένη ισχύ κατανάλωσης οι SOI διατάξεις λειτουργούν ταχύτερα.

- Ανεξάρτητη πόλωση του ακροδέκτη body του κάθε MOS τρανζίστορ. Η ανεξάρτητη πόλωση του ακροδέκτη body του κάθε SOI τρανζίστορ κάνει τα τρανζίστορ γρηγορότερα σε συνδεσμολογίες όπως αυτή στο Σχήμα 3.3. Αν τα τρανζίστορ στο παρακάτω σχήμα ήταν της Bulk – Silicon τεχνολογίας, τότε ο ακροδέκτης body του M_2 τρανζίστορ θα συνδεόταν στη γείωση με αποτέλεσμα το M_2 τρανζίστορ να είχε αυξημένη τάση κατωφλίου και μειωμένη ταχύτητα λειτουργίας. Από την άλλη πλευρά, στην SOI τεχνολογία ο ακροδέκτης body του M_2 τρανζίστορ μπορεί να πολωθεί ανεξάρτητα, γεγονός που σημαίνει χαμηλότερη τάση κατωφλίου και βελτίωση της ταχύτητας λειτουργίας του αντίστοιχου τρανζίστορ.

Σχήμα 3.3: Συνδεσμολογία που φανερώνει το πλεονέκτημα της ανεξάρτητης πόλωσης του ακροδέκτη body των SOI τρανζίστορ

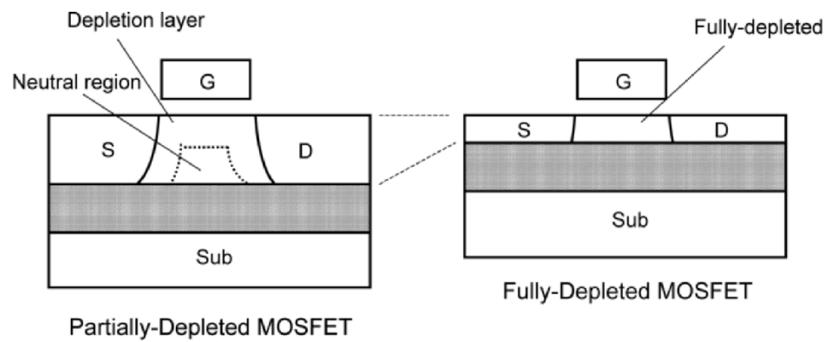
- Απουσία φαινομένου latch - up. Το φαινόμενο latch - up συμβαίνει όταν τα παρασιτικά p-n-p ή n-p-n διπολικά τρανζίστορ ενεργοποιούνται, δηλαδή αρχίζουν να άγουν. Στο Σχήμα 3.4 (όπου απεικονίζεται το layout ενός λογικού αντιστροφέα CMOS) είναι φανερό ότι, σε αντίθεση με την Bulk – Silicon τεχνολογία, δεν υπάρχει κανένα παρασιτικό διπολικό τρανζίστορ σε μια SOI διάταξη. Επομένως, δε χρειάζεται να σχεδιαστεί κανένα επιπλέον κύκλωμα ή να γίνει κάποια ειδική επεξεργασία της συνδεσμολογίας που χρησιμοποιείται για να αποφευχθεί το φαινόμενο latch - up.

Σχήμα 3.4: Layout του λογικού αντιστροφέα CMOS

- Ιδανική απομόνωση διατάξεων και μικρότερο εμβαδόν στο layout. Οι SOI διατάξεις είναι πλευρικά απομονωμένες μεταξύ τους με ένα μονωτικό λεπτό στρώμα και κάθετα απομονωμένες από το υπόστρωμα εξαιτίας του στρώματος BOX. Έτσι, οι SOI διατάξεις μπορούν να τοποθετούνται πιο κοντά η μια στην άλλη από τις Bulk – Silicon διατάξεις. Το παραπάνω επιβεβαιώνεται στο Σχήμα 3.4, όπου οι περιοχές n^+ και p^+ διάχυσης στην έξοδο του SOI λογικού αντιστροφέα CMOS μπορούν να συνδεθούν απευθείας μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να απαιτείται λιγότερο εμβαδόν στο layout.
- Μικρό ρεύμα διαρροής της επαφής pn. Το ρεύμα διαρροής μιας pn επαφής είναι σημαντικά μικρότερο στην SOI τεχνολογία, αφού οι προσμίξεις στις n^+ και p^+ περιοχές διαχέονται βαθιά στο top Silicon layer, σχηματίζοντας μόνο μια επαφή pn στο πλευρικό τοίχωμα της περιοχής διάχυσης.

3.1.4 PD - SOI και FD - SOI διατάξεις

Σχήμα 3.5: Τομές των PD - SOI και FD - SOI τρανζίστορ

Στο Σχήμα 3.5 φαίνονται οι τομές των PD – SOI και FD – SOI τρανζίστορ. Στην FD – SOI τεχνολογία, το top Silicon layer ή SOI layer είναι λεπτότερο και η περιοχή απογύμνωσης εκτείνεται ολόκληρη μέχρι το στρώμα BOX. Συνεπώς, η περιοχή του body ακροδέκτη είναι πλήρως απογυμνωμένη, οπότε μειώνονται αισθητά τα φαινόμενα του αιωρούμενου σώματος. Τα φαινόμενα αιωρούμενου σώματος οφείλονται στο γεγονός ότι σε μια SOI διάταξη το δυναμικό του ακροδέκτη body δεν είναι σταθερό αλλά μεταβάλλεται. Οι μεταβολές αυτές προκύπτουν από την ανακατανομή των φορέων φορτίου στην περιοχή του ακροδέκτη body και ιδιαίτερα όταν το δυναμικό της πύλης μεταβάλλεται απότομα και συχνά μεταξύ τροφοδοσίας και γης. Ωστόσο, παρά τις διαφορές στις δομές των Bulk – Silicon και SOI τρανζίστορ ο τετραγωνικός νόμος που περιγράφει την εξάρτηση του ρεύματος υποδοχής από την τάση μεταξύ πύλης και πηγής ισχύει και στις δύο περιπτώσεις.

3.2 Stack-up της τεχνολογίας FD - SOI 22nm CMOS

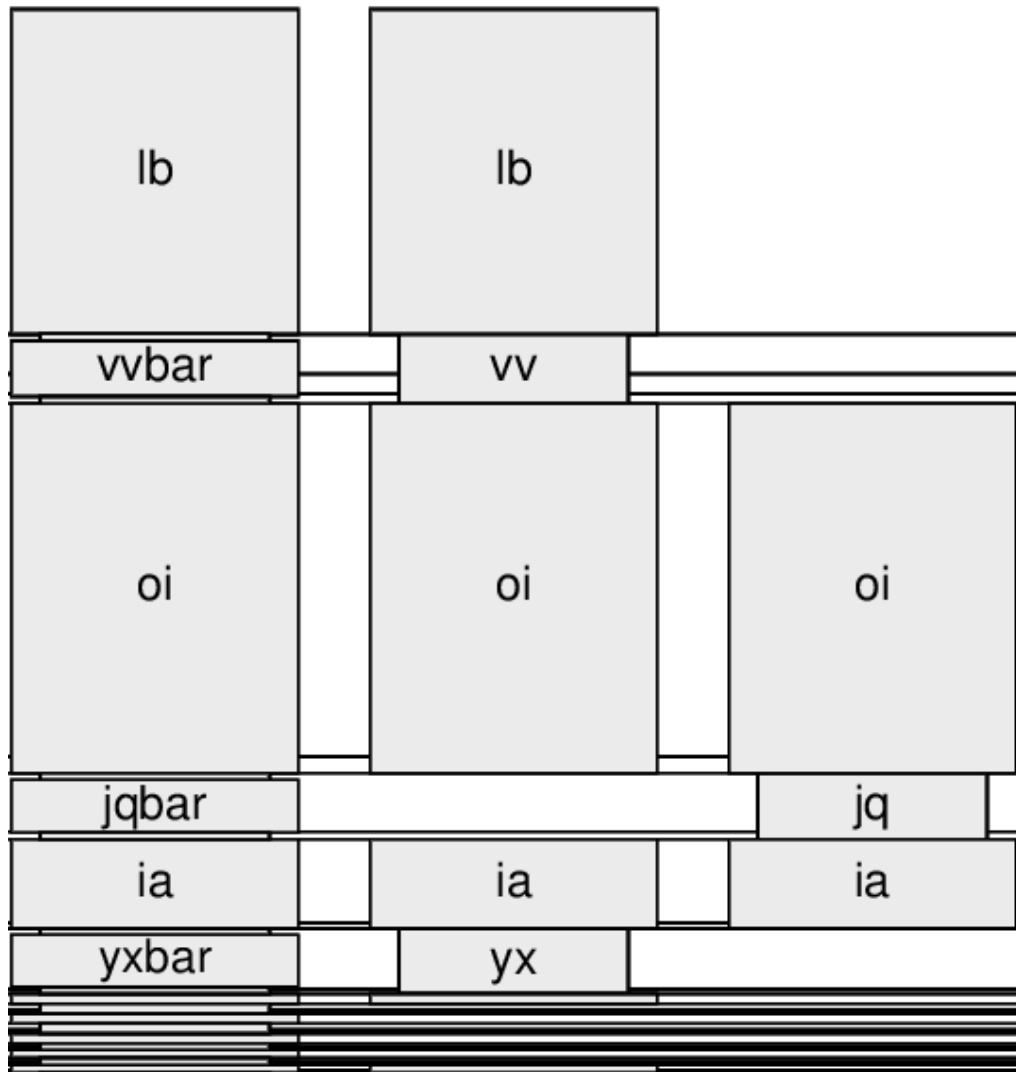
Για τη σχεδίαση και προσομοίωση του 8-PAM διαμορφωτή χρησιμοποιείται η 7M_2Mx_3Cx_1Ix_1Ox_LB Back End of Line (BEOL) έκδοση της τεχνολογίας FD – SOI 22nm CMOS. Πληροφορίες για τα μέταλλα και τα αντίστοιχα νias της παραπάνω BEOL παρουσιάζονται στους πίνακες 3.1 και 3.2, ενώ στα Σχήματα 3.6 και 3.7 απεικονίζεται το stack-up της τεχνολογίας υπό ορθή και κατάλληλη για την κατανόησή του κλίμακα, αντίστοιχα.

Metallization Stack Description	7M_2Mx_3Cx_1Ix_1Ox_LB
Total 1x levels	2
Total 1.1x levels	3
Total 9x levels	1
Total 34x levels	1
Total copper metal levels	7

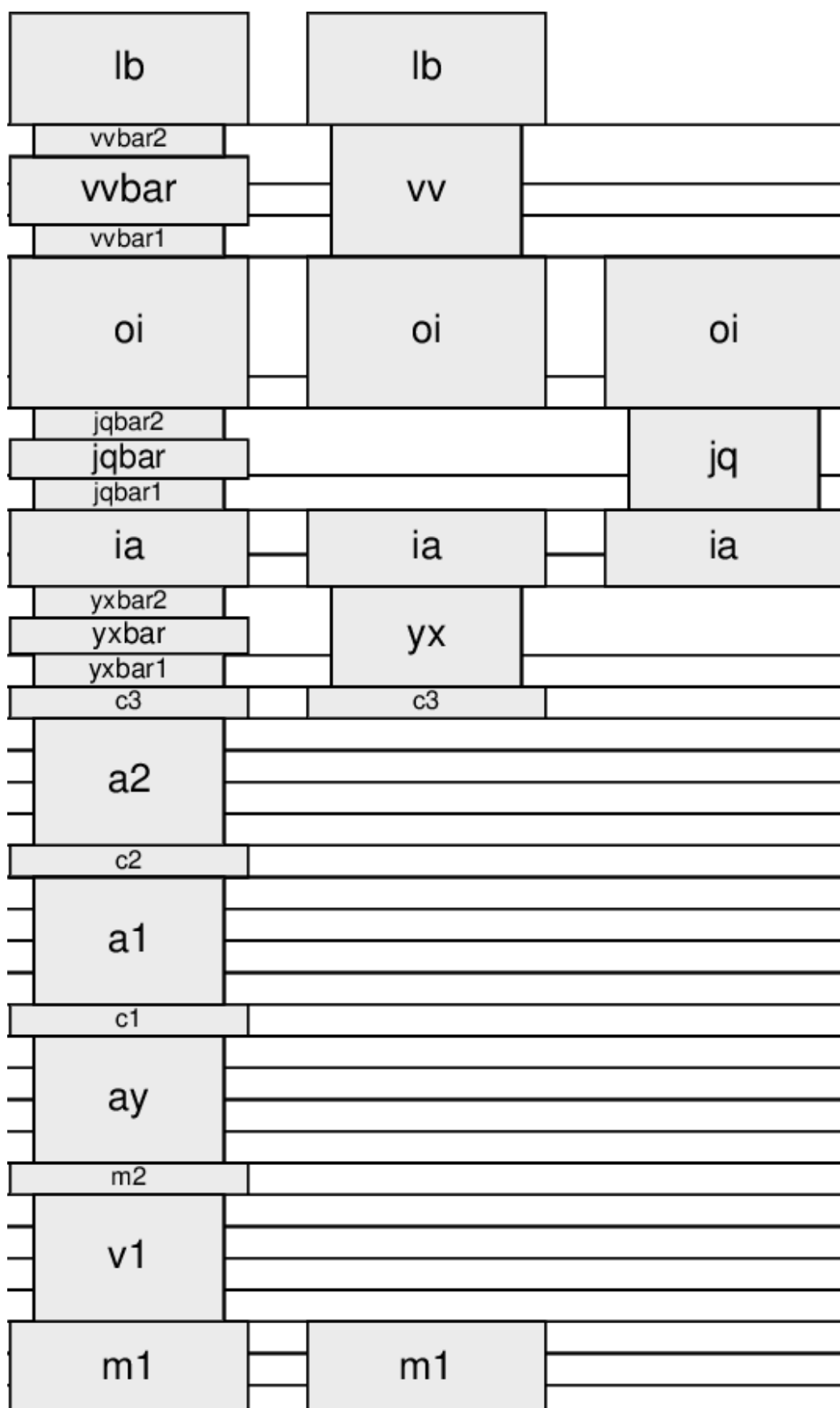
Πίνακας 3.1: BEOL Metallization Summary

Metallization Stack Description	Pitch Description	Mask Level	Design Level	Level Type
Aluminum metal	Terminating metal	LB	LB	Metal
		VV	VV, VVBAR	Via
34x	2700 nm pitch	OI	OI	Metal
34x to 9x		JQ	JQ, JQBAR	Via
9x	720 nm pitch	IA	IA	Metal
9x to 1.1x		YX	YX, YXBAR	Via
1.1x	90 nm pitch	C3	C3	Metal
		A2	A2, A2BAR	Via
		C2	C2	Metal
		A1	A1, A1BAR	Via
		C1	C1	Metal
1.1x to 1x		AY	AY, AYBAR	Via
1x	80 nm pitch LELE	M2, I2	M2, M2_E1, M2_E2	Metal
		V1	V1, V1BAR	Via
		M1, I1	M1, M1_E1, M1_E2	Metal

Πίνακας 3.2: BEOL Metallization

Σχήμα 3.6: Stack-up υπό ορθή κλίμακα

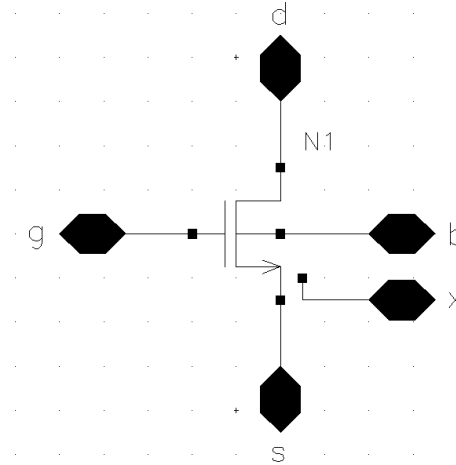

Σχήμα 3.7: Stack-up υπό κατάλληλη για την κατανόησή του κλίμακα

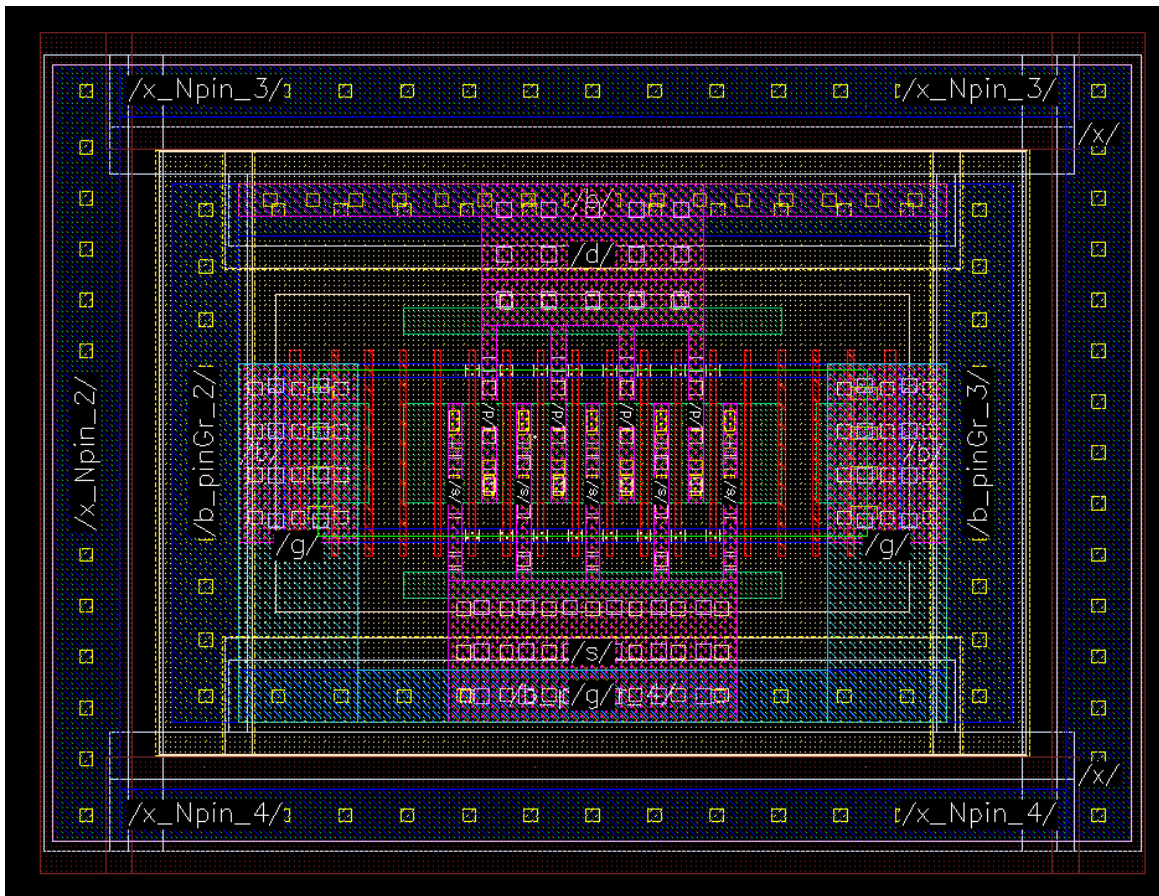
3.3 Τρανζίστορ

Για τη για τη σχεδίαση και προσομοίωση του 8-PAM διαμορφωτή επιλέγεται η millimeter-wave βιβλιοθήκη της τεχνολογίας. Για τα τρανζίστορ που χρησιμοποιούνται ισχύει ότι $|V_{gs}|_{max} = |V_{gd}|_{max} = |V_{ds}|_{max} = 0.9 \text{ V } (\pm 10\%)$.

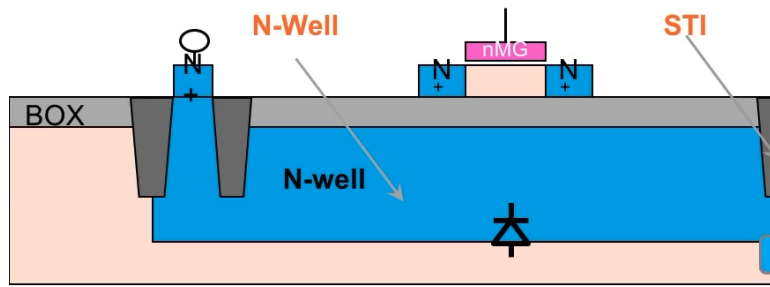
3.3.1 Super-Low $V_{threshold}$ nfet (slvtnfet)

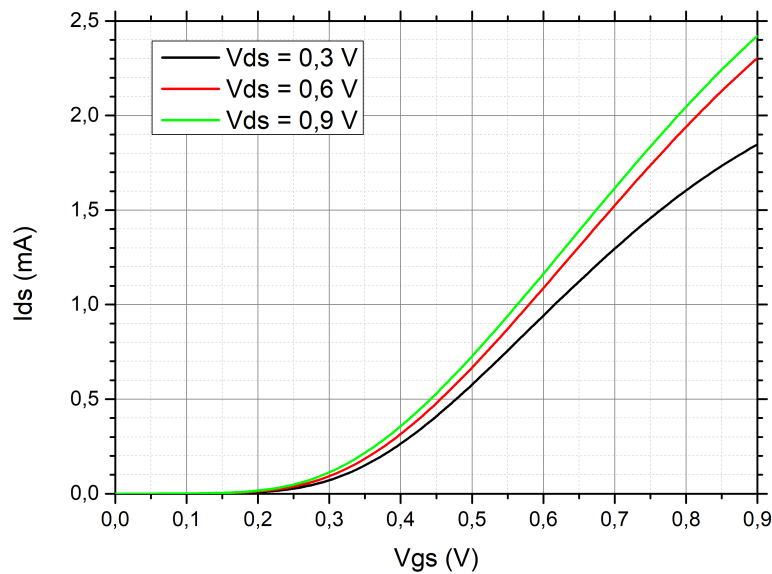
Σχήμα 3.8: Σχηματικό του slvtnfet

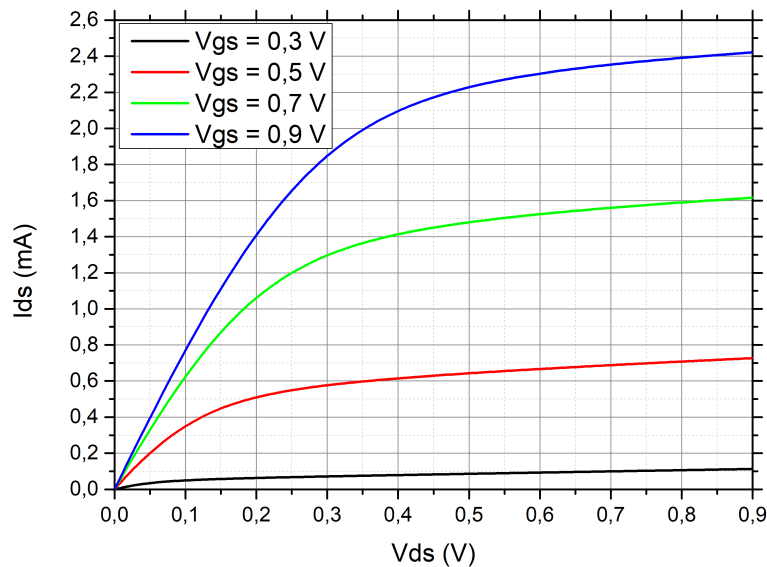
Σχήμα 3.9: Layout του slvtnfet (χάτοψη)

Σχήμα 3.10: Layout του slvtnfet (τομή)

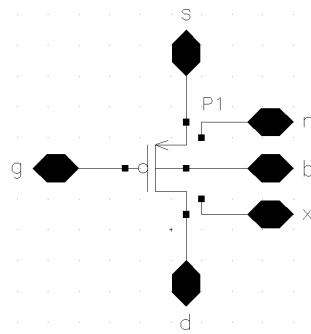
Σχήμα 3.11: Ρεύμα I_{ds} συναρτήσει της τάσης V_{gs} με παράμετρο την τάση V_{ds} και $\frac{W}{L} = \frac{2.4 \text{ } \mu\text{m}}{20 \text{ nm}}$

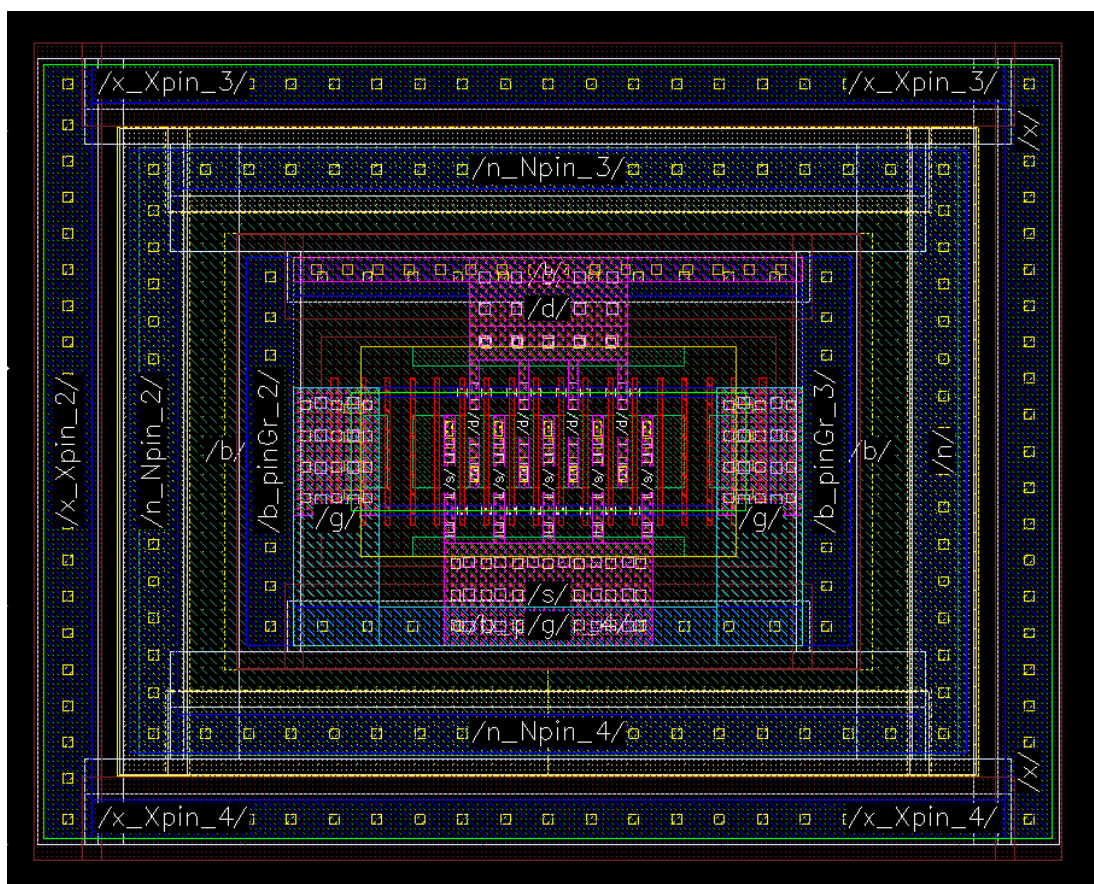
Σχήμα 3.12: Ρεύμα I_{ds} συναρτήσει της τάσης V_{ds} με παράμετρο την τάση V_{gs} και $\frac{W}{L} = \frac{2.4 \text{ } \mu\text{m}}{20 \text{ nm}}$

Σύμφωνα με τα Σχήματα 3.11 και 3.12, είναι φανερός ο τετραγωνικός νόμος που περιγράφει την εξάρτηση του ρεύματος υποδοχής από την τάση μεταξύ πύλης και πηγής. Βέβαια, στο Σχήμα 3.11 η κλίση των καμπυλών αρχίζει να μειώνεται για αυξημένες τάσεις V_{gs} . Οι καμπύλες είναι παρόμοιες και για τα υπόλοιπα τρανζίστορ.

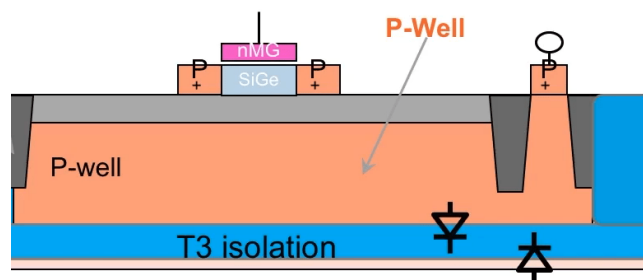
3.3.2 Super-Low $V_{threshold}$ pfet (slvtpfet)

Σχήμα 3.13: Σχηματικό του slvtpfet

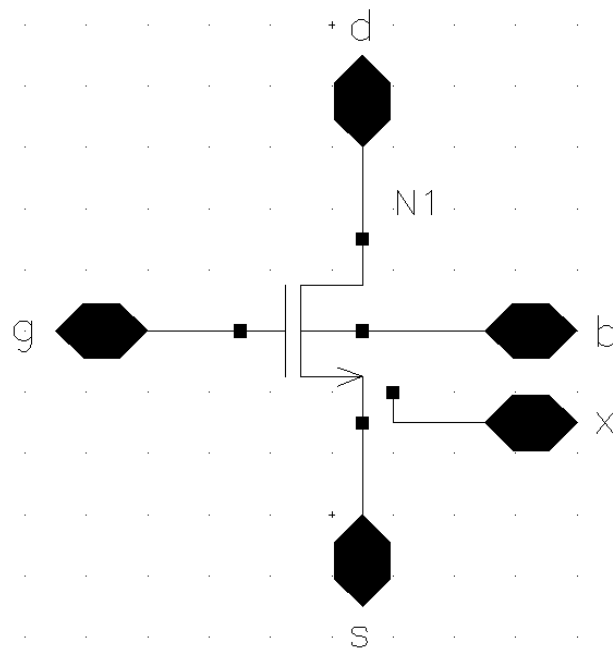

Σχήμα 3.14: Layout του slvtpfet (κάτοψη)

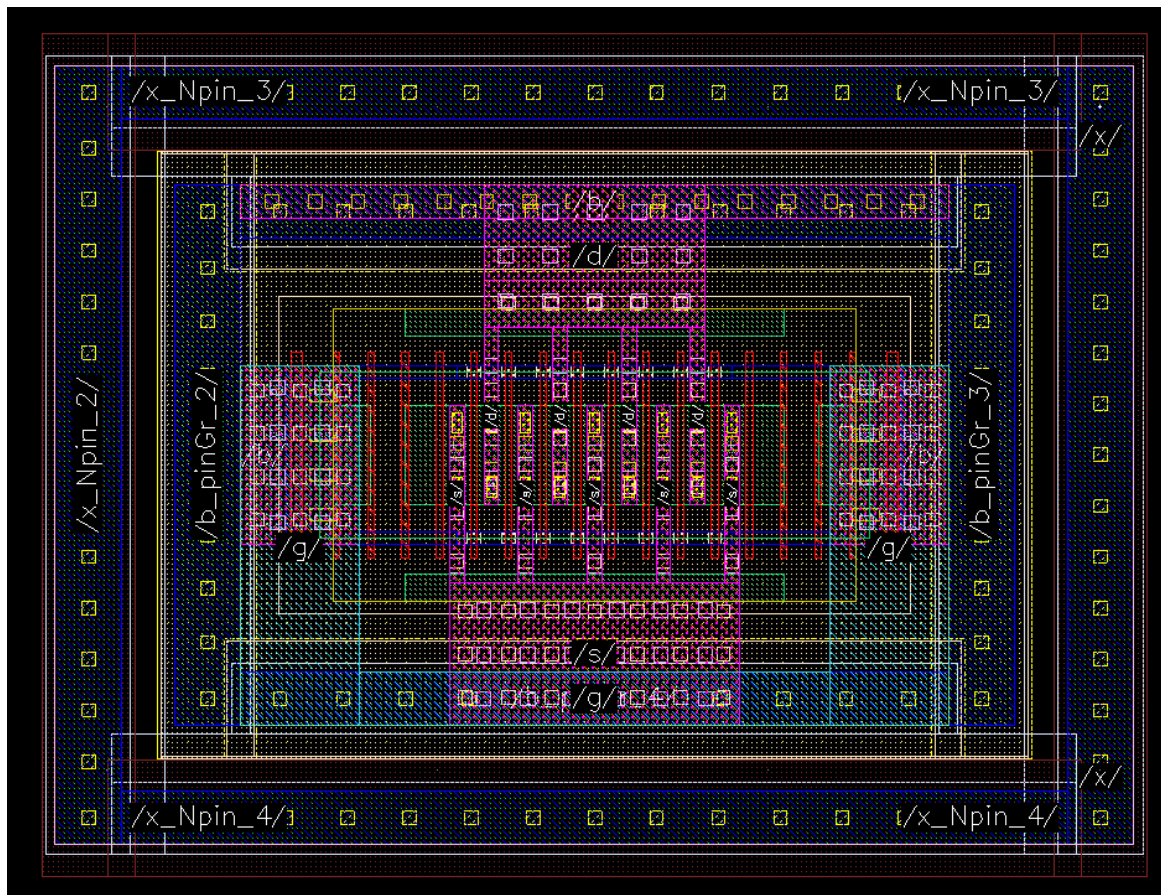

Σχήμα 3.15: Layout του slvtpfet (τομή)

3.3.3 Low $V_{threshold}$ nfet (lvtnfet)

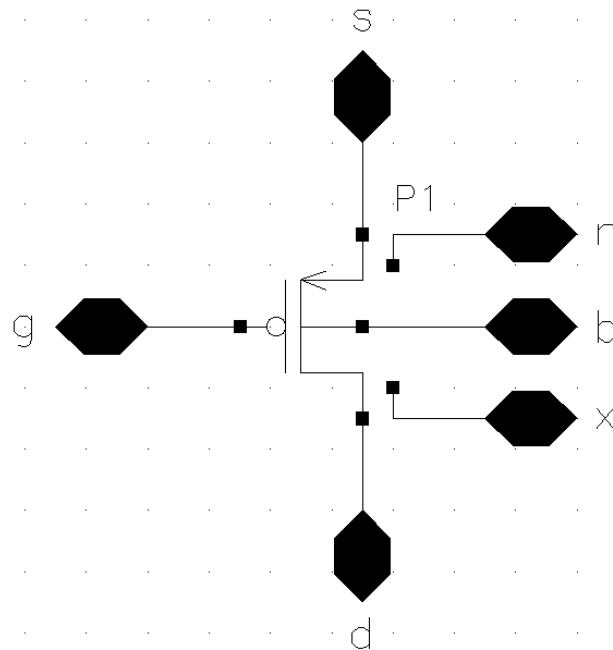

Σχήμα 3.16: Σχηματικό του lvtnfet

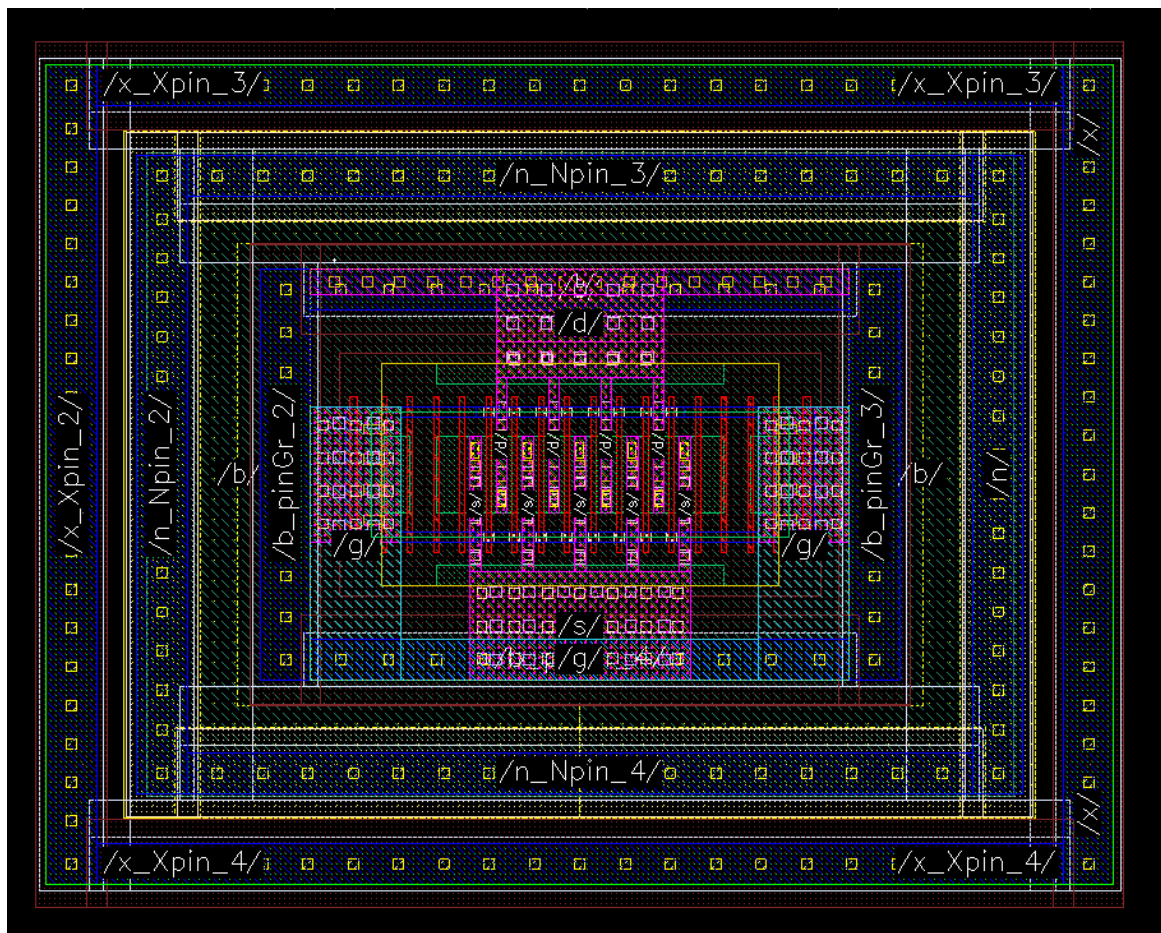

Σχήμα 3.17: Layout του lvtnfet (χάτοψη) – Η τομή είναι η ίδια με αυτή στο Σχήμα 3.10

3.3.4 Low $V_{threshold}$ pfet (lvtpfet)

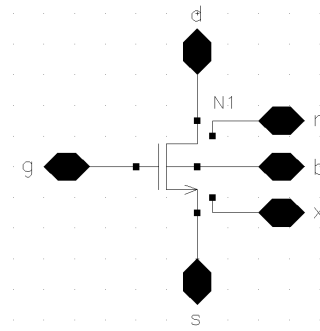

Σχήμα 3.18: Σχηματικό του lvtpfet

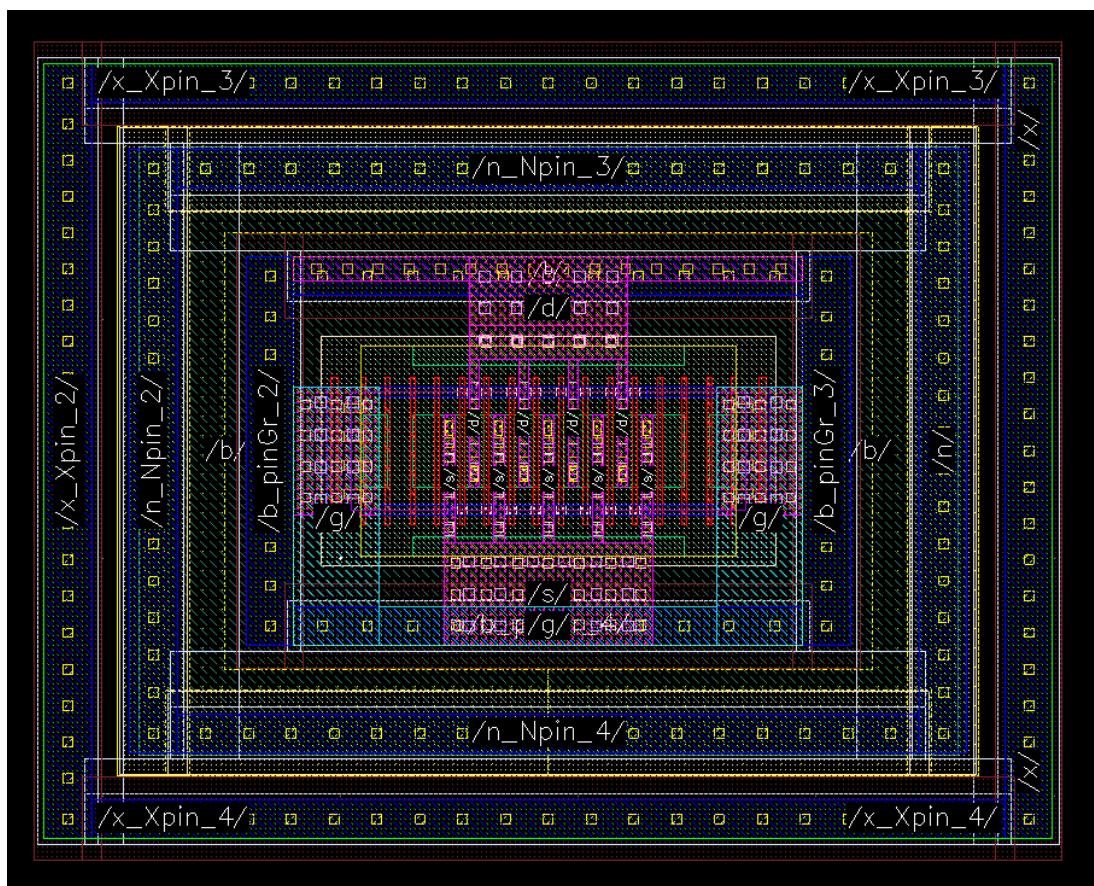

Σχήμα 3.19: Layout του lvtpfet (χάτοψη) – Η τομή είναι η ίδια με αυτή στο Σχήμα 3.15

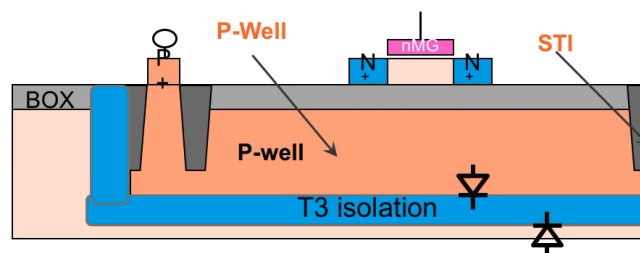
3.3.5 Regular $V_{threshold}$ nfet (nfet)

Σχήμα 3.20: Σχηματικό του nfet

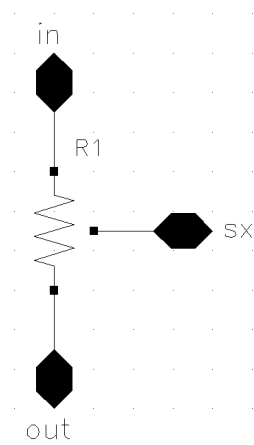

Σχήμα 3.21: Layout του nfet (χάτοψη)

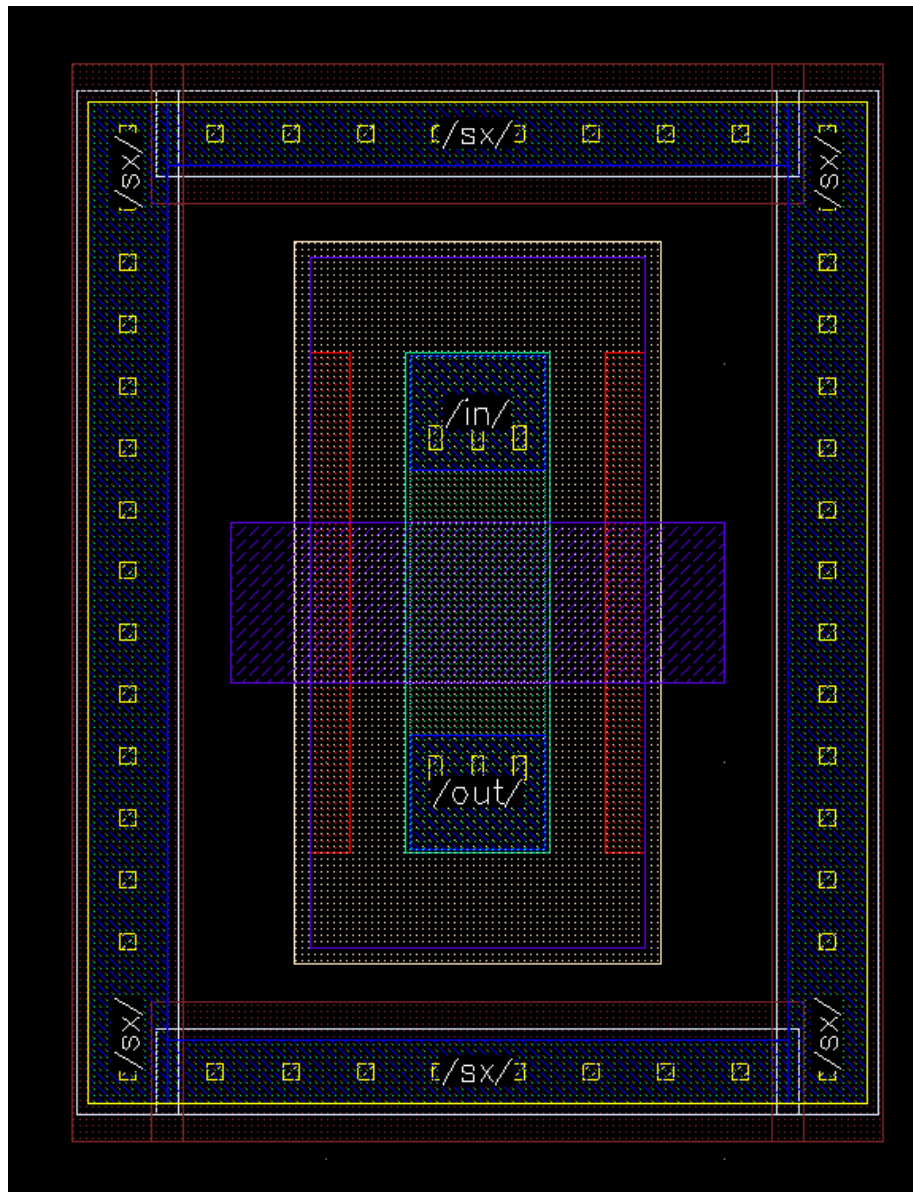

Σχήμα 3.22: Layout του nfet (τομή)

3.4 Ωμικά στοιχεία (Diffusion resistor)

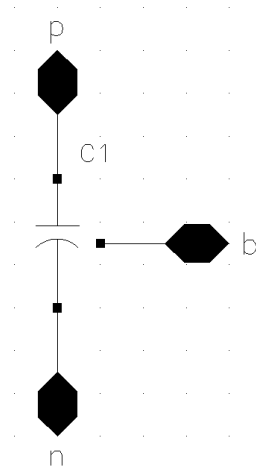

Σχήμα 3.23: Diffusion resistor: Σχηματικό

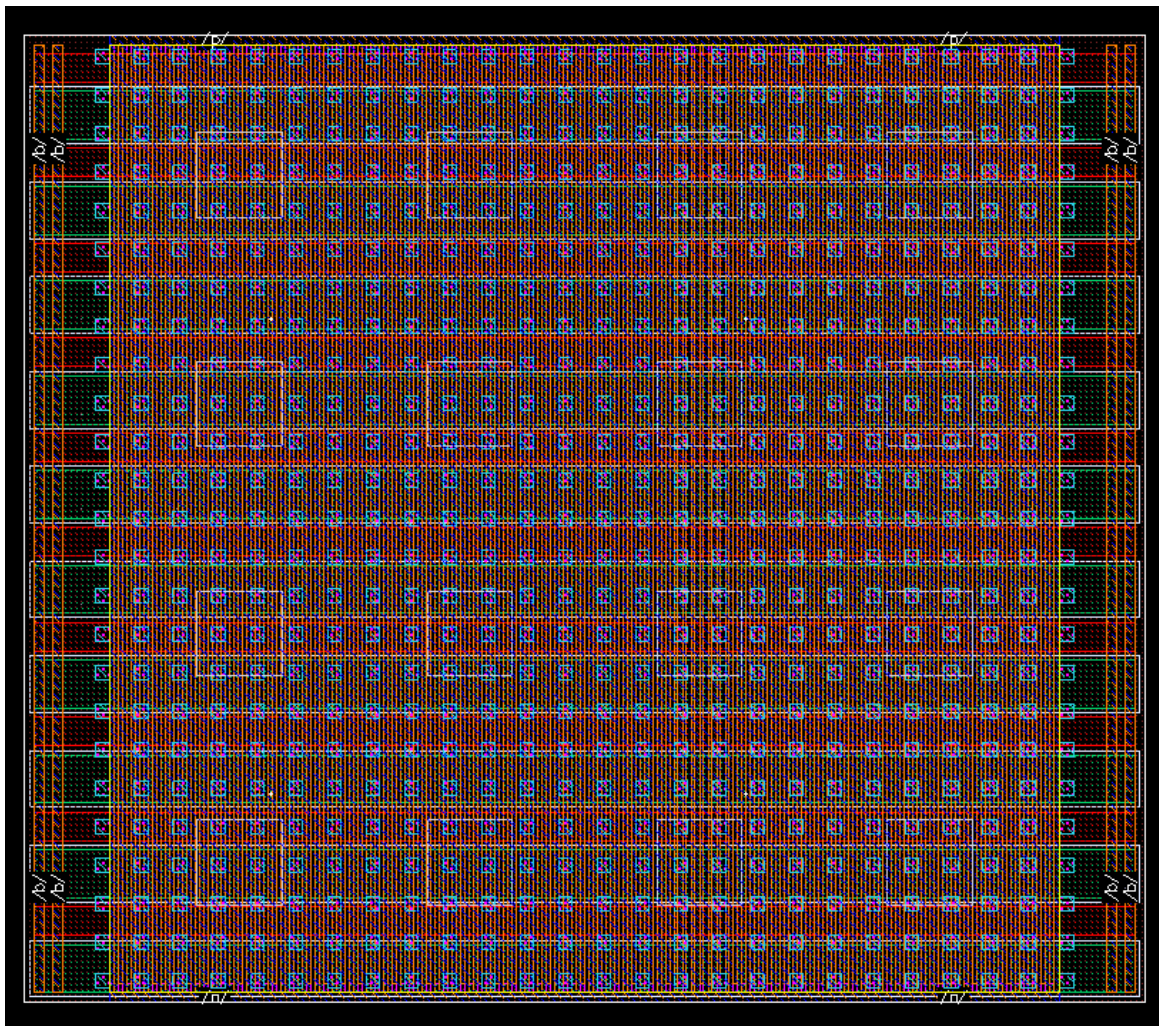

Σχήμα 3.24: Diffusion resistor: Layout (χάτοψη)

3.5 Χωρητικά στοιχεία (1.8 Volt alternative-polarity MOM capacitor)

Σχήμα 3.25: MOM capacitor: Σχηματικό

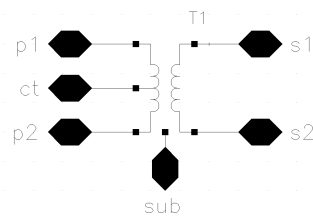

Σχήμα 3.26: MOM capacitor: Layout (χάτοψη)

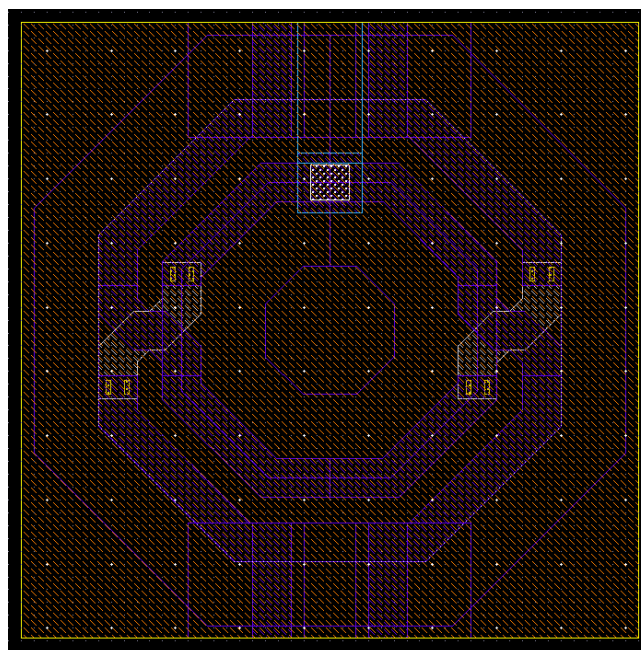
3.6 Επαγωγικά στοιχεία - Μετασχηματιστές

Για τον χαρακτηρισμό των επαγωγικών στοιχείων πραγματοποιούνται προσομοιώσεις σε επίπεδο σχηματικού, σε επίπεδο layout με χρήση του EMX και στο extracted model με συγκεντρωμένα στοιχεία που προκύπτει από το EMX. Το EMX χρησιμοποιείται για την ανάλυση και την προσομοίωση ηλεκτρομαγνητικών φαινομένων και μπορεί να βοηθήσει στη σχεδίαση και την εξέταση συστημάτων διαφόρων γεωμετριών και δομών που επηρεάζονται από ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Προσφέρει εργαλεία για τη λύση των διαφορικών εξισώσεων που περιγράφουν τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία και μπορεί να παρέχει οπτικοποιήσεις των αποτελεσμάτων, διευκολύνοντας έτσι την κατανόηση αλληλεπιδράσεων μεταξύ διαφόρων στοιχείων του σχεδιασμού. Με τη χρήση του, οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν μοντέλα, να προσομοιώνουν τη συμπεριφορά των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων και να αναλύουν τα αποτελέσματα για να βελτιώσουν την απόδοση και την αποδοτικότητα των συστημάτων. Σημειώνεται ότι οι παρακάτω ενότητες αφορούν μετασχηματιστές με Primary Turns = Secondary Turns = 1.

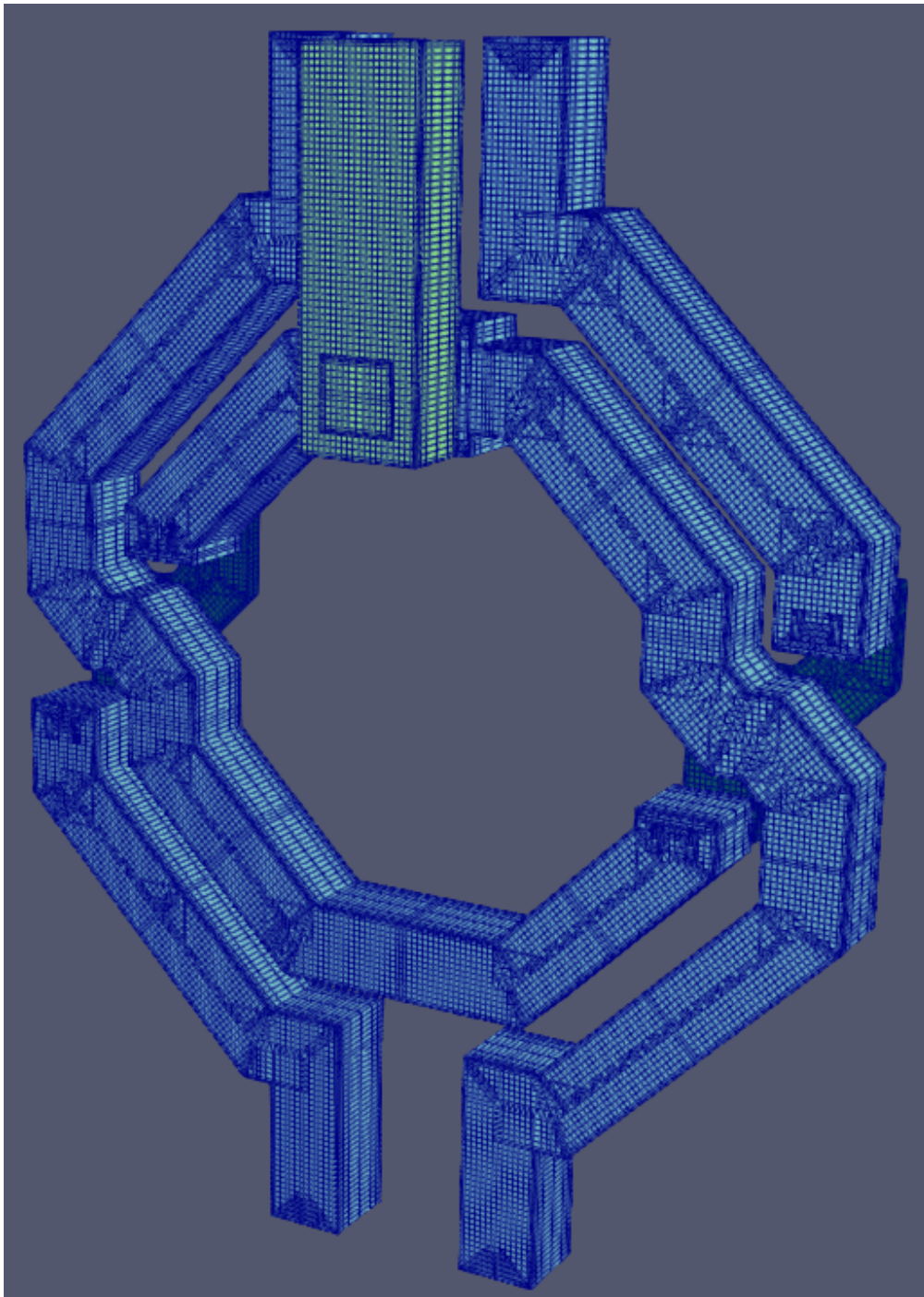
3.6.1 Interleaved, Primary-tapped

Σχήμα 3.27: Interleaved, Primary-tapped: Σχηματικό

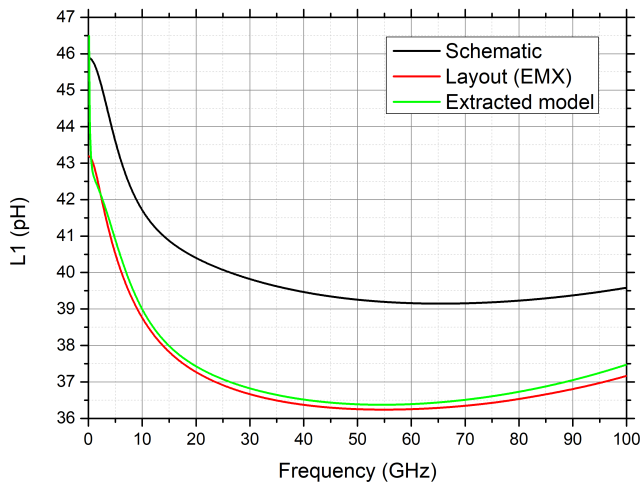
Σχήμα 3.28: Interleaved, Primary-tapped: Layout (κάτοψη)

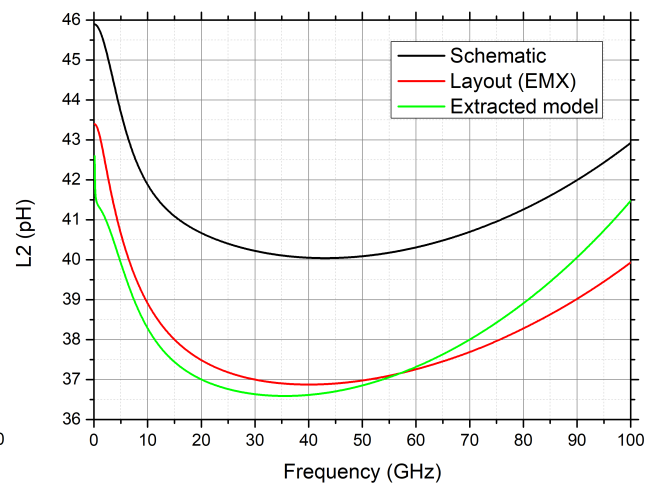
Σχήμα 3.29: Interleaved, Primary-tapped: 3D αναπαράσταση

Στα επόμενα σχήματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των τριών ειδών προσομοιώσεων για Interleaved, Primary-tapped μετασχηματιστή με τα εξής χαρακτηριστικά:

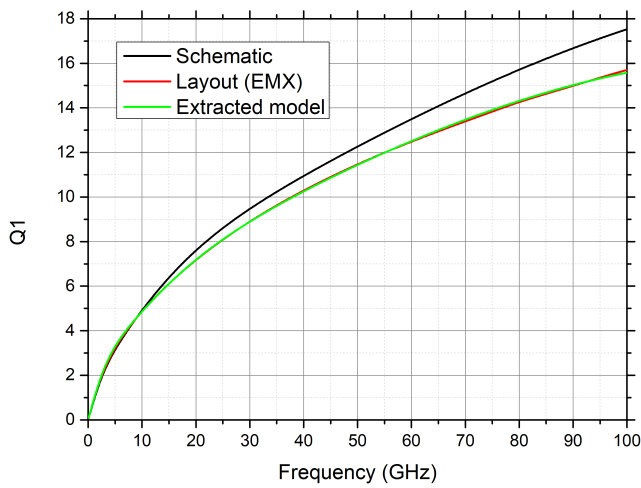
- i . Inner Diameter = 20 μm ,
- ii . Turn Width = 3 μm ,
- iii . Primary Turns = Secondary Turns = 1 και
- iv . Turn Spacing = 2 μm .

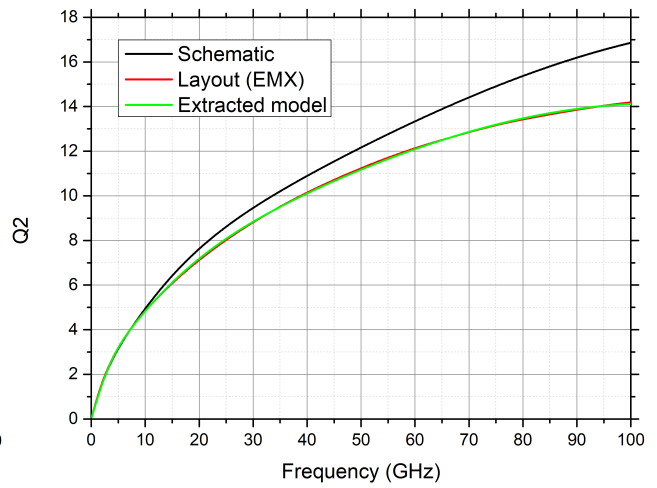
Σχήμα 3.30: Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος

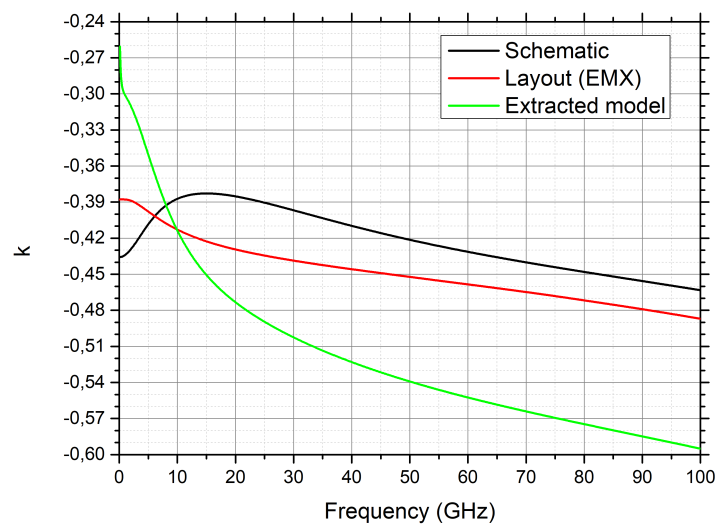
Σχήμα 3.31: Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος

Σχήμα 3.32: Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος

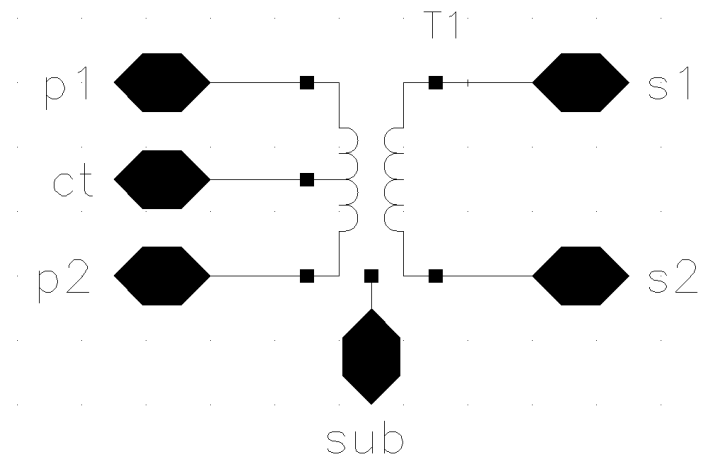

Σχήμα 3.33: Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος

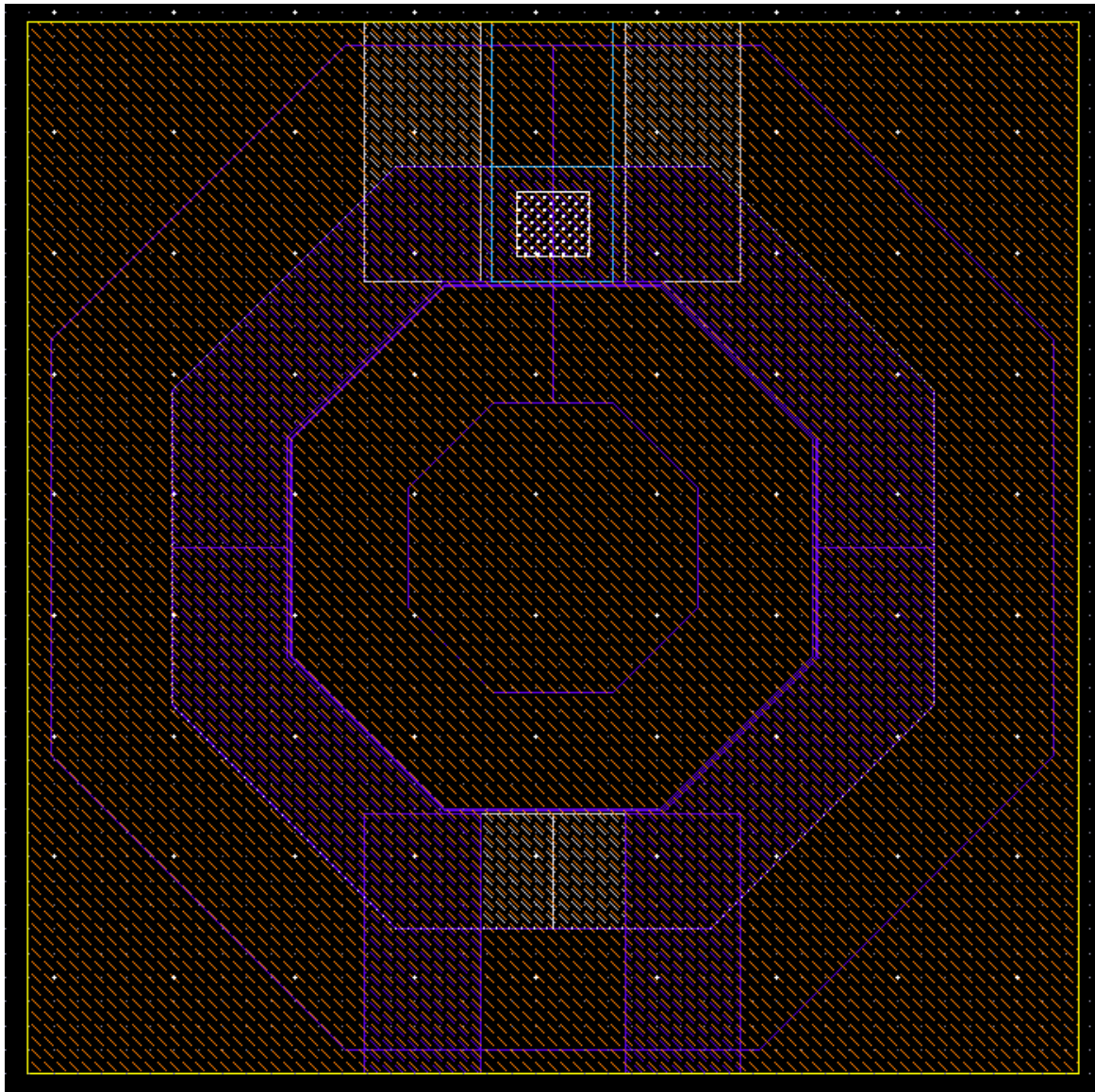

Σχήμα 3.34: Συντελεστής σύζευξης

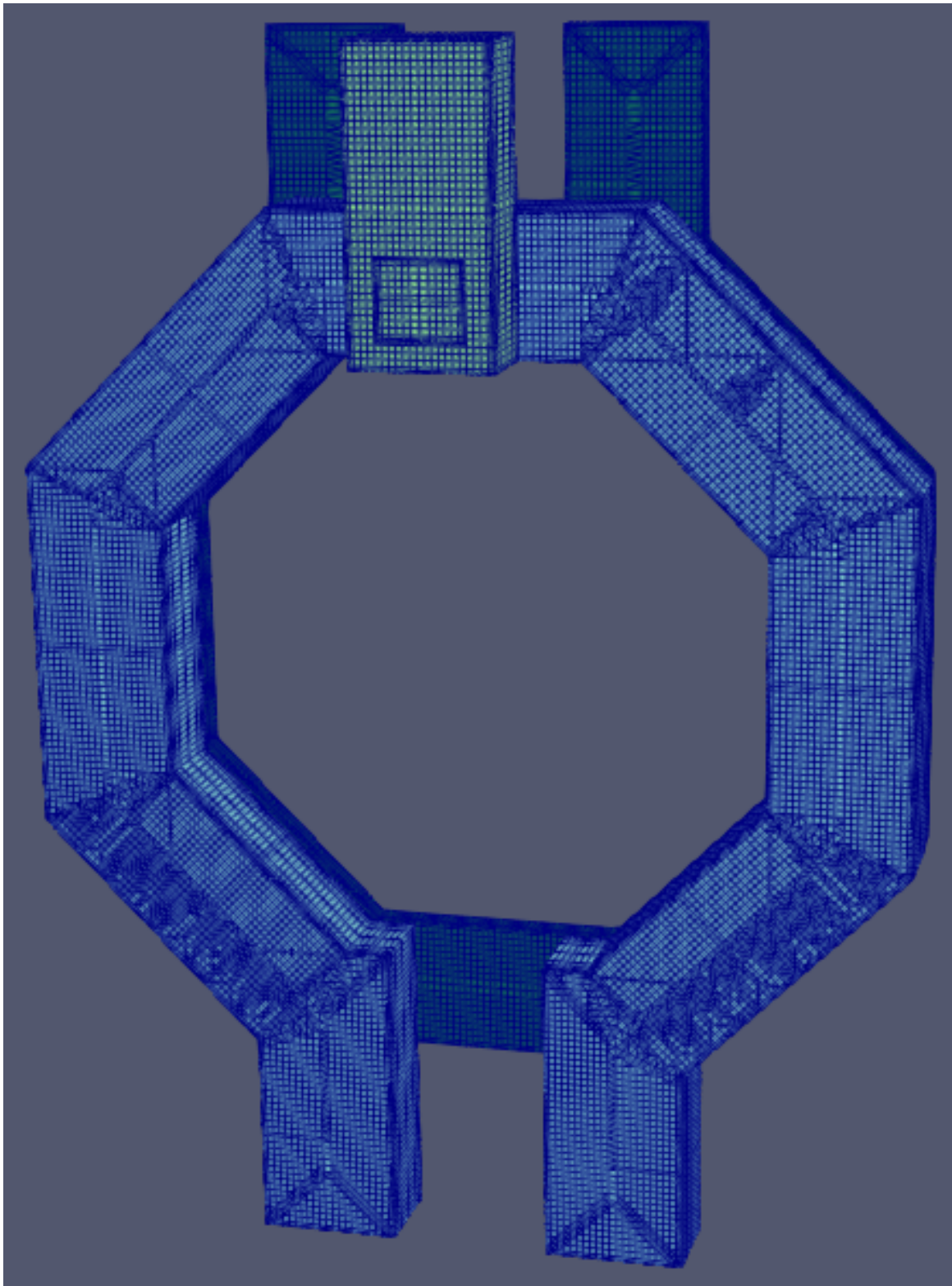
3.6.2 Stacked, Primary-tapped

Σχήμα 3.35: Stacked, Primary-tapped: Σχηματικό

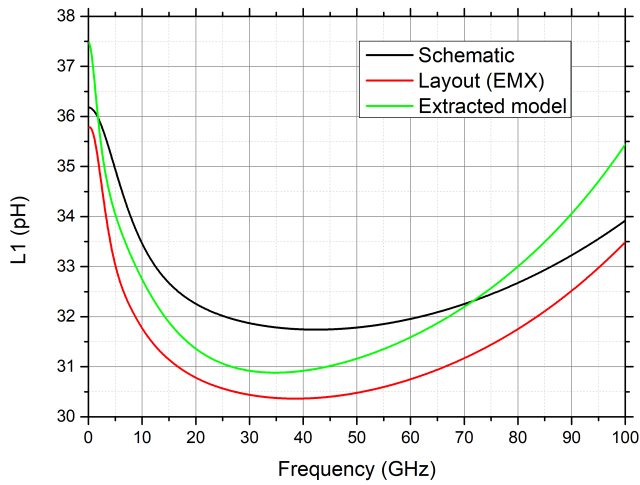
Σχήμα 3.36: Stacked, Primary-tapped: Layout (κάτοψη)

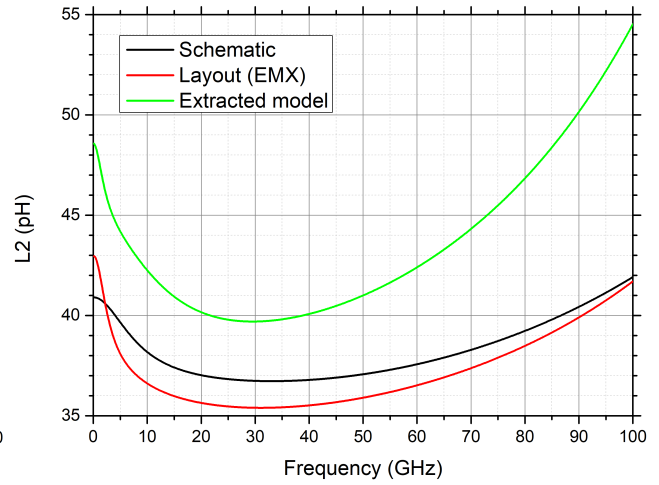
Σχήμα 3.37: Stacked, Primary-tapped: 3D αναπαράσταση

Στα επόμενα σχήματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των τριών ειδών προσομοιώσεων για Stacked, Primary-tapped μετασχηματιστή με τα εξής χαρακτηριστικά:

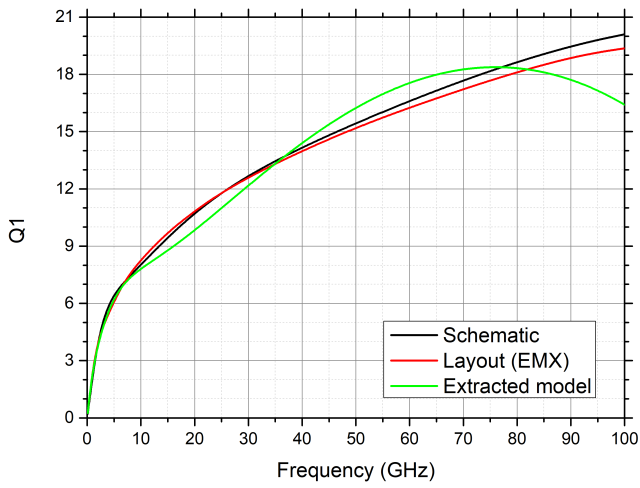
- i . Inner Diameter = 22 μm ,
- ii . Turn Width = 4.8 μm και
- iii . Primary Turns = Secondary Turns = 1 .

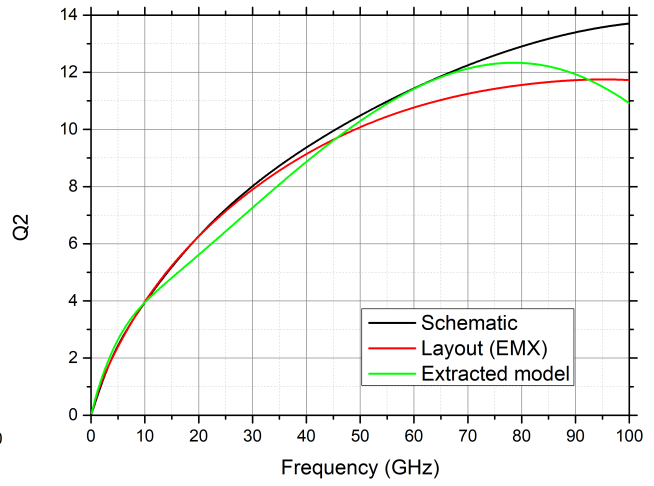
Σχήμα 3.38: Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος

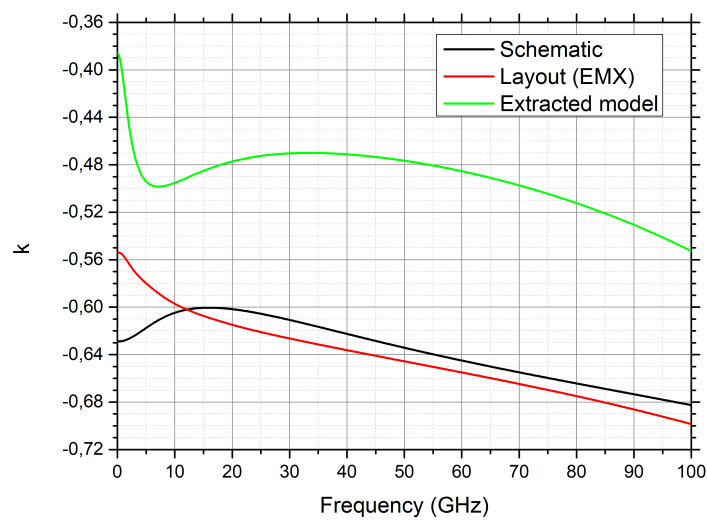
Σχήμα 3.39: Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος

Σχήμα 3.40: Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος

Σχήμα 3.41: Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος

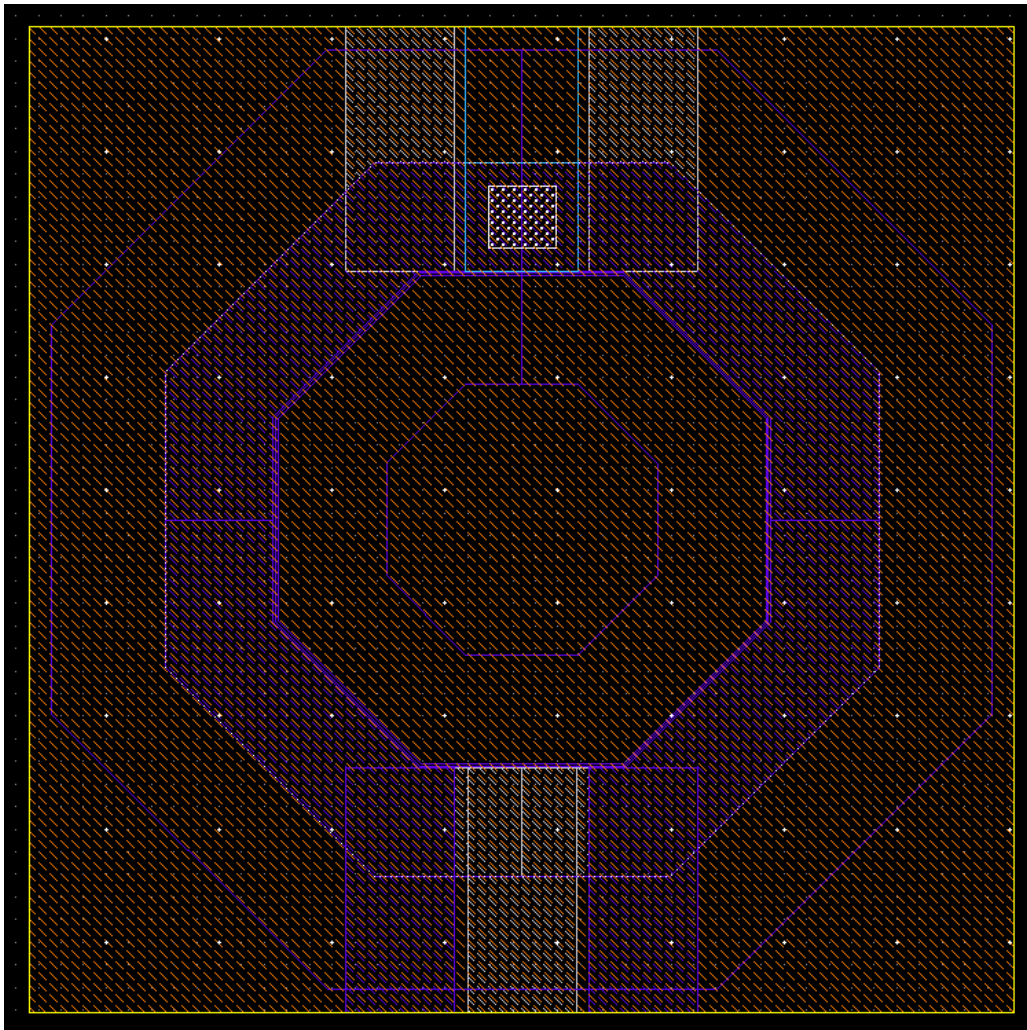
Σχήμα 3.42: Συντελεστής σύζευξης

3.6.3 Stacked, Dual-tapped

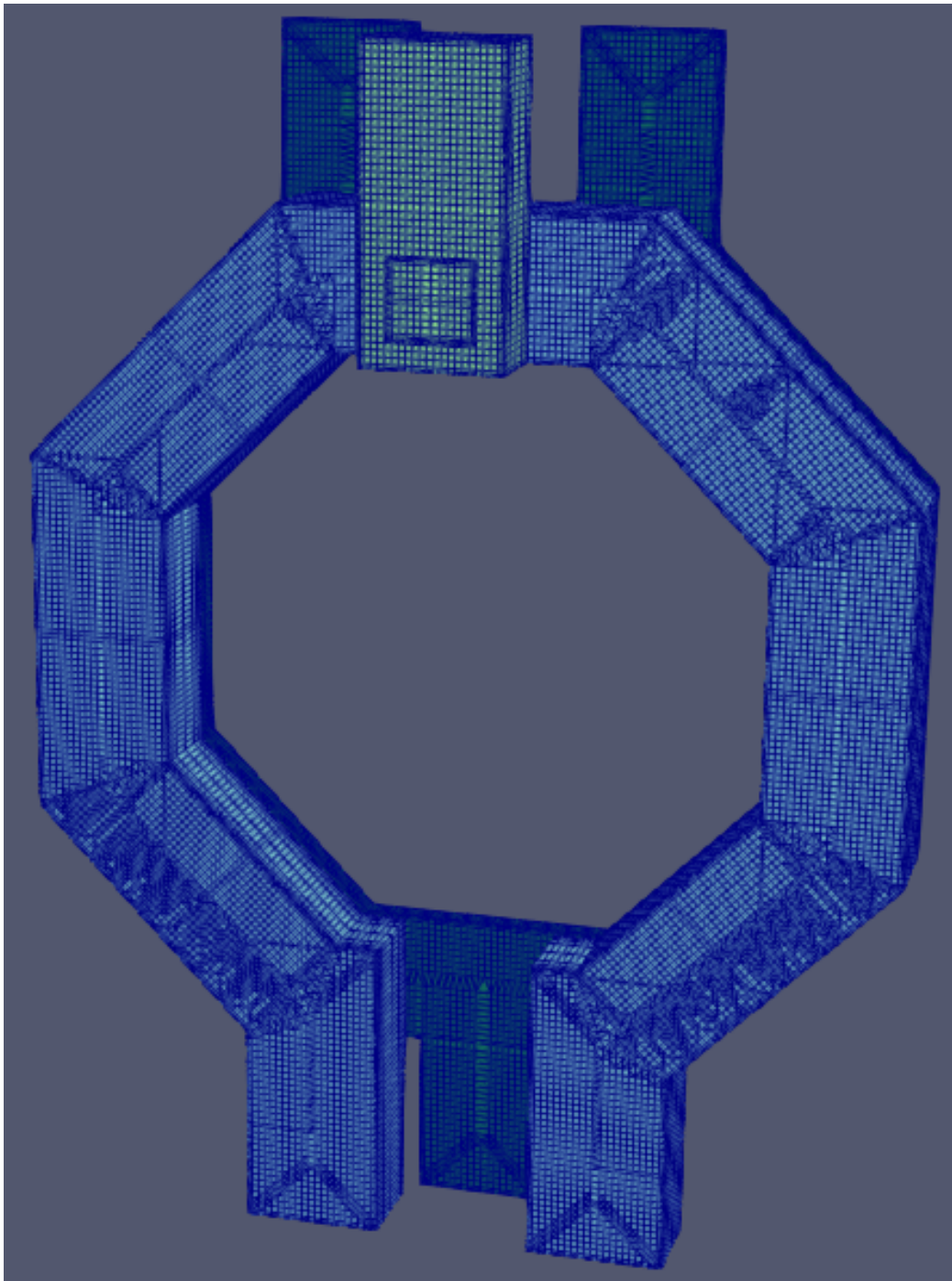
Το συγκεκριμένο επαγωγικό στοιχείο δεν υπάρχει στη βιβλιοθήκη της τεχνολογίας. Ωστόσο, επειδή κρίνεται αναγκαίο για τη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή, σχεδιάζεται, αρχικά, σε επίπεδο layout και σε επίπεδο σχηματικού χρησιμοποιείται ένα extracted model με συγκεντρωμένα στοιχεία που προκύπτει από το EMX. Το extracted model δεν απεικονίζεται αναλυτικά με τα συγκεντρωμένα στοιχεία του, αλλά το σύμβολό του φαίνεται στο Σχήμα 3.43. Για τη σχεδίαση σε επίπεδο layout του Stacked, Dual-tapped μετασχηματιστή χρησιμοποιείται το layout του Stacked, Primary-tapped μετασχηματιστή της ενότητας 3.6.2 στο οποίο προστίθεται ένα μέταλλο έτσι ώστε να είναι και το δευτερεύον του μετασχηματιστή center-tapped.

Σχήμα 3.43: Stacked, Dual-tapped: Σύμβολο του extracted model

Σχήμα 3.44: Stacked, Dual-tapped: Layout (κάτοψη)

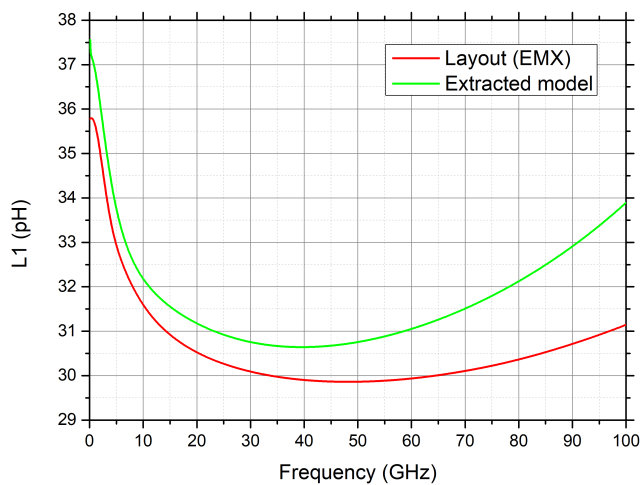

Σχήμα 3.45: Stacked, Dual-tapped: 3D αναπαράσταση

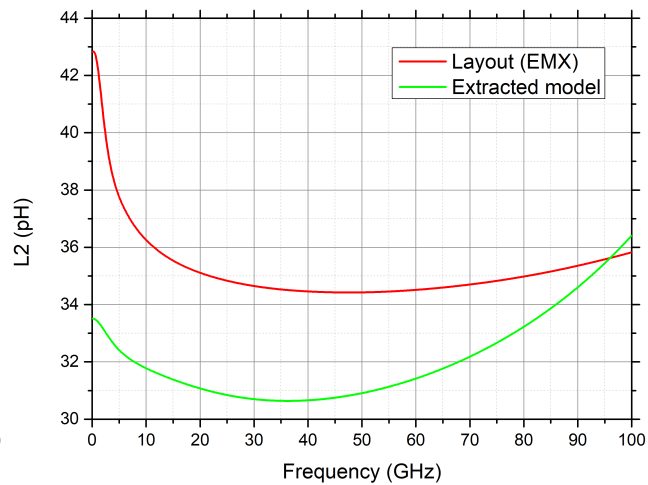
Στα επόμενα σχήματα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των δύο ειδών προσομοιώσεων για Stacked, Dual-tapped μετασχηματιστή με τα εξής χαρακτηριστικά:

- i . Inner Diameter = 22 μm ,
- ii . Turn Width = 4.8 μm και
- iii . Primary Turns = Secondary Turns = 1 .

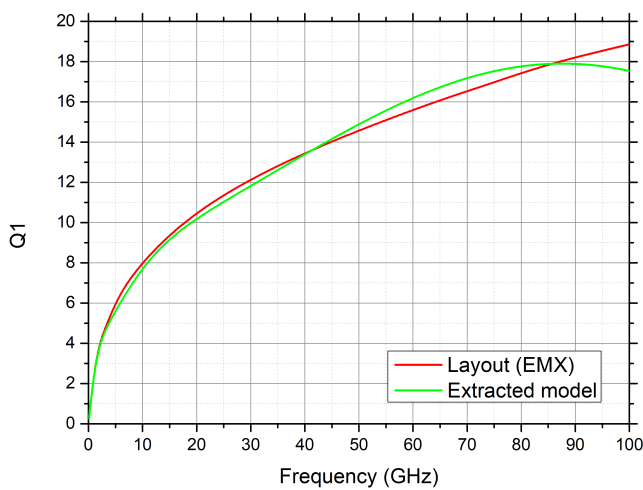
Σημειώνεται ότι σε αυτή την περίπτωση δεν πραγματοποιούνται προσομοιώσεις σε επίπεδο σχηματικού, αφού το συγκεκριμένο επαγωγικό στοιχείο δεν υπάρχει στη βιβλιοθήκη της τεχνολογίας.

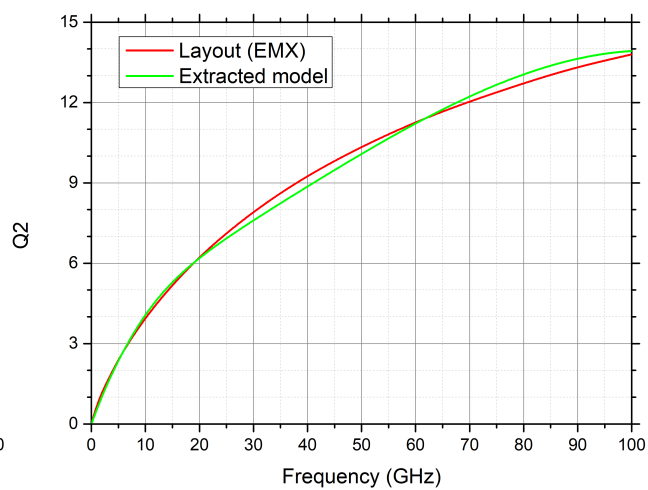
Σχήμα 3.46: Αυτεπαγωγή πρωτεύοντος

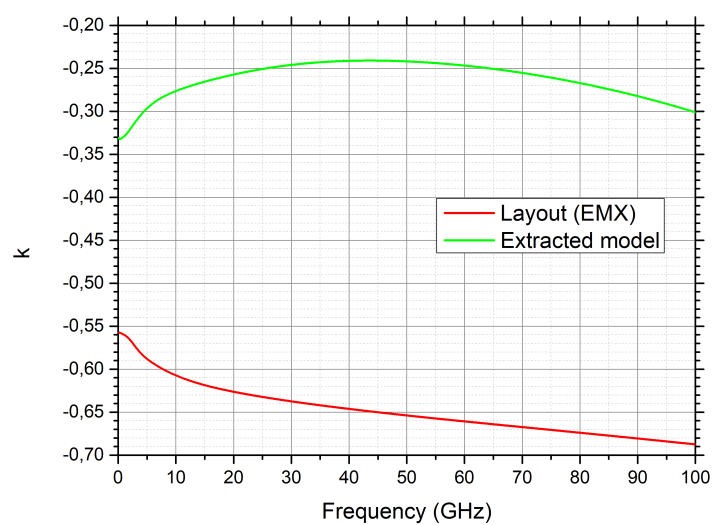
Σχήμα 3.47: Αυτεπαγωγή δευτερεύοντος

Σχήμα 3.48: Παράγοντας ποιότητας πρωτεύοντος

Σχήμα 3.49: Παράγοντας ποιότητας δευτερεύοντος

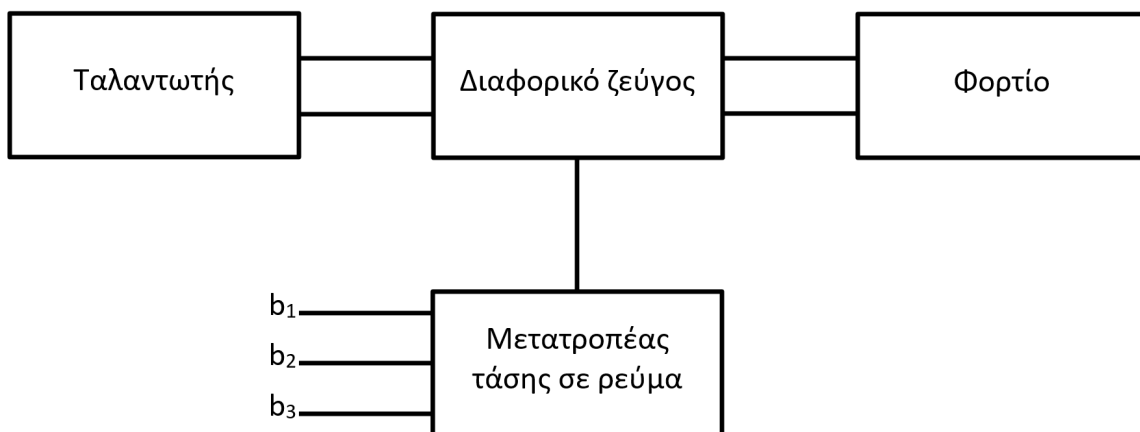
Σχήμα 3.50: Συντελεστής σύζευξης

Κεφάλαιο 4

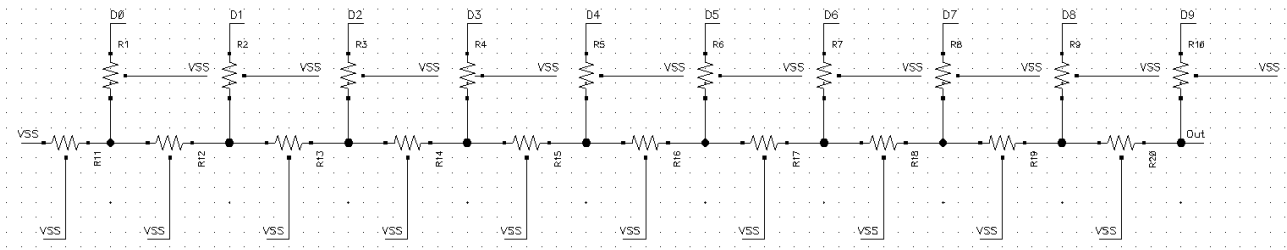
Σχεδίαση και προσομοίωση του 8-PAM διαμορφωτή

4.1 Μελέτη της προτεινόμενης τοπολογίας

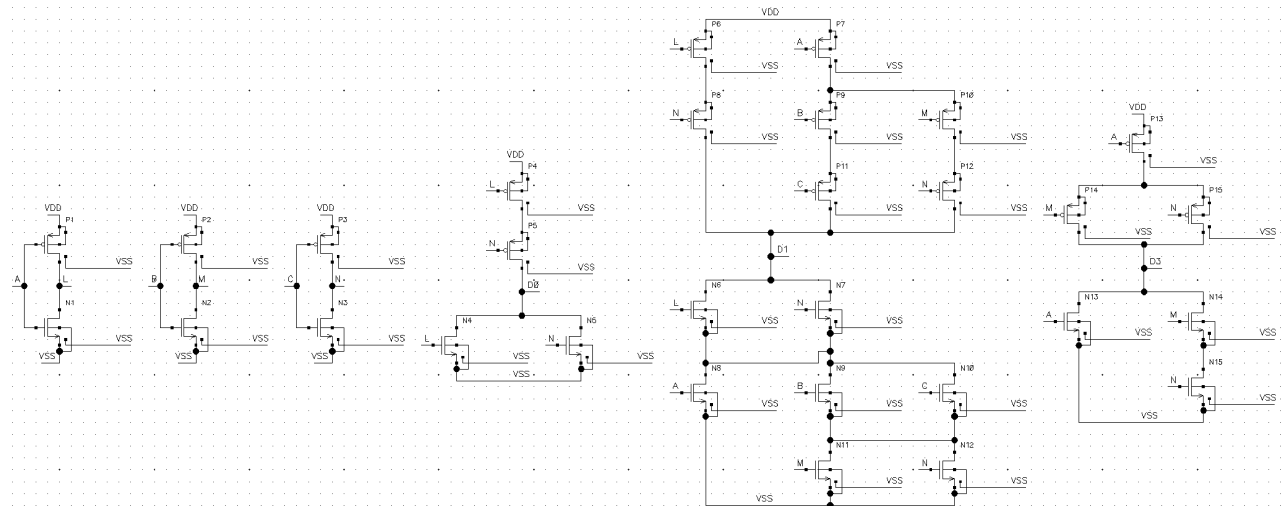
Το λειτουργικό διάγραμμα της προτεινόμενης τοπολογίας για τον 8-PAM διαμορφωτή παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.1. Ένας cross – coupled ταλαντωτής παράγει ένα ημιτονικό σήμα συχνότητας 60 GHz, το οποίο τροφοδοτεί τις εισόδους ενός διαφορικού ζεύγους. Το ρεύμα πόλωσης του διαφορικού ζεύγους (tail current) καθορίζεται από τις τιμές των 3 bits, b_1 , b_2 και b_3 . Τα bits αυτά αναπαρίστανται με NRZ παλμούς και, όπως και τα bits στην είσοδο του 8-PAM πομποδέκτη στο SystemVue, είναι δυνατό να περιέχουν όχι μόνο bits πληροφορίας αλλά και πρόσθετα bits για τη διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας, την κρυπτογράφηση και την κωδικοποίηση καναλιού. Έτσι, μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν την ενιαία ροή ψηφίων της εξόδου της βαθμίδας βασικής ζώνης του συστήματος εκπομπής. Κάθε ένας από του $2^3 = 8$ συνδυασμούς των 3 bits δημιουργεί μέσω του μετατροπέα τάσης σε ρεύμα ένα διαφορετικό ρεύμα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος. Συνεπώς, το μεταβαλλόμενο ανάλογα με τις τιμές των 3 bits ρεύμα πόλωσης διαμορφώνει το ημιτονικό σήμα της εξόδου του ταλαντωτή με αποτέλεσμα να προκύπτει το διαμορφωμένο σήμα, που οδηγείται στο φορτίο, και δεν είναι τίποτε άλλο πέρα από ένα ημίτονο συχνότητας 60 GHz με μεταβαλλόμενο ανάλογα με το ρεύμα πόλωσης πλάτος.

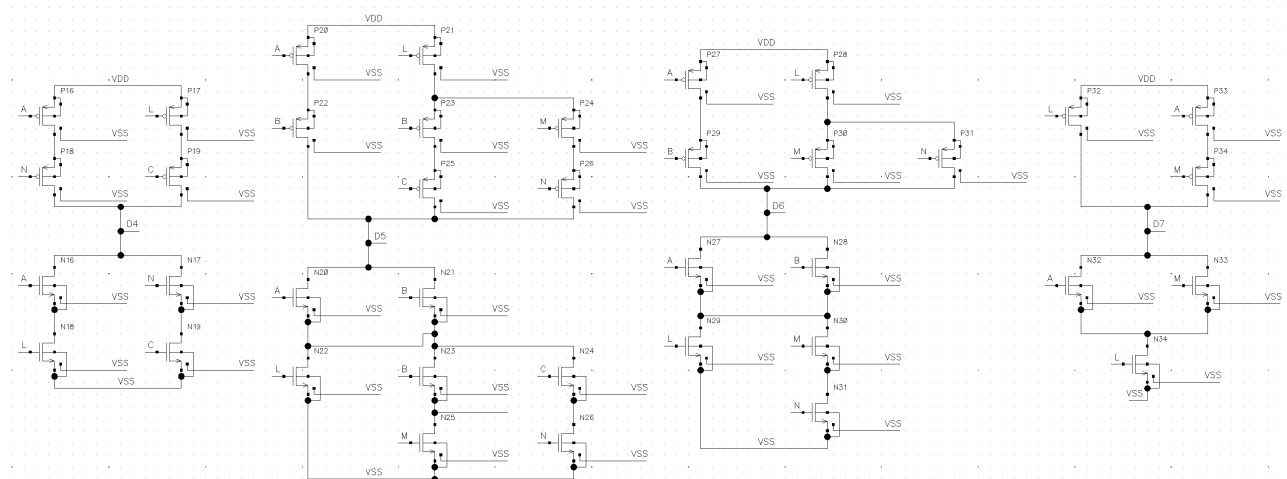
Σχήμα 4.1: Λειτουργικό διάγραμμα της προτεινόμενης τοπολογίας για τον 8-PAM διαμορφωτή

Σχήμα 4.3: Σχηματικό του DAC

Σχήμα 4.4: Σχηματικό του ψηφιακού κυκλώματος

Σχήμα 4.5: Σχηματικό του ψηφιακού κυκλώματος (συνέχεια)

Λεπτομέρειες για τα ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.2 αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

Ηλεκτρονικό στοιχείο	Διαστάσεις / Επιμέρους χαρακτηριστικά
slvtnfet N_1, N_2	$\frac{W}{L} = \frac{14.2 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_3, N_4	$\frac{W}{L} = \frac{25 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_5	$\frac{W}{L} = \frac{84 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
C_1	83.29 fF
C_2	102.39 fF
Interleaved, Primary-tapped T_1, T_2	Inner Diameter = 20 μm Turn Width = 3 μm Primary Turns = 1 Secondary Turns = 2 Turn Spacing = 2 μm

Πίνακας 4.1: Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.2

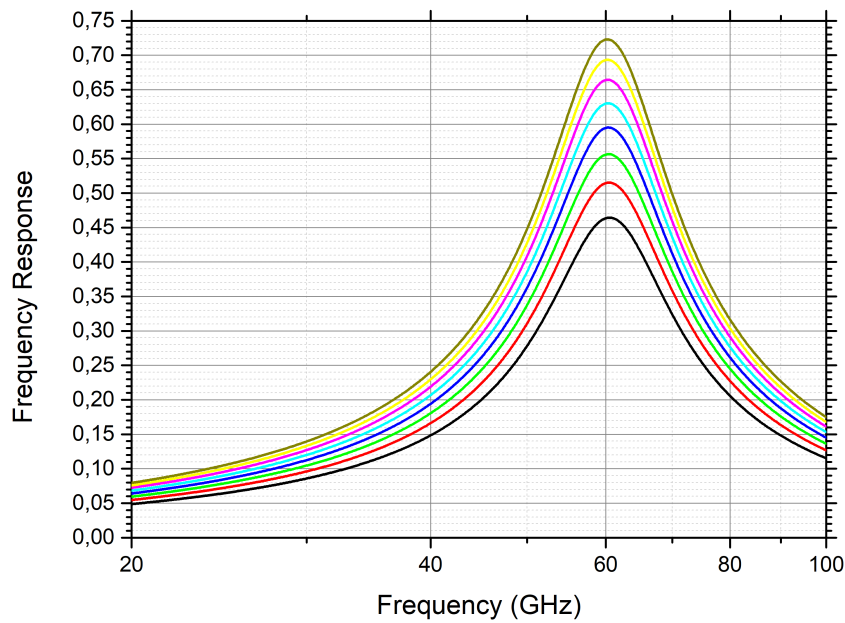
Κάθε ένας από του $2^3 = 8$ συνδυασμούς των τριών bits δημιουργεί στην έξοδο του διαμορφωτή, η οποία λαμβάνεται στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L , ένα ημίτονο με μεταβαλλόμενο πλάτος.

$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
000	125
001	145
010	165
011	185
100	205
101	225
110	245
111	265

Πίνακας 4.2: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits

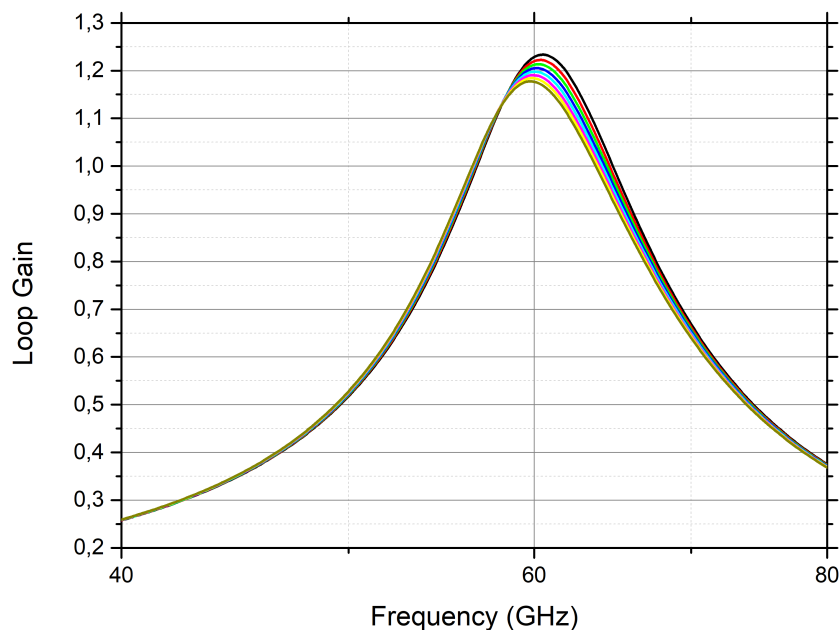
Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, είναι εμφανές ότι κατά την αντιστοίχιση των 3 bits σε πλάτος του ημιτόνου στην έξοδο δεν ισχύει κάτι ανάλογο της κωδικοποίησης Gray, δηλαδή διαδοχικές τιμές πλατών δεν προκύπτουν απαραίτητα από τριάδες bits που διαφέρουν μόνο κατά ένα bit.

Για κάθε συνδυασμό των 3 bits η απόκριση ως προς τη συχνότητα του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ (Σχήμα 4.6) παρουσιάζει μέγιστο στην περιοχή των 60 GHz, ενώ καταπιέζεται οποιοδήποτε σήμα σε άλλη συχνότητα.

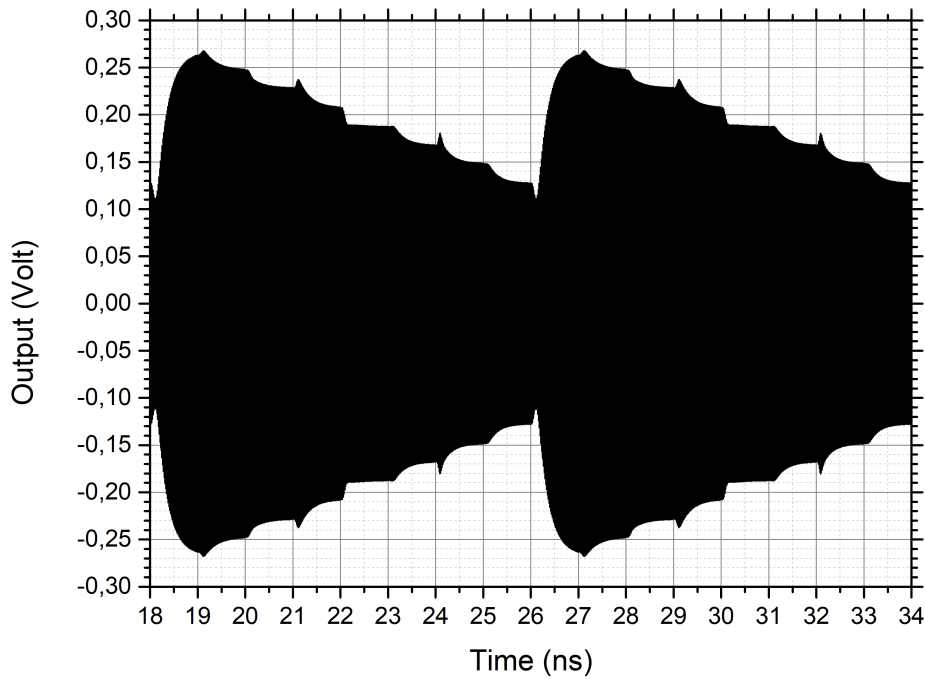
Σχήμα 4.6: Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits

Ακόμα, για κάθε συνδυασμό των 3 bits το κέρδος βρόχου του ταλαντωτή (Σχήμα 4.7) είναι μεγαλύτερο της μονάδας μόνο στην περιοχή των 60 GHz εξαιτίας του συντονισμένου φίλτρου $C_1 - T_1$. Η συνθήκη το κέρδος βρόχου να είναι μεγαλύτερο της μονάδας (περίσσεια κέρδους) εξασφαλίζει την έναρξη ταλάντωσης.

Σχήμα 4.7: Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας

Στο Σχήμα 4.8 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111, 110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι η διάρκεια ενός bit είναι 1 ns και αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης (data rate) 1 Gbps.

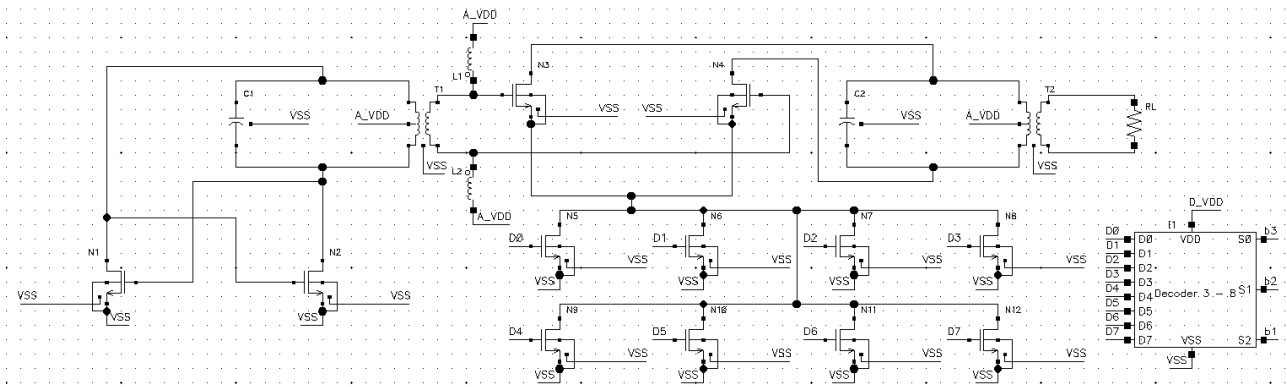
Σχήμα 4.8: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου

Στο παραπάνω σχήμα τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος είναι ευδιάκριτα, αλλά η σχεδίαση αυτή υποφέρει από τα ακόλουθα μειονεκτήματα:

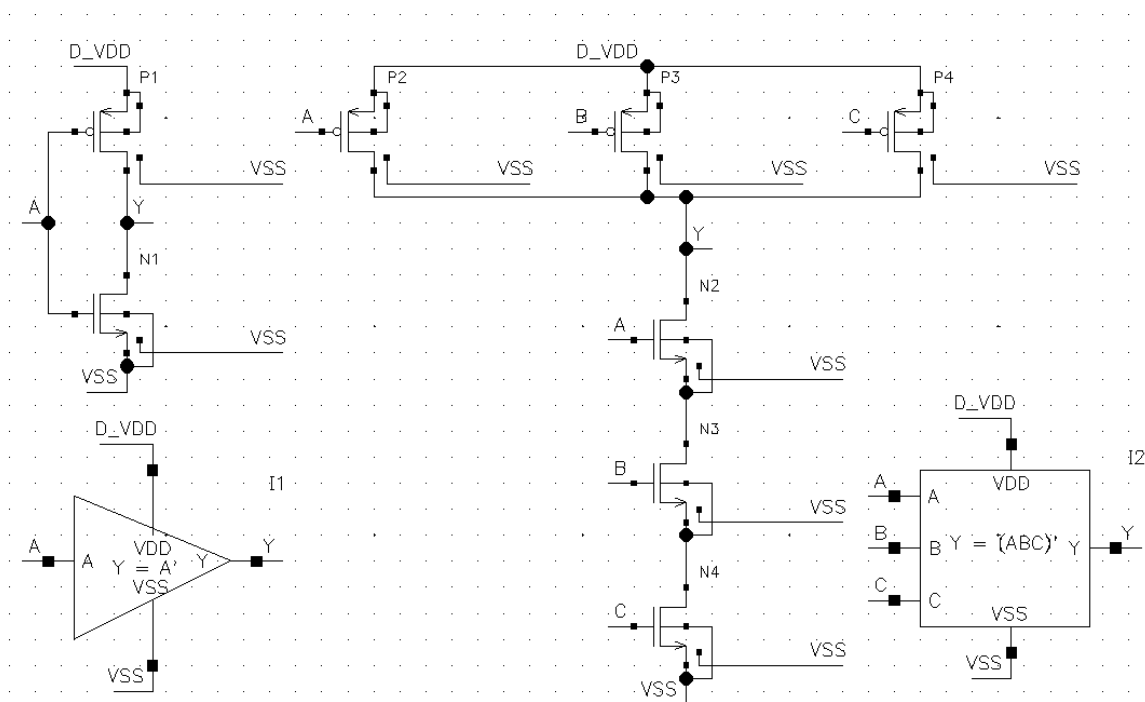
- Κατά τη μετάβαση από μια τιμή του πλάτους εξόδου σε άλλη παρουσιάζονται αρκετή καθυστέρηση και σε ορισμένες περιπτώσεις κάποια spikes. Μέρος της καθυστέρησης οφείλεται στον μετατροπέα ψηφιακού σήματος σε αναλογικό αλλά και στο ψηφιακό κύκλωμα και η ύπαρξη μεγάλης καθυστέρησης καθιστά αδύνατη την αύξηση του ρυθμού μετάδοσης.
- Οι έξοδοι του ψηφιακού κυκλώματος συνδέονται στις εισόδους του μετατροπέα ψηφιακού σήματος σε αναλογικό. Οι εισόδους του μετατροπέα δεν παρουσιάζουν άπειρη αντίσταση με αποτέλεσμα οι έξοδοι του ψηφιακού κυκλώματος να είναι αλλοιωμένες. Αυτό σημαίνει ότι η λογική τιμή 1 δεν αντιστοιχεί σε 700 mV και η λογική τιμή 0 δεν αντιστοιχεί σε 0 V. Η αδυναμία αυτή βελτιώνεται σχεδιάζοντας μεγάλες τις αντιστάσεις στο σχηματικό του DAC και με μεγάλο λόγο $\frac{W}{L}$ τα τρανζίστορ στο σχηματικό του ψηφιακού κυκλώματος. Οι μεγάλες, όμως, διαστάσεις καταλαμβάνουν μεγαλύτερο εμβαδόν στην επιφάνεια ολοκληρωμένου κυκλώματος.
- Το κέρδος βρόχου είναι μεγαλύτερο της μονάδας στην περιοχή των 60 GHz, αλλά η τιμή του δεν απέχει σημαντικά από τη μονάδα. Αυτό σημαίνει πως είναι πιθανό λόγω process variation ή διακυμάνσεων της τάσης τροφοδοσίας ή της θερμοκρασίας η τιμή του κέρδους βρόχου να πέσει κάτω από τη μονάδα με αποτέλεσμα να μην εξασφαλίζεται η συνθήκη έναρξης ταλάντωσης. Ωστόσο, μεγαλύτερη τιμή κέρδους βρόχου θα οδηγούσε στην παραβίαση των σχέσεων $|V_{gs}|_{max} = |V_{gd}|_{max} = |V_{ds}|_{max} = 0.9 \text{ V } (\pm 10\%)$ στα τρανζίστορ.

4.3 Δεύτερη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή

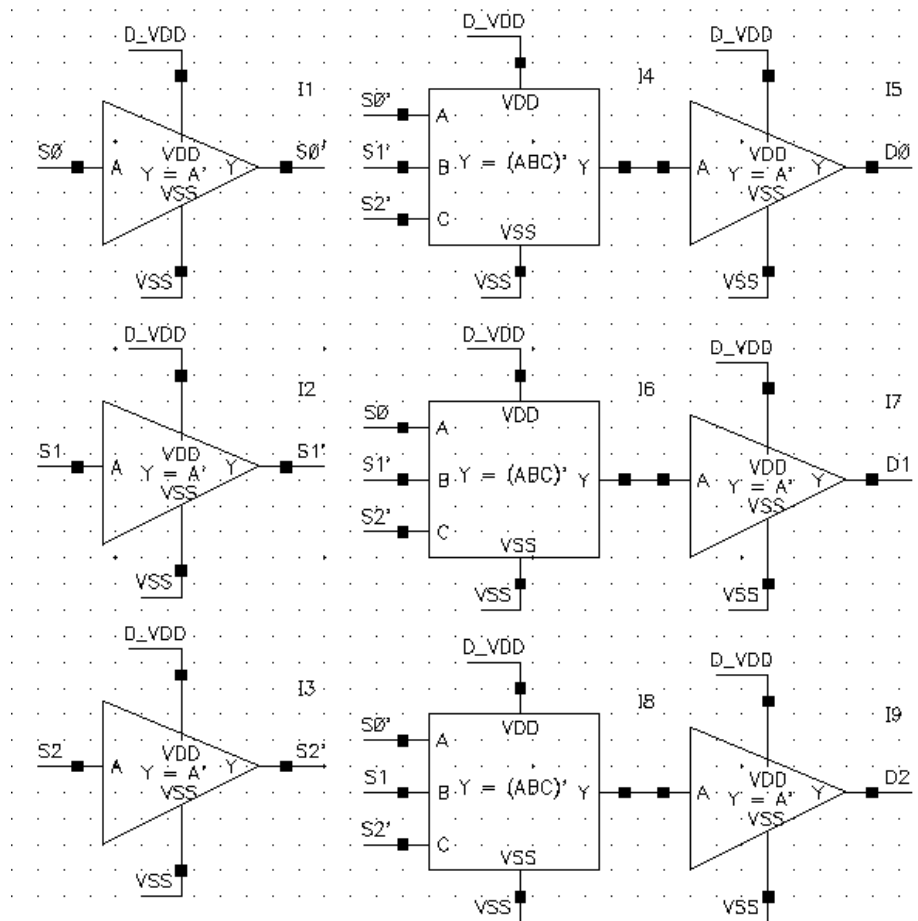
Το σχηματικό για την δεύτερη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή απεικονίζεται στο Σχήμα 4.9. Η διαφορά αυτής της σχεδίασης σε σχέση με την πρώτη είναι ότι το ρεύμα πόλωσης δημιουργείται από τα N_5 , N_6 , N_7 , N_8 , N_9 , N_{10} , N_{11} και N_{12} τρανζίστορ και έναν αποκωδικοποιητή (decoder) 3 σε 8. Κάθε συνδυασμός των 3 bits θέτει μόνο μία έξοδο του αποκωδικοποιητή σε λογική τιμή 1 και τις υπόλοιπες στο 0. Έτσι, άγει μόνο ένα από τα παραπάνω τρανζίστορ κάθε φορά και έχοντας διαφορετικές διαστάσεις από τα υπόλοιπα δημιουργεί κατάλληλο ρεύμα πόλωσης. Για τη σχεδίαση αυτή χρησιμοποιούνται δύο τροφοδοτικά, δηλαδή $A_V_{DD} = 0.7$ V, $D_V_{DD} = 0.45$ V και $V_{SS} = 0$. Η λογική τιμή 1 των bits αναπαρίσταται με NRZ παλμό πλάτους 0.45 V, ενώ η λογική τιμή 0 αντιστοιχεί σε μηδενική τάση. Ο αποκωδικοποιητής αποτελείται από αντιστροφείς και πύλες NAND 3 εισόδων.

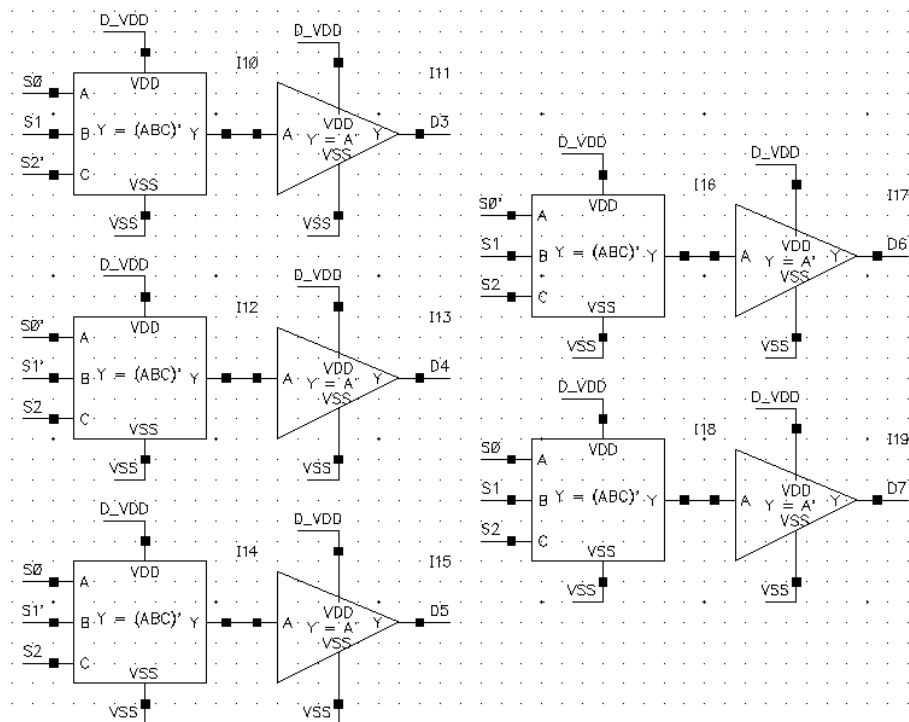
Σχήμα 4.9: Σχηματικό της δεύτερης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή

Σχήμα 4.10: Σχηματικά και σύμβολα του αντιστροφέα (αριστερά) και της πύλης NAND 3 εισόδων (δεξιά)

Σχήμα 4.11: Σχηματικό του αποκωδικοποιητή

Σχήμα 4.12: Σχηματικό του αποκωδικοποιητή (συνέχεια)

Λεπτομέρειες για τα ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.9 αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα. Για όσα στοιχεία δεν αναφέρεται κάτι, έχουν τις ίδιες διαστάσεις ή τα ίδια επιμέρους χαρακτηριστικά με την πρώτη σχεδίαση.

Ηλεκτρονικό στοιχείο	Διαστάσεις
slvtnfet N_5	$\frac{W}{L} = \frac{56.8 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_6	$\frac{W}{L} = \frac{69 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_7	$\frac{W}{L} = \frac{82 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_8	$\frac{W}{L} = \frac{96 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_9	$\frac{W}{L} = \frac{109.6 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_{10}	$\frac{W}{L} = \frac{124.4 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_{11}	$\frac{W}{L} = \frac{140 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$
slvtnfet N_{12}	$\frac{W}{L} = \frac{158 \text{ } \mu\text{m}}{80 \text{ nm}}$

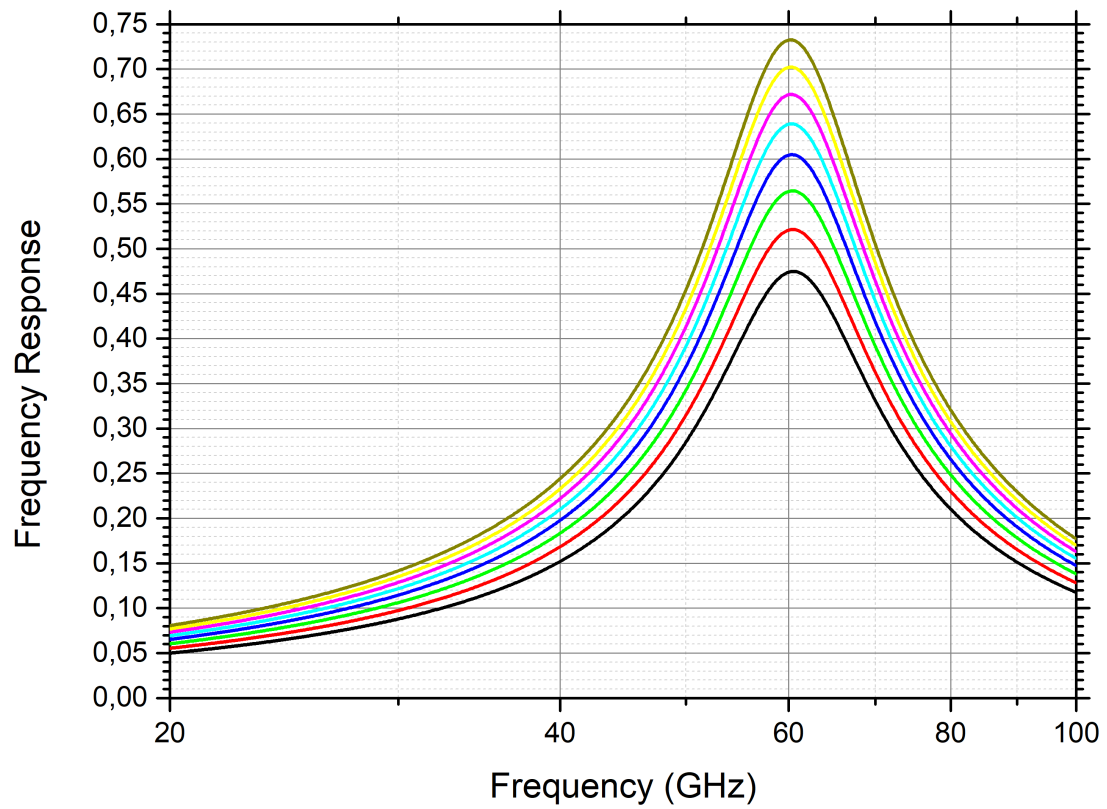
Πίνακας 4.3: Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.9

$b_1b_2b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
000	135
001	155
010	175
011	195
100	215
101	235
110	255
111	275

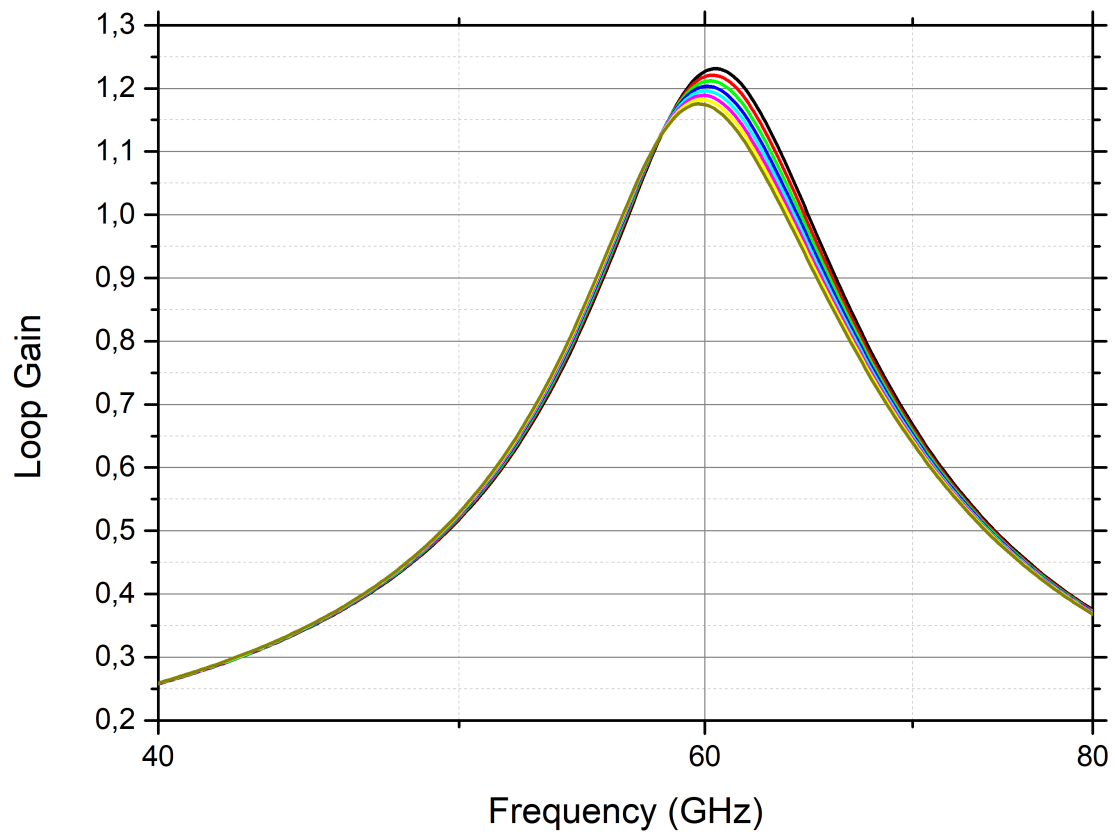
Πίνακας 4.4: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits

Για κάθε συνδυασμό των 3 bits η απόκριση ως προς τη συχνότητα του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ (Σχήμα 4.13) παρουσιάζει μέγιστο στην περιοχή των 60 GHz, ενώ καταπιέζεται οποιοδήποτε σήμα σε άλλη συχνότητα.

Ακόμα, για κάθε συνδυασμό των 3 bits το κέρδος βρόχου του ταλαντωτή (Σχήμα 4.14) είναι μεγαλύτερο της μονάδας μόνο στην περιοχή των 60 GHz εξαιτίας του συντονισμένου φίλτρου $C_1 - T_1$. Η συνθήκη το κέρδος βρόχου να είναι μεγαλύτερο της μονάδας (περίσσεια κέρδους) εξασφαλίζει την έναρξη ταλάντωσης.

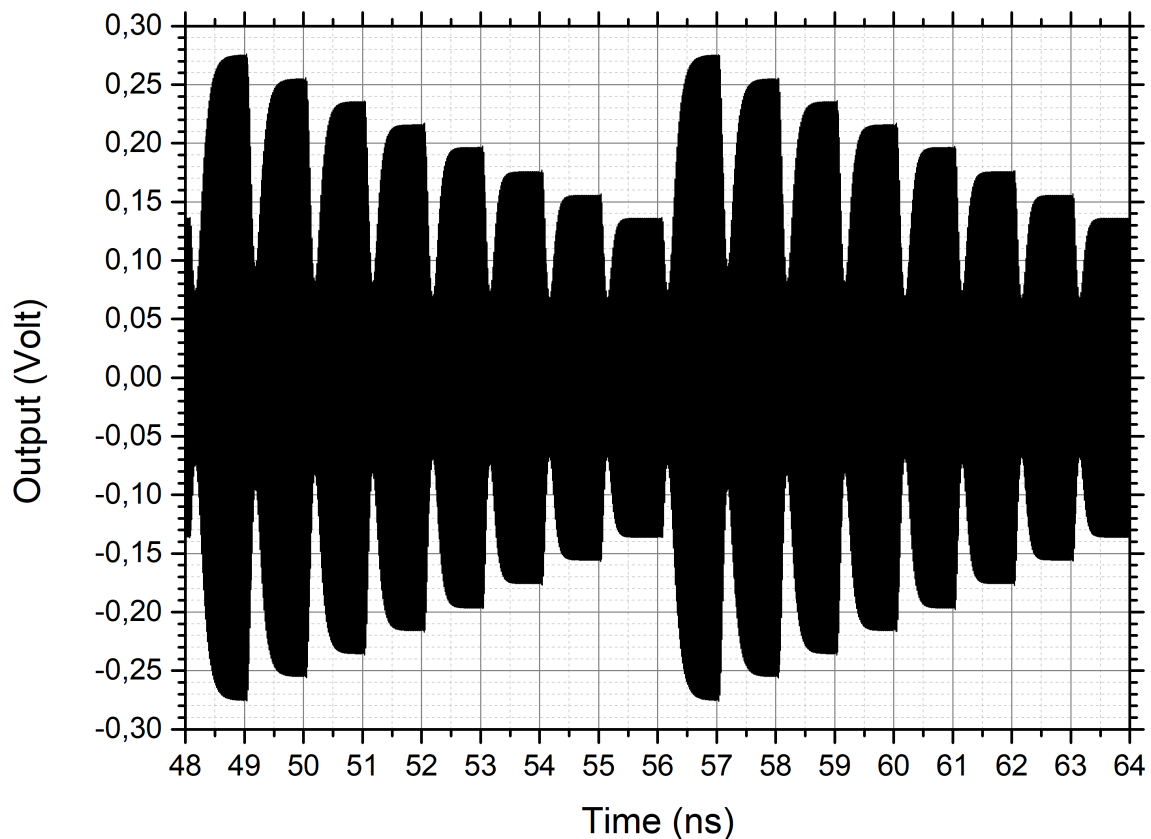

Σχήμα 4.13: Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits

Σχήμα 4.14: Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας

Στο Σχήμα 4.15 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111, 110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι η διάρκεια ενός bit είναι 1 ns και αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης (data rate) 1 Gbps.

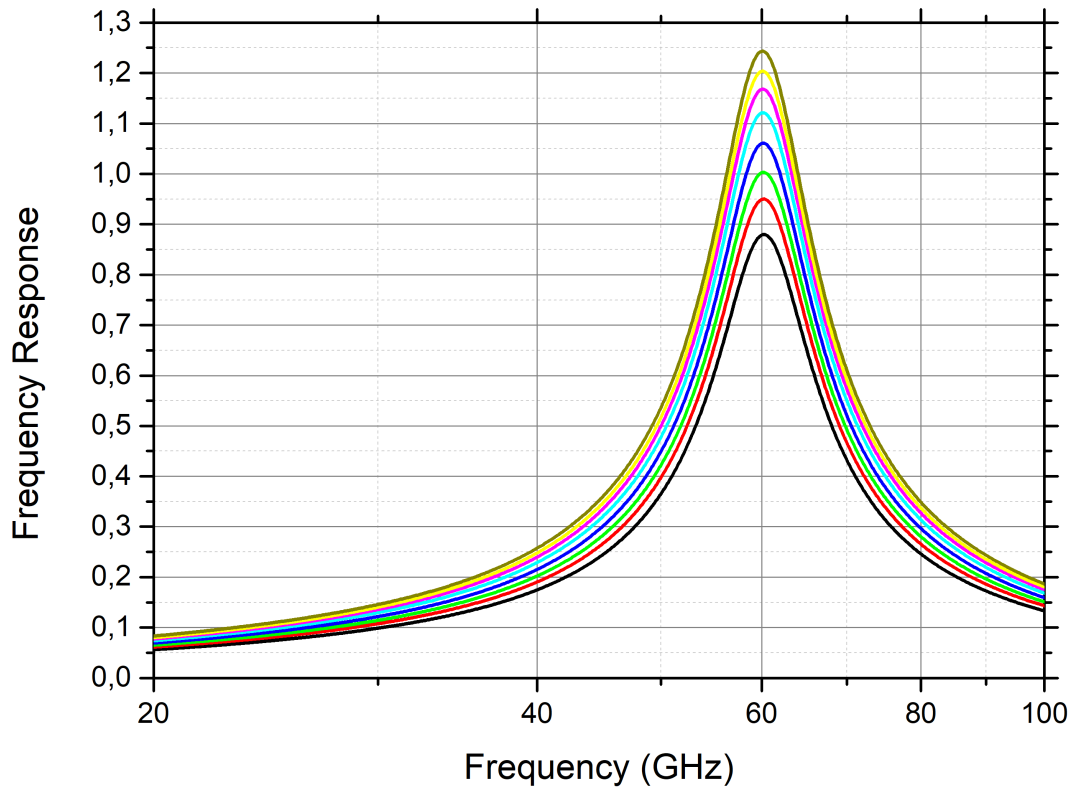
Σχήμα 4.15: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου

Στο παραπάνω σχήμα τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος είναι περισσότερο ευδιάκριτα σε σχέση με την πρώτη σχεδίαση. Επιπλέον, παρότι σε αυτή την περίπτωση δεν εμφανίζονται spikes, η καθυστέρηση κατά τη μετάβαση από μια τιμή του πλάτους εξόδου σε άλλη εξακολουθεί να είναι μεγάλη. Τέλος, το γεγονός ότι για κάθε ρεύμα πόλωσης χρησιμοποιείται διαφορετικό τρανζίστορ είναι εύκολο και αποτελεσματικό για τη διαδικασία της σχεδίασης, αλλά περισσότερα τρανζίστορ καταλαμβάνουν μεγαλύτερο εμβαδόν στην επιφάνεια του ολοκληρωμένου κυκλώματος. Η ιδέα της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή είναι να μειωθεί στο ελάχιστο ο αριθμός των τρανζίστορ που παράγουν το ρεύμα πόλωσης επιλέγοντας διαφορετικούς συνδυασμούς τρανζίστορ να άγουν κάθε φορά ανάλογα με τα bits b_1 , b_2 και b_3 .

Ηλεκτρονικό στοιχείο	Διαστάσεις / Επιμέρους χαρακτηριστικά
slvtnfet N_1, N_2, N_3, N_4	$\frac{W}{L} = \frac{60 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_5	$\frac{W}{L} = \frac{62 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_6	$\frac{W}{L} = \frac{42 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_7	$\frac{W}{L} = \frac{19.4 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
slvtnfet N_8	$\frac{W}{L} = \frac{10.5 \text{ } \mu\text{m}}{40 \text{ nm}}$
C_1	126 fF
C_2	181.35 fF
Stacked, Primary-tapped T_1, T_2	Inner Diameter = 22 μm Turn Width = 4.8 μm Primary Turns = 1 Secondary Turns = 1
Ιδανική πηγή ρεύματος	12 mA

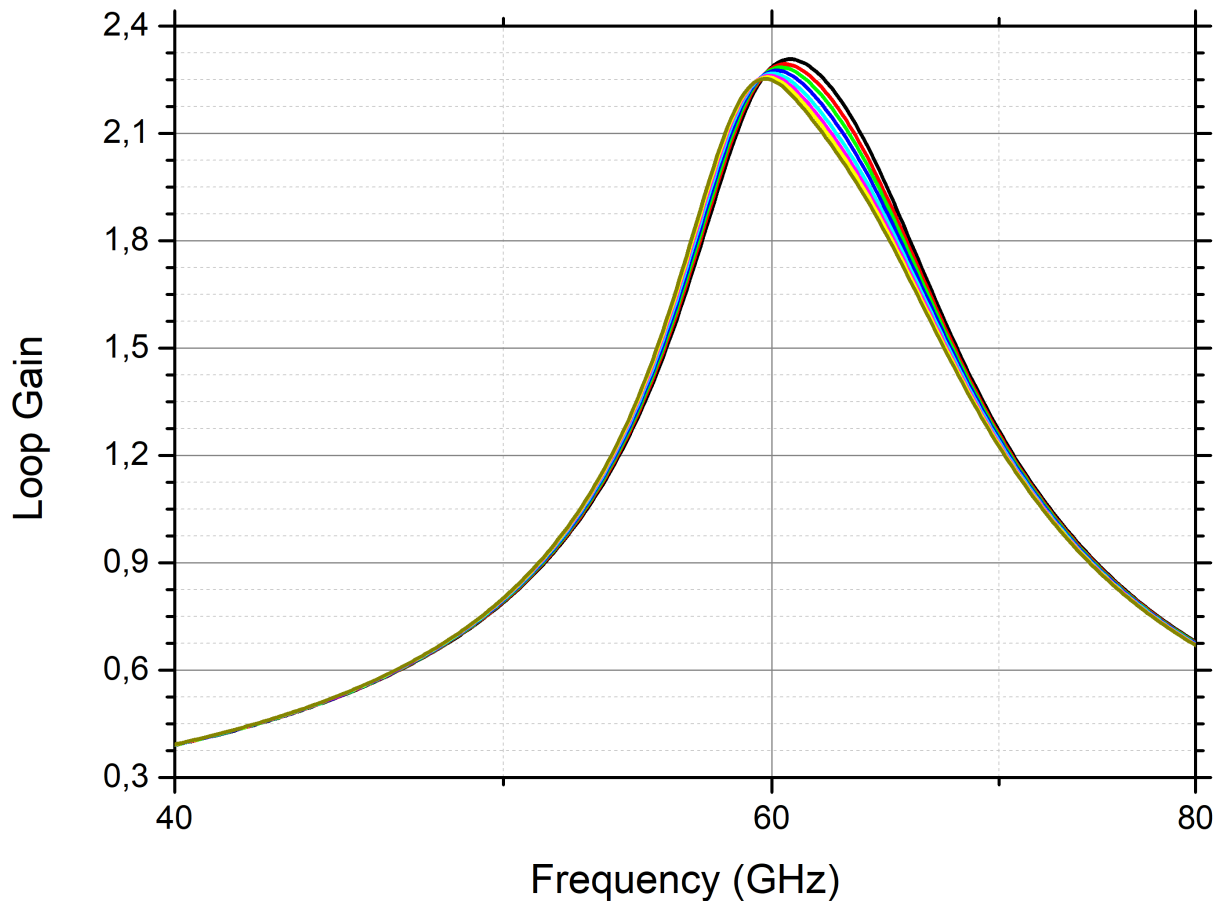
Πίνακας 4.6: Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.16

Για κάθε συνδυασμό των 3 bits η απόκριση ως προς τη συχνότητα του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ (Σχήμα 4.17) παρουσιάζει μέγιστο στην περιοχή των 60 GHz, ενώ καταπιέζεται οποιοδήποτε σήμα σε άλλη συχνότητα.

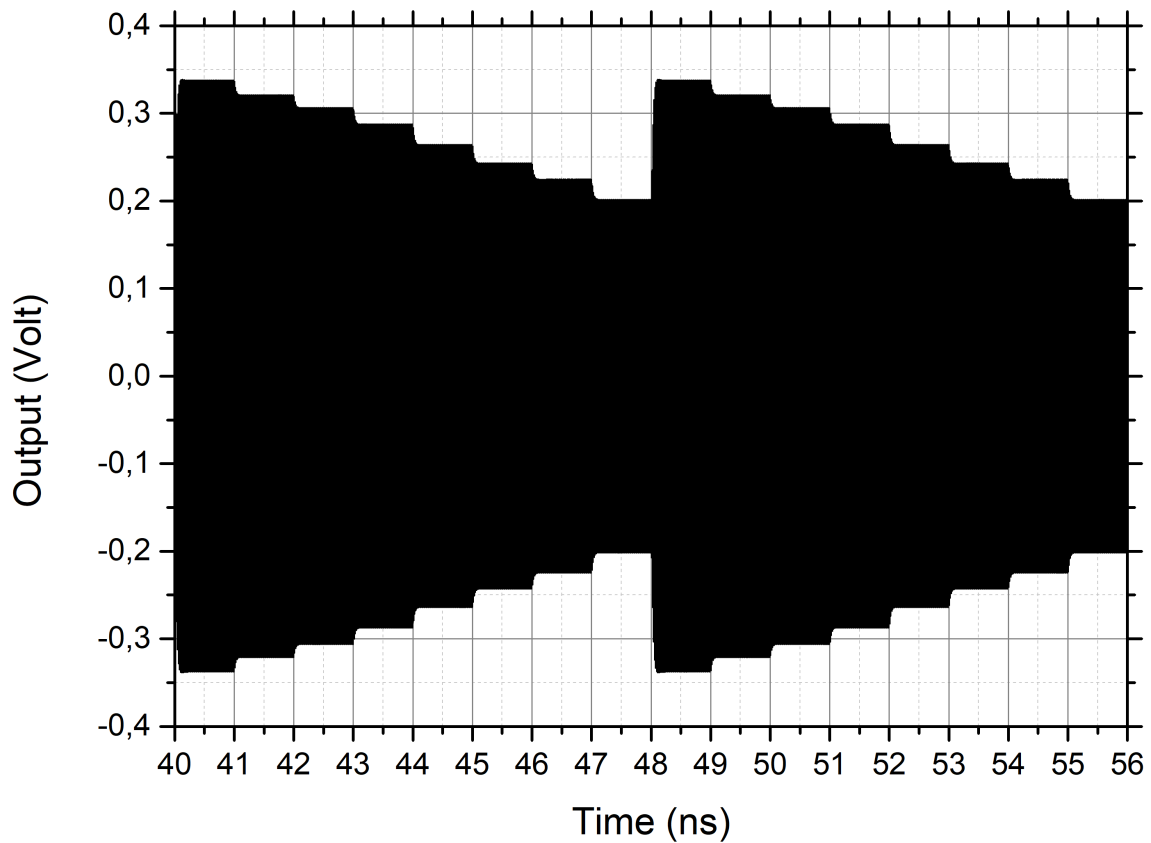
Σχήμα 4.17: Απόκριση συχνότητας του συντονισμένου φίλτρου $C_2 - T_2$ για κάθε συνδυασμό των 3 bits

Ακόμα, για κάθε συνδυασμό των 3 bits το κέρδος βρόχου του ταλαντωτή (Σχήμα 4.18) είναι μεγαλύτερο της μονάδας μόνο στην περιοχή των 60 GHz εξαιτίας του συντονισμένου φίλτρου $C_1 - T_1$. Η συνθήκη το κέρδος βρόχου να είναι μεγαλύτερο της μονάδας (περίσσεια κέρδους) εξασφαλίζει την έναρξη ταλάντωσης. Επίσης, παρατηρείται ότι σε αυτή την περίπτωση η τιμή του κέρδους απέχει σημαντικά από τη μονάδα.

Σχήμα 4.18: Κέρδος βρόχου του ταλαντωτή συναρτήσει της συχνότητας

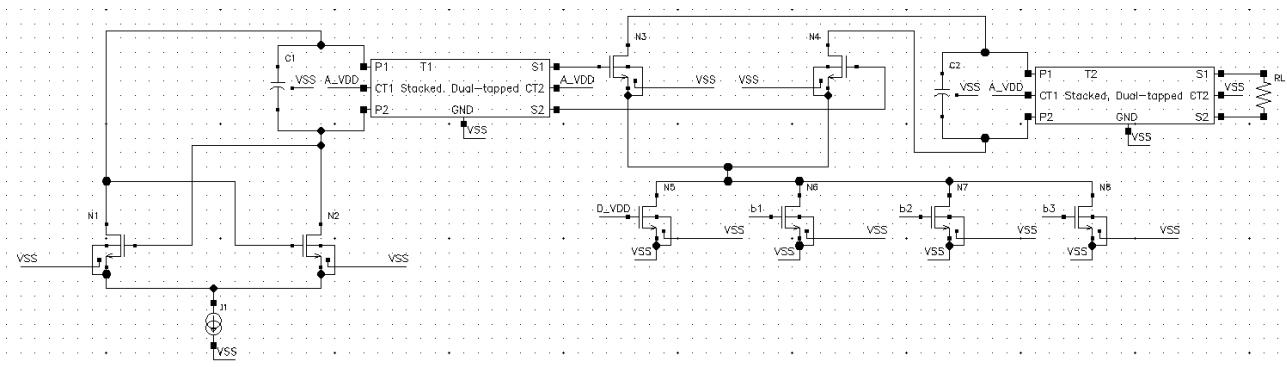
Στο Σχήμα 4.19 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111, 110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι η διάρκεια ενός bit είναι 1 ns και αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης (data rate) 1 Gbps. Τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος είναι τόσο ευδιάκριτα όσο και στη δεύτερη σχεδίαση. Το σημαντικό, όμως, πλεονέκτημα της τρίτης σχεδίασης είναι η σημαντικά μικρότερη καθυστέρηση κατά τη μετάβαση από μια τιμή του πλάτους εξόδου σε άλλη.

Σχήμα 4.19: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου

4.4.2 Χρήση του Stacked, Dual-tapped μετασχηματιστή

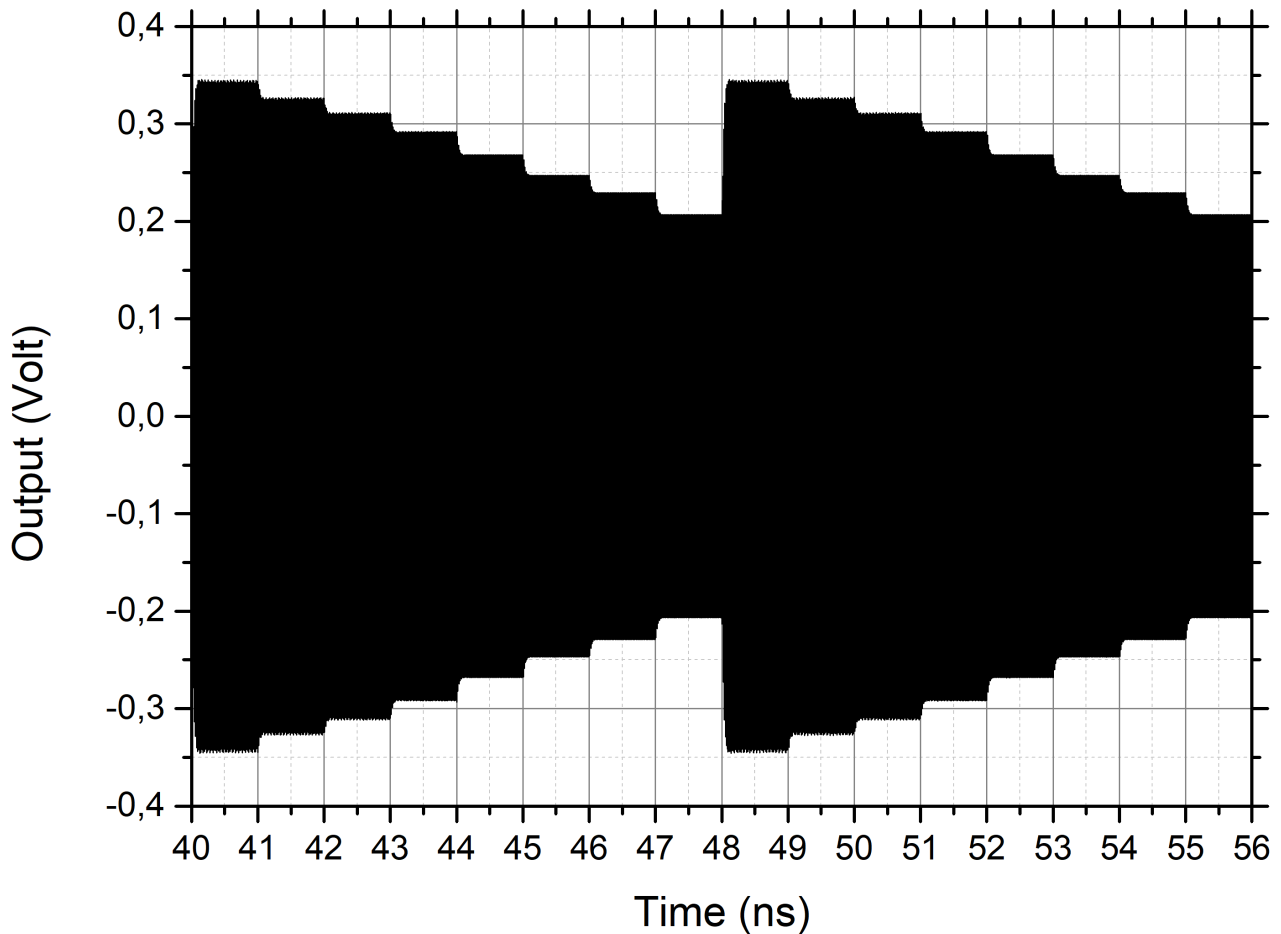
Στο σημείο αυτό τόσο ο μετασχηματιστής T_1 με τα πηνία L_1 και L_2 όσο και ο μετασχηματιστής T_2 αντικαθίστανται με stacked, dual - tapped μετασχηματιστές. Η περιγραφή των stacked, dual - tapped μετασχηματιστών έγινε στην ενότητα 3.6.3. Το σχηματικό για την τρίτη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή με τους stacked, dual - tapped μετασχηματιστές απεικονίζεται στο Σχήμα 4.20.

Σχήμα 4.20: Σχηματικό της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή με τους stacked, dual - tapped μετασχηματιστές

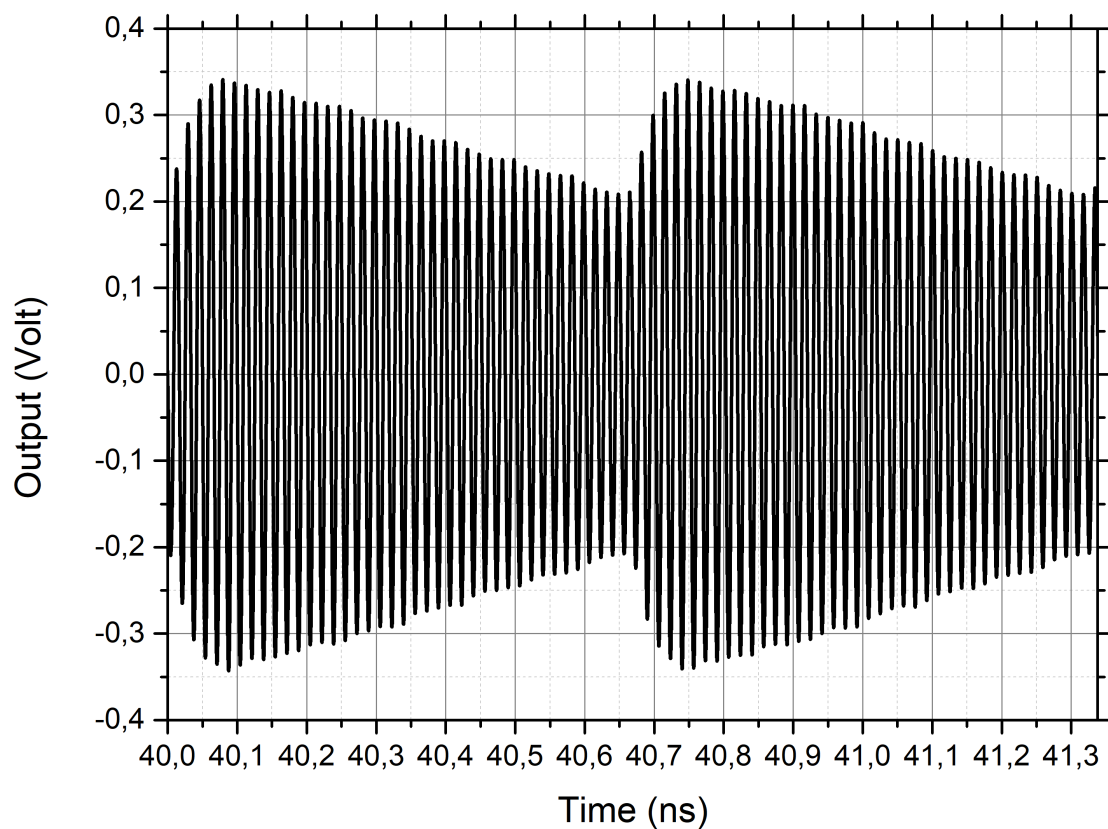
Στο Σχήμα 4.21 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111,

110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι η διάρκεια ενός bit είναι 1 ns και αντιστοιχεί σε ρυθμό μετάδοσης (data rate) 1 Gbps.

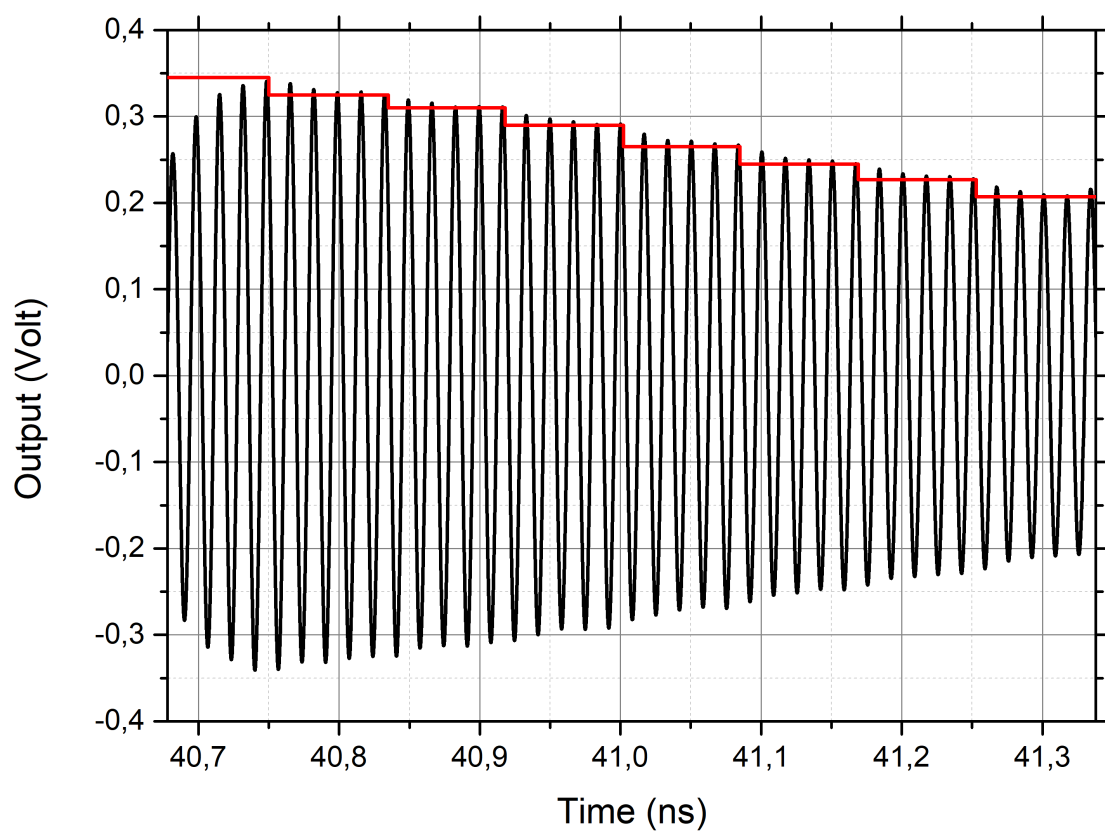

Σχήμα 4.21: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου

Η κυματομορφή του Σχήματος 4.21 είναι σχεδόν πανομοιότυπη με αυτή του Σχήματος 4.19. Ωστόσο, το 1 Gbps δεν είναι ο μέγιστος ρυθμός μετάδοσης που μπορεί να επιτευχθεί. Για να βρεθεί ο μέγιστος ρυθμός μετάδοσης πραγματοποιούνται διαδοχικές προσομοιώσεις αυξάνοντας κάθε φορά το ρυθμό μετάδοσης. Η οριακή τιμή ρυθμού μετάδοσης όπου ο 8-PAM διαμορφωτής μπορεί να ανταποκριθεί είναι τα 12 Gbps. Στο Σχήμα 4.22 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111, 110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Ακόμα, στο Σχήμα 4.23 παρουσιάζεται πάλι η τάση εξόδου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps με σημειωμένα με κόκκινο χρώμα τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος.

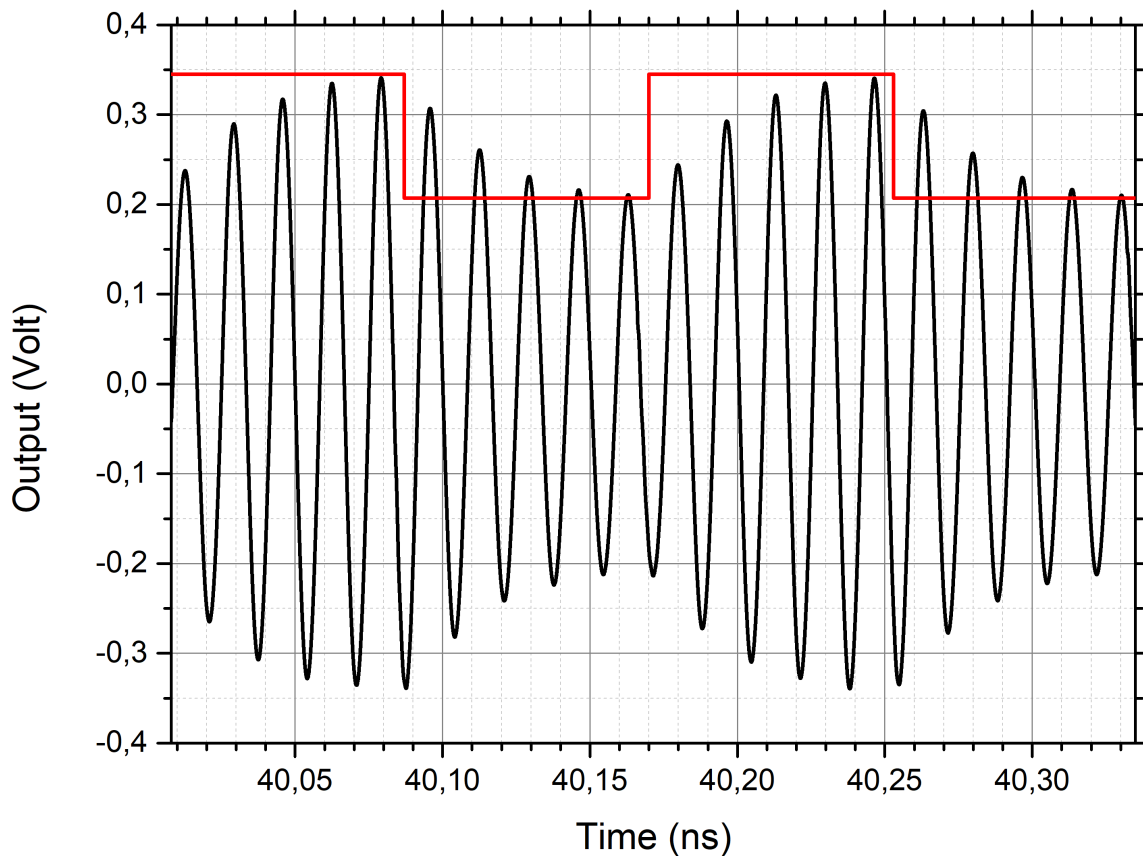

Σχήμα 4.22: Απόκριση εξόδου συναρτήσεως του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps

Σχήμα 4.23: Απόκριση εξόδου συναρτήσεως του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps με σημειωμένα με κόκκινο χρώμα τα 8 διαφορετικά πλάτη του ημιτονικού σήματος

Στα δύο παραπάνω σχήματα παρατηρείται ότι η μεγαλύτερη καθυστέρηση κατά τη μετάβαση από μια τιμή του πλάτους εξόδου σε άλλη είναι κατά τη μετάβαση από τη μικρότερη τιμή του πλάτους εξόδου στη μεγαλύτερη και αντίστροφα. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η απόκριση του 8-PAM διαμορφωτή όταν τα bits $b_1b_2b_3$ είναι τέτοια ώστε η τιμή του πλάτους εξόδου να εναλλάσσεται από τη μικρότερη στη μεγαλύτερη και αντίστροφα.

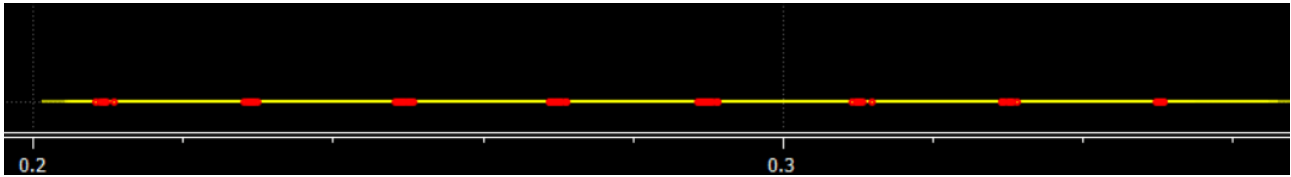
Σχήμα 4.24: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps όταν η τιμή του πλάτους εξόδου εναλλάσσεται από τη μικρότερη στη μεγαλύτερη και αντίστροφα

Σύμφωνα με το Σχήμα 4.24, η καθυστέρηση κατά τη μετάβαση από τη μικρότερη τιμή του πλάτους εξόδου στη μεγαλύτερη και αντίστροφα είναι ανεκτή, δηλαδή ένας αποδιαμορφωτής θα μπορούσε να ανιχνεύσει ποια τιμή του πλάτους εξόδου έχει μεταδοθεί. Η καθυστέρηση για οποιαδήποτε άλλη μετάβαση θα είναι μικρότερη. Επομένως, ο 8-PAM διαμορφωτής που σχεδιάστηκε είναι κατάλληλος για εφαρμογές που απαιτούν ρυθμό μετάδοσης μέχρι 12 Gbps.

4.4.3 SystemVue

Η κυματομορφή του Σχήματος 4.22, που αποτελεί το διαμορφωμένο σήμα εκπομπής, τίθεται ως είσοδος στο σύστημα λήψης (Σχήμα 2.4) του 8-PAM πομποδέκτη στο SystemVue. Στο Σχήμα 4.25 απεικονίζεται ο αστερισμός του συστήματος λήψης θεωρώντας την περίπτωση γραμμικής λειτουργίας, δηλαδή η τάση στην έξοδο του Lowpass Filter του συστήματος λήψης είναι ανάλογη της τάσης του διαμορ-

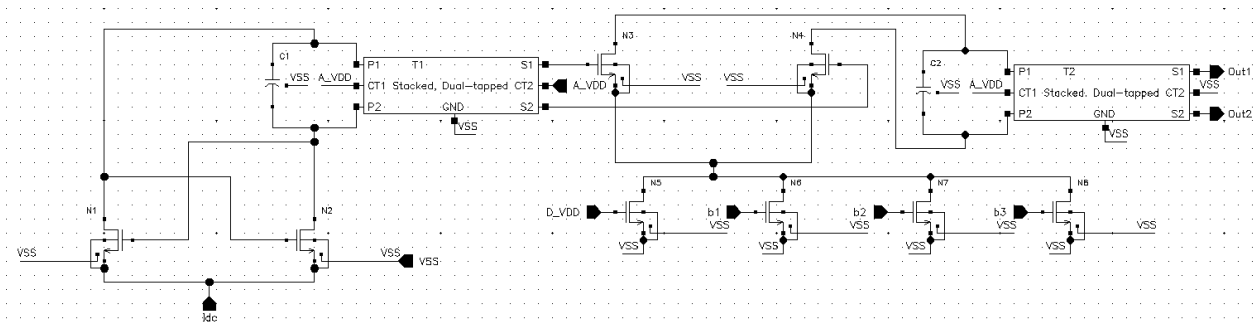
φωμένου σήματος στην είσοδο του συστήματος λήψης, με σταθερά αναλογίας ίση με τη μονάδα. Παρατηρείται ότι οι καρτεσιανές συντεταγμένες των σημείων του αστερισμού ταιριάζουν με πλάτη της τάσης εξόδου στον Πίνακα 4.5.

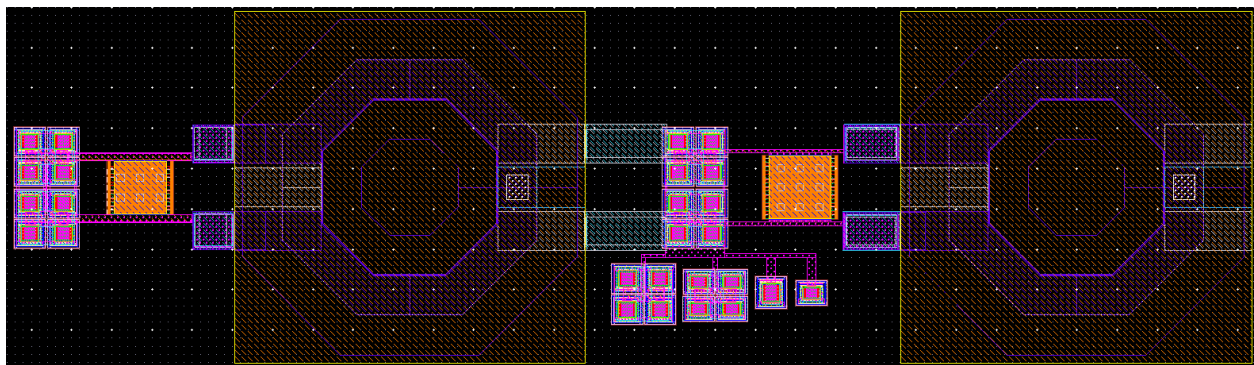
Σχήμα 4.25: Αστερισμός του 8-PAM σχήματος διαμόρφωσης του συστήματος λήψης, όπως προκύπτει από το SystemVue

4.4.4 Layout

Το σχηματικό, το layout του οποίου σχεδιάζεται, παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.26. Η επικοινωνία του ολοκληρωμένου κυκλώματος με τον εξωτερικό κόσμο γίνεται μέσω των σημείων I_{dc} , A_V_{DD} , D_V_{DD} , V_{SS} , b_1 , b_2 , b_3 , Out_1 και Out_2 . Αναλυτικότερα, στο σημείο I_{dc} συνδέεται η πηγή ρεύματος των 12 mA, στα A_V_{DD} , D_V_{DD} και V_{SS} τα τροφοδοτικά και η γείωση, στα b_1 , b_2 και b_3 εισέρχονται τα προς μετάδοση bits και στα Out_1 και Out_2 συνδέεται το φορτίο. Τέλος, σημειώνεται ότι το layout, που απεικονίζεται στο Σχήμα 4.27, καταλαμβάνει επιφάνεια $154 \mu\text{m} \times 43.6 \mu\text{m}$.

Σχήμα 4.26: Σχηματικό το layout του οποίου πρόκειται να σχεδιαστεί

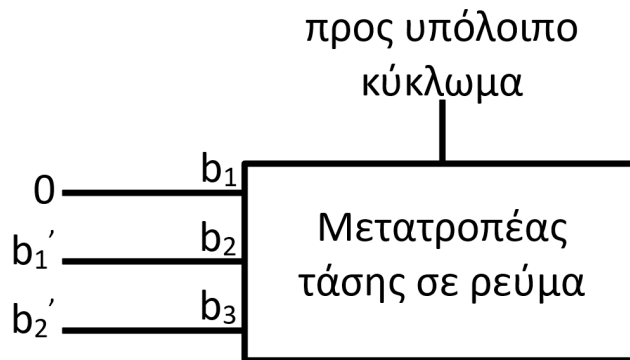
Σχήμα 4.27: Layout του σχηματικού του Σχήματος 4.25

4.4.5 Άλλες χρήσεις του 8-PAM διαμορφωτή

Όπως αναφέρεται και στην ενότητα 4.1, οι τιμές των 3 bits, b_1 , b_2 και b_3 , καθορίζουν το ρεύμα πόλωσης του διαφορικού ζεύγους. Κάθε ένας από του $2^3 = 8$ συνδυασμούς των 3 bits δημιουργεί μέσω του μετατροπέα τάσης σε ρεύμα ένα διαφορετικό ρεύμα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος, σύμφωνα με τον Πίνακα 4.5. Ωστόσο, αν κάποιες από τις τιμές των 3 bits παραμείνουν σταθερές, τότε τα υπόλοιπα bits δημιουργούν λιγότερους συνδυασμούς, άρα και λιγότερα ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος. Με αυτή την τεχνική ο 8-PAM διαμορφωτής μπορεί να χρησιμοποιηθεί και είτε ως 4-PAM είτε ως 2-PAM διαμορφωτής.

4-PAM διαμορφωτής

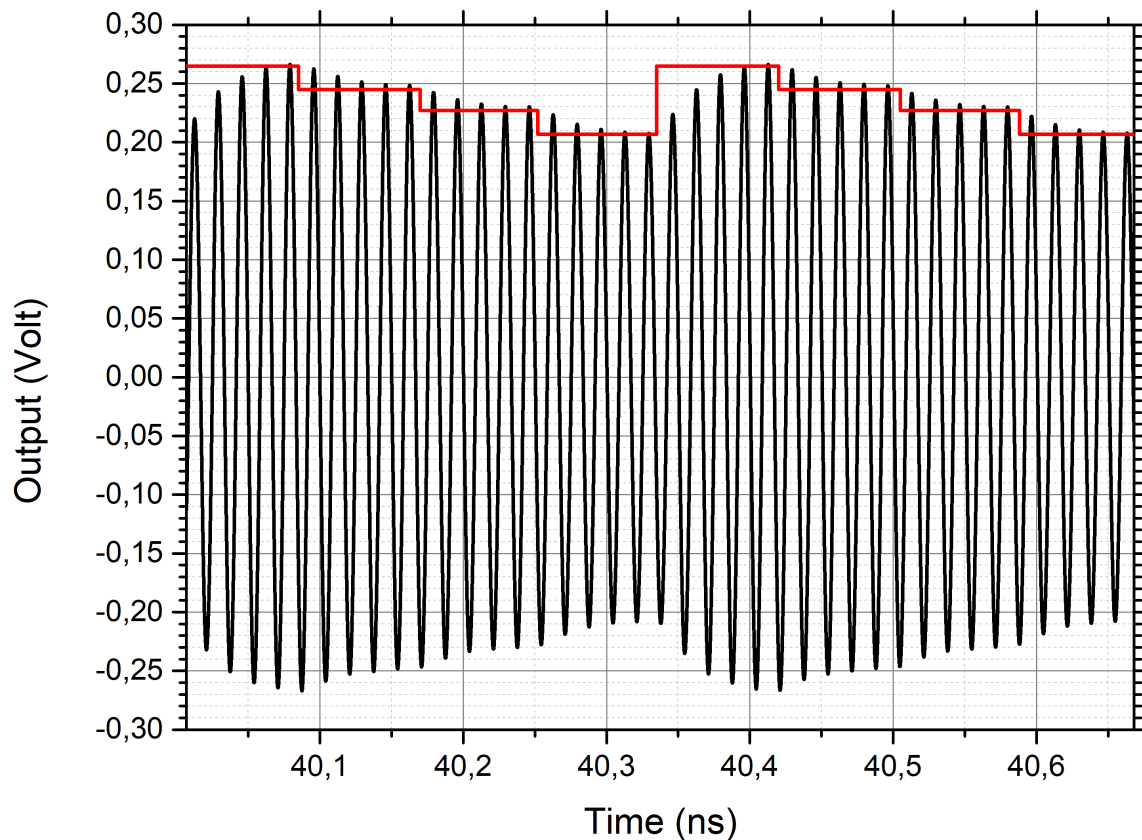
Για τη χρήση του 8-PAM διαμορφωτή ως 4-PAM διαμορφωτή υπάρχουν 2 εναλλακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν. Σύμφωνα με την πρώτη, η τιμή ενός bit παραμένει σταθερή και τα άλλα 2 bits μεταφέρουν την πληροφορία. Ένα παράδειγμα της συγκεκριμένης εναλλακτικής είναι η τιμή b_1 να είναι 0 και τα b_2 και b_3 να δημιουργούν 4 ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος, όπως φαίνεται στο Σχήμα 4.28. Το πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits δίνεται στον Πίνακα 4.7. Στο Σχήμα 4.29 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι τα b_1' και b_2' λαμβάνουν περιοδικά τις λογικές τιμές 11, 10, 01, 00. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι ο ρυθμός μετάδοσης (data rate) είναι 12 Gbps.

Σχήμα 4.28: 4-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την πρώτη εναλλακτική

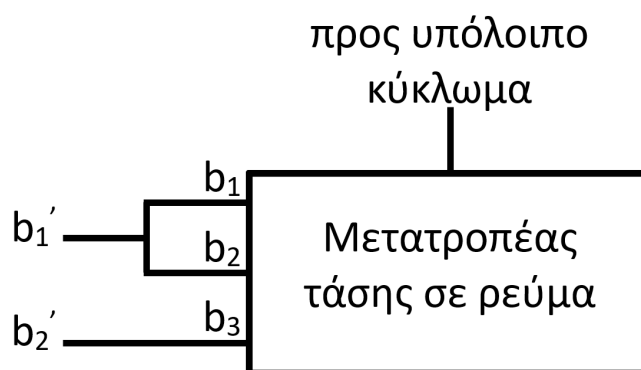
$b_1' b_2'$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
00	000	205
01	001	225
10	010	245
11	011	265

Πίνακας 4.7: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την πρώτη εναλλακτική

Σχήμα 4.29: 4-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της πρώτης εναλλακτικής

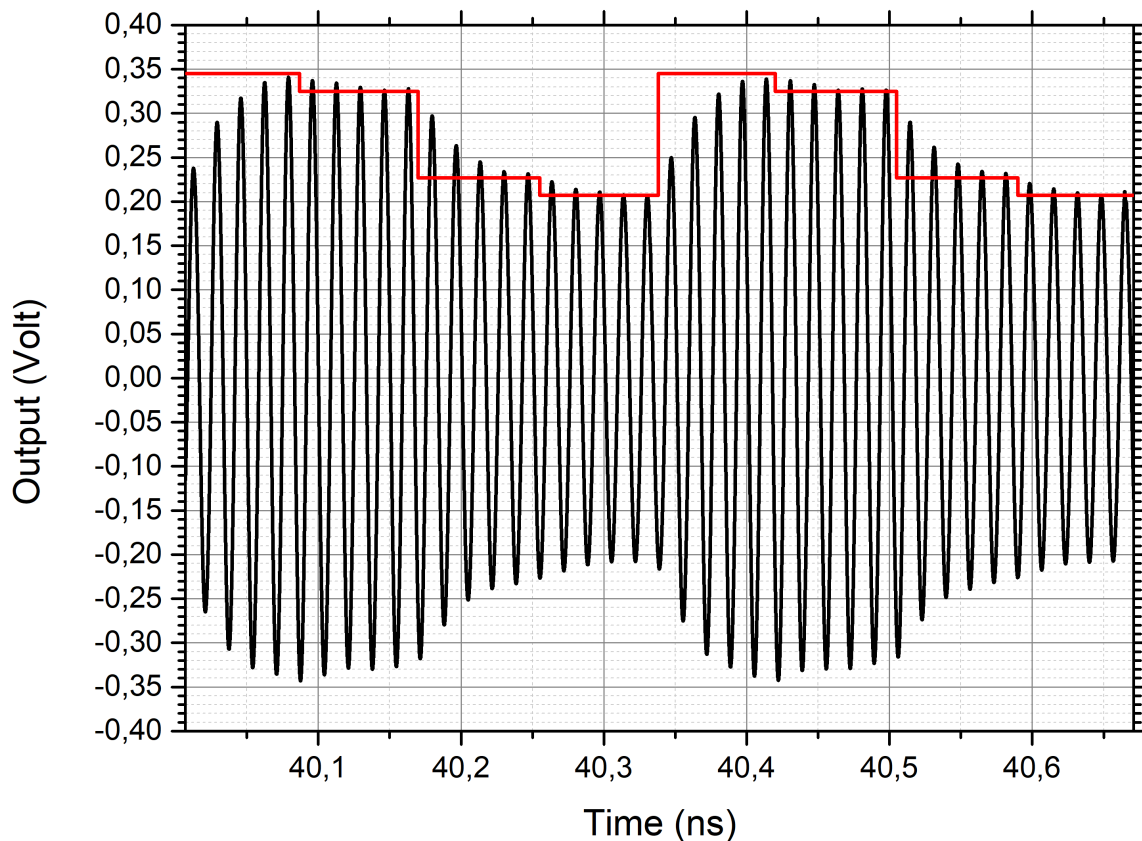
Κατά τη δεύτερη εναλλακτική, οι είσοδοι των 2 bits βραχυκυκλώνονται με αποτέλεσμα να δημιουργούνται και πάλι 4 ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος. Ένα παράδειγμα της συγκεκριμένης εναλλακτικής φαίνεται στο Σχήμα 4.30. Το πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits δίνεται στον Πίνακα 4.8. Σημειώνεται ότι σε αυτή την περίπτωση η διαφορά μεταξύ των τιμών διαδοχικών πλατών της τάσης εξόδου δεν είναι σταθερή. Στο Σχήμα 4.31 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι τα b_1' και b_2' λαμβάνουν περιοδικά τις λογικές τιμές 11, 10, 01, 00. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι ο ρυθμός μετάδοσης (data rate) είναι 12 Gbps.

Σχήμα 4.30: 4-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την δεύτερη εναλλακτική

$b_1' b_2'$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
00	000	205
01	001	225
10	110	325
11	111	345

Πίνακας 4.8: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλλακτική

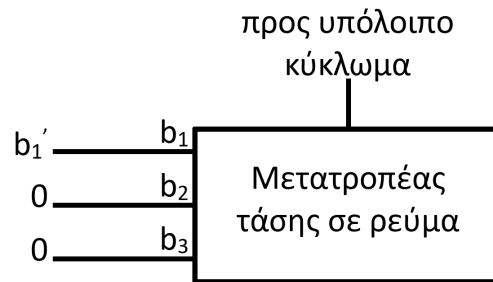

Σχήμα 4.31: 4-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της δεύτερης εναλλακτικής

2-PAM διαμορφωτής

Για τη χρήση του 8-PAM διαμορφωτή ως 2-PAM διαμορφωτή υπάρχουν 3 εναλλακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν. Σύμφωνα με την πρώτη, οι τιμές 2 bits παραμένουν σταθερές και το τρίτο bit μεταφέρει την πληροφορία. Ένα παράδειγμα της συγκεκριμένης εναλλακτικής είναι οι τιμές των b_2 και b_3 να είναι 0 και το b_1 να δημιουργεί 2 ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος, όπως φαίνεται στο Σχήμα 4.32. Το πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει του bit δίνεται στον Πίνακα 4.9. Στο Σχήμα 4.33 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι το b_1' λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 1, 0. Επιπρο-

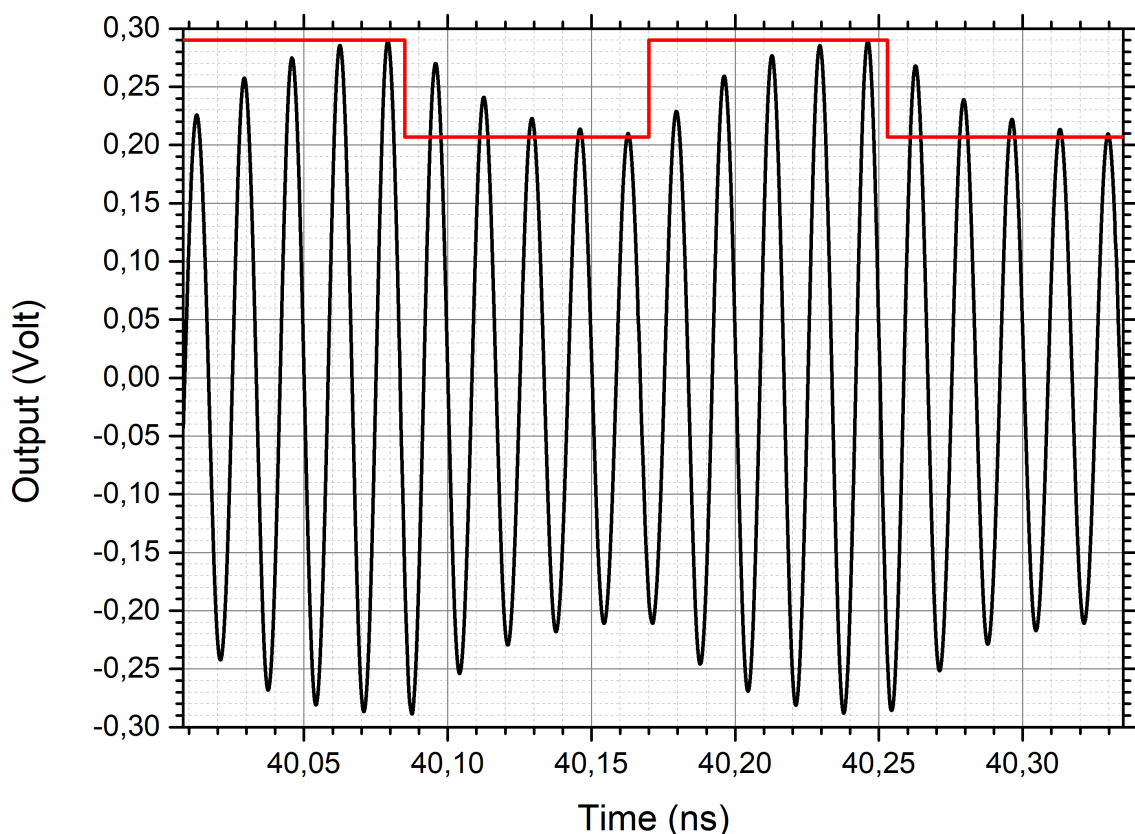
συνθέτως, επισημαίνεται ότι ο ρυθμός μετάδοσης (data rate) είναι 12 Gbps.

Σχήμα 4.32: 2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την πρώτη εναλλακτική

b_1' (Ακολουθία λογικών τιμών)	$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
0	000	205
1	100	285

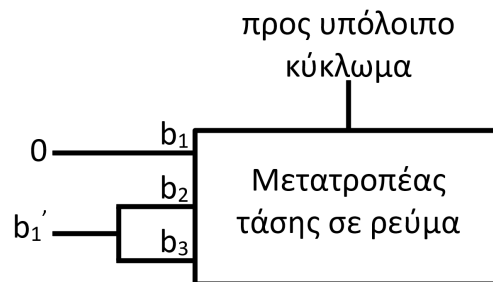
Πίνακας 4.9: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλλακτική

Σχήμα 4.33: 2-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της πρώτης εναλλακτικής

Κατά τη δεύτερη εναλλακτική, οι είσοδοι των 2 bits βραχυκυκλώνονται και η τιμή του τρίτου bit παραμένει σταθερή με αποτέλεσμα να δημιουργούνται και πάλι 2 ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος. Ένα παράδειγμα της συγκεκριμένης εναλλακτικής φαίνεται στο Σχήμα 4.34. Το πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει του bit δίνεται

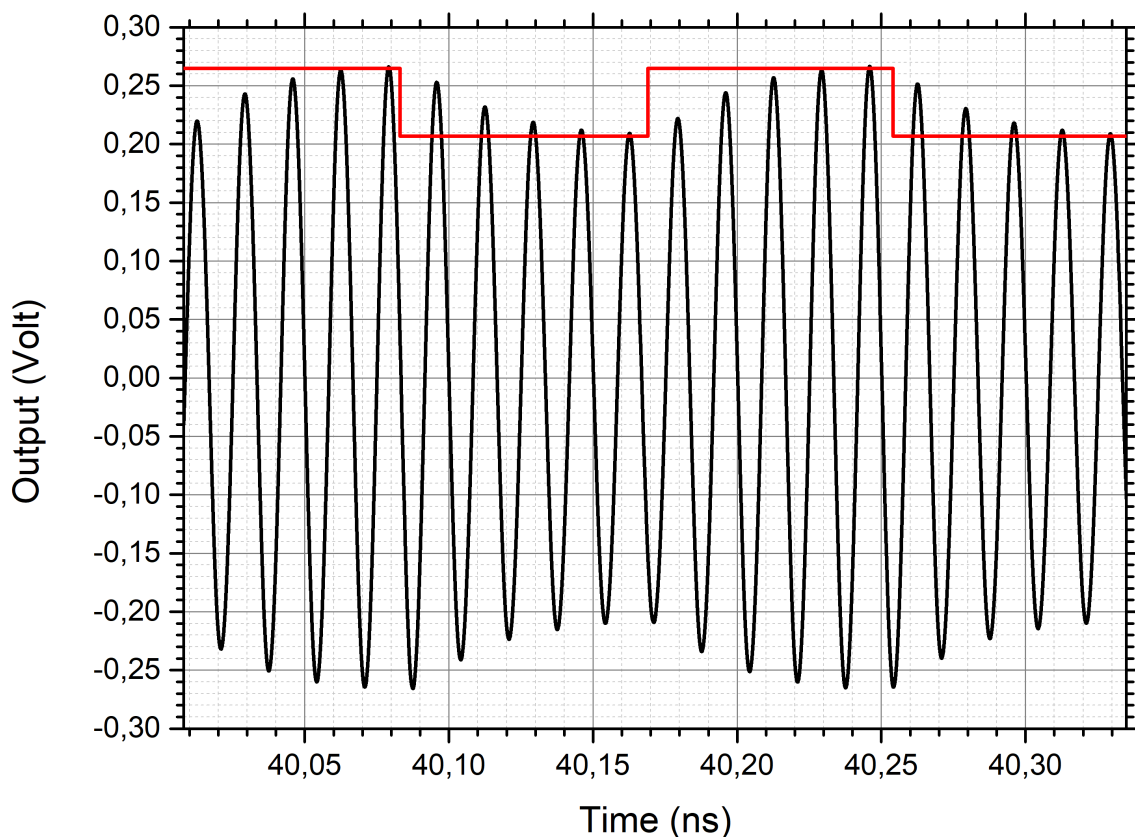
στον Πίνακα 4.10. Στο Σχήμα 4.35 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι το b_1' λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 1, 0. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι ο ρυθμός μετάδοσης (data rate) είναι 12 Gbps.

Σχήμα 4.34: 2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την δεύτερη εναλλακτική

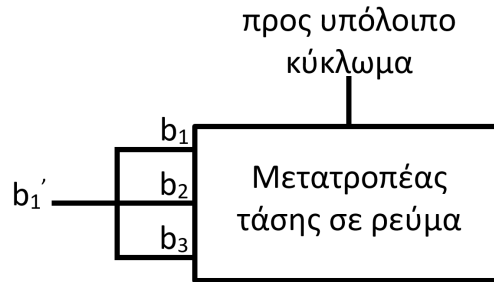
b_1' (Ακολουθία λογικών τιμών)	$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
0	000	205
1	011	265

Πίνακας 4.10: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλλακτική

Σχήμα 4.35: 2-PAM διαμορφωτής: Απόκριση εξόδου συναρτήσει του χρόνου για το παράδειγμα της δεύτερης εναλλακτικής

Κατά την τρίτη εναλλακτική, οι είσοδοι και των 3 bits βραχυκυκλώνονται με αποτέλεσμα να δημιουργούνται και πάλι 2 ρεύματα πόλωσης για το διαφορικό ζεύγος. Ένα παράδειγμα της συγκεκριμένης εναλλακτικής φαίνεται στο Σχήμα 4.36. Το πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει του bit δίνεται στον Πίνακα 4.11. Η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο για ρυθμό μετάδοσης 12 Gbps και θεωρώντας ότι το b_1' λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 1, 0 είναι πανομοιότυπη με την κυματομορφή του Σχήματος 4.24.

Σχήμα 4.36: 2-PAM διαμορφωτής: Παράδειγμα για την τρίτη εναλλακτική

b_1' (Ακολουθία λογικών τιμών)	$b_1 b_2 b_3$ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
0	000	205
1	111	345

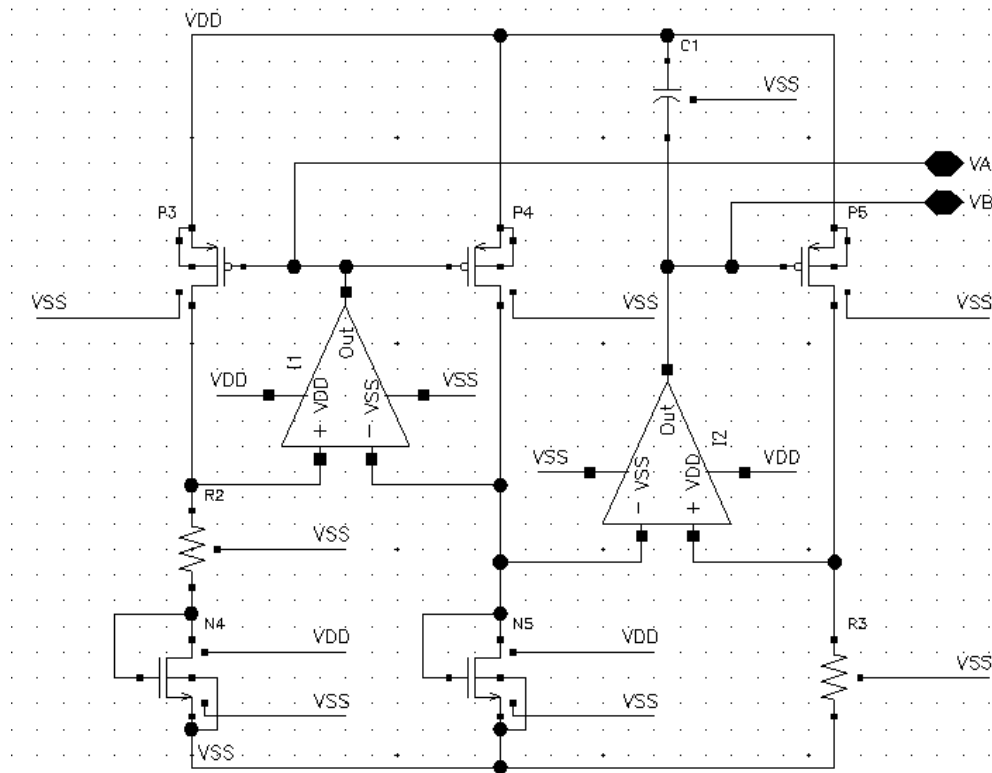
Πίνακας 4.11: Πλάτος της τάσης εξόδου συναρτήσει των bits για την δεύτερη εναλλακτική

4.4.6 Bandgap References

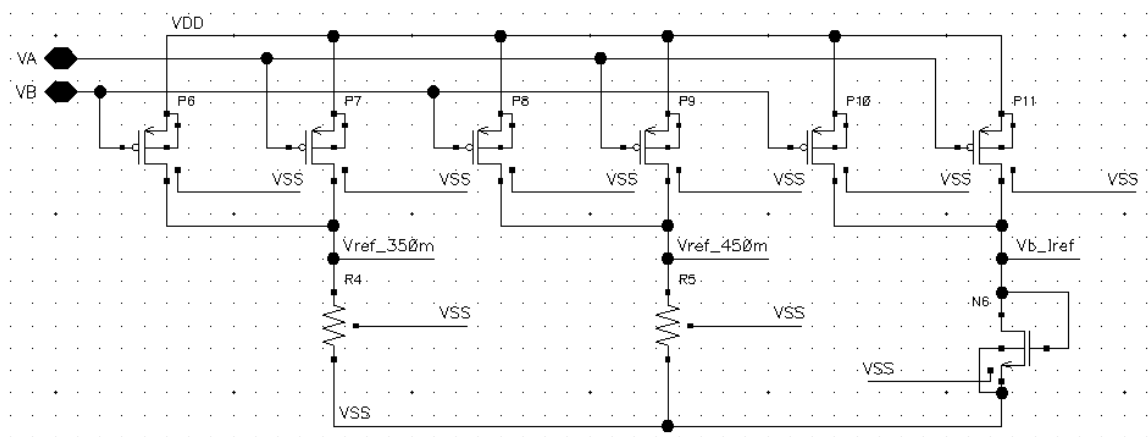
Τα κυκλώματα Bandgap σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να παράγουν επίπεδα συνεχούς (DC) τάσης και ρεύματος αναφοράς, τα οποία παραμένουν κατά το δυνατόν σταθερά σε ενδεχόμενες μεταβολές της τάσης τροφοδοσίας (voltage variations), της θερμοκρασίας (temperature variations) ή σε παραλλαγές στην λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων (process variations). Η ανεξαρτησία ως προς τη θερμοκρασία επιτυγχάνεται συνδυάζοντας ποσότητες με θετικό (Proportional to Absolute Temperature, PTAT) και ποσότητες με αρνητικό (Complementary to Absolute Temperature, CTAT) θερμοκρασιακό συντελεστή, έτσι ώστε η νέα ποσότητα που σχηματίζεται να έχει κατά προσέγγιση σταθερό θερμοκρασιακό συντελεστή.

Η προτεινόμενη τοπολογία που υλοποιεί ένα κύκλωμα Bandgap παρουσιάζεται στα Σχήματα 4.37 και 4.38. Το συγκεκριμένο κύκλωμα έχει 3 εξόδους. Στην πρώτη έξοδο παράγεται μια DC τάση αναφοράς 350 mV η οποία τροφοδοτεί τον LDO (θα περιγραφεί αργότερα), στη δεύτερη μια DC τάση αναφοράς 450 mV η οποία συνδέεται στην πύλη του N_5 τρανζίστορ του Σχήματος 4.20 και στην τρίτη ένα ρεύμα αναφοράς (το ρεύμα του N_6 τρανζίστορ) που θα χρησιμοποιηθεί για να αντικατασταθεί η ιδανική πηγή ρεύματος του Σχήματος 4.20. Συγκεκριμένα, ένα NMOS

τρανζίστορ θα τοποθετηθεί αντί της ιδανικής πηγής ρεύματος που θα σχηματίζει ένα καθρέπτη ρεύματος με το N_6 τρανζίστορ του Σχήματος 4.38.

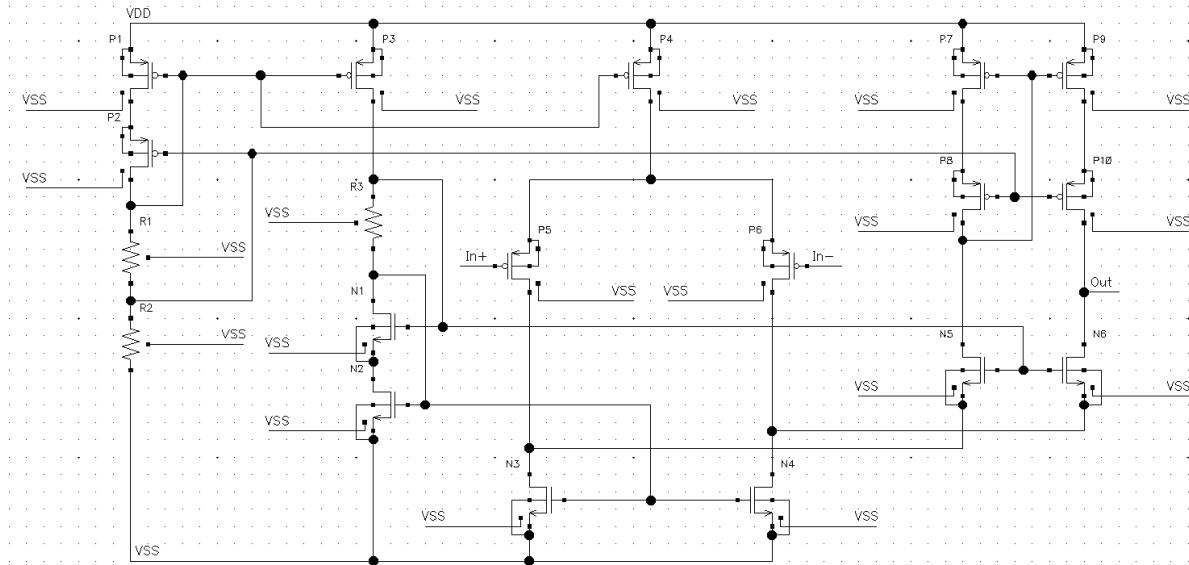
Σχήμα 4.37: Κύκλωμα Bandgap

Σχήμα 4.38: Κύκλωμα Bandgap (συνέχεια)

Μια από τις θεμελιώδεις αρχές για την ορθή λειτουργία του παραπάνω κυκλώματος Bandgap είναι τα ρεύματα που διαρρέουν τα N_4 και N_5 τρανζίστορ να είναι ίσα. Η κοινή αυτή τιμή των ρευμάτων μπορεί να είναι τόσο μη μηδενική όσο και μηδενική. Και οι 2 τιμές οδηγούν σε ευσταθείς καταστάσεις για το κύκλωμα, αλλά μηδενική τιμή σημαίνει πως το κύκλωμα Bandgap βρίσκεται εκτός λειτουργίας. Συνεπώς, απαιτείται ένα επιπλέον κύκλωμα το οποίο θα εξασφαλίζει ότι η κοινή τιμή των ρευμάτων θα είναι μη μηδενική. Το κύκλωμα αυτό ονομάζεται Start-up Circuit και απεικονίζεται στο Σχήμα 4.39.

Ακόμα, για τη σχεδίαση του κυκλώματος Bandgap χρησιμοποιούνται και 2 ενισχυτές. Οι 2 ενισχυτές είναι κοινοί, είναι της μορφής Operational Transconductance Amplifier (OTA) και το σχηματικό τους φαίνεται στο Σχήμα 4.40.

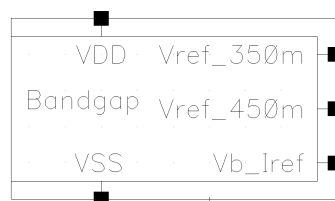

Σχήμα 4.40: Operational Transconductance Amplifier

Λεπτομέρειες για τα ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.40 αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

Ηλεκτρονικό στοιχείο	Διαστάσεις / Επιμέρους χαρακτηριστικά
slvtnfet N_1, N_2, N_5, N_6	$\frac{W}{L} = \frac{3 \mu m}{210 nm}$
lvtnfet N_3, N_4	$\frac{W}{L} = \frac{6 \mu m}{210 nm}$
slvtpfet $P_1, P_2, P_3, P_7, P_8, P_9, P_{10}$	$\frac{W}{L} = \frac{3 \mu m}{200 nm}$
slvtpfet P_4	$\frac{W}{L} = \frac{6 \mu m}{200 nm}$
slvtpfet P_5, P_6	$\frac{W}{L} = \frac{3.5 \mu m}{80 nm}$
R_1	5.39 k Ω
R_2	5.55 k Ω
R_3	5.168 k Ω

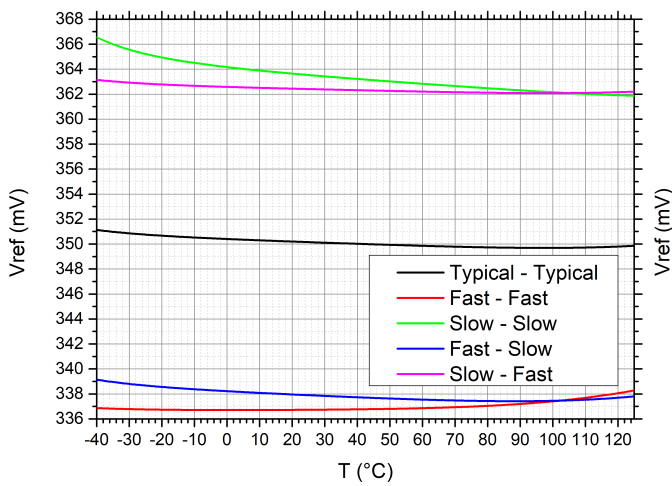
Πίνακας 4.13: Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.40

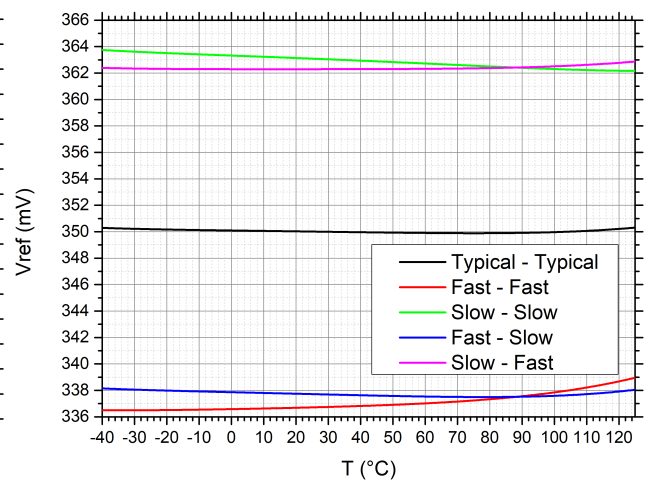
Σχήμα 4.41: Το κύκλωμα Bandgap ως σύμβολο

Ακολουθώντας, για να διαπιστωθεί η σωστή λειτουργία του κυκλώματος Bandgap πραγματοποιούνται προσομοιώσεις με παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων, την τάση τροφοδοσίας και την θερμοκρασία (Process, Voltage, Temperature Variations, PVT Variations). Σημειώνεται ότι, επειδή οι έξοδοι του κυκλώματος συνδέονται σε πύλες τρανζίστορ κι επομένως οδηγούν ένα χωρητικό φορτίο, οι προσομοιώσεις γίνονται συνδέοντας έναν ιδανικό πυκνωτή 0.5 pF σε κάθε έξοδο. Η ονομαστική τιμή της τάσης τροφοδοσίας είναι $V_{DD} = 0.9$ V.

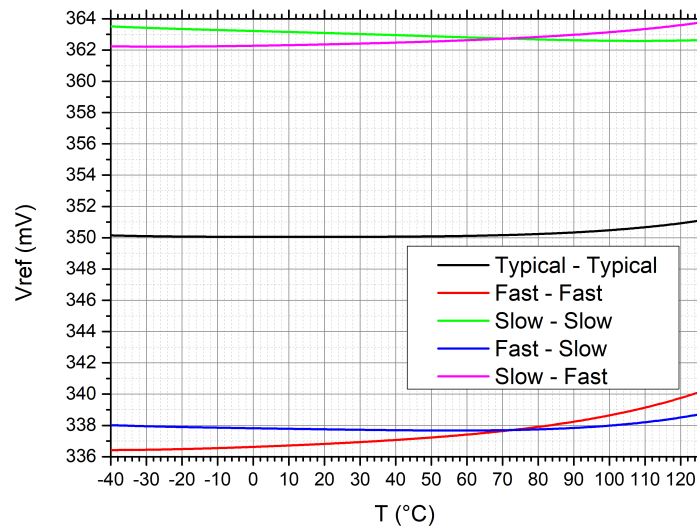
Vref_350m συναρτήσει της θερμοκρασίας με παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων και την τάση τροφοδοσίας

Σχήμα 4.42: $V_{DD} = 0.8$ V

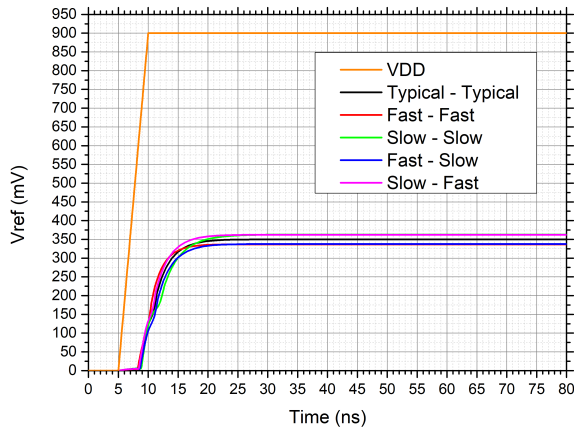
Σχήμα 4.43: $V_{DD} = 0.9$ V

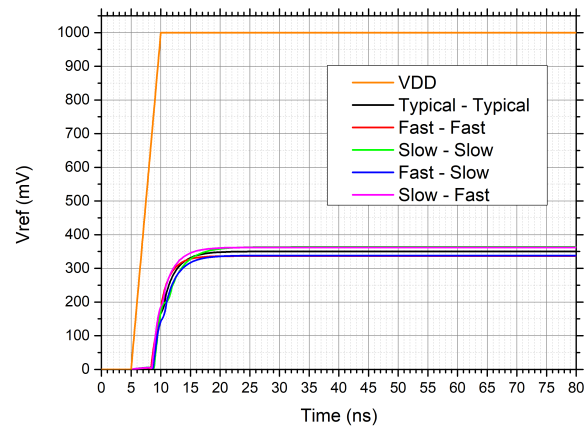
Σχήμα 4.44: $V_{DD} = 1$ V

Vref_350m συναρτήσεως του χρόνου με PVT Variations

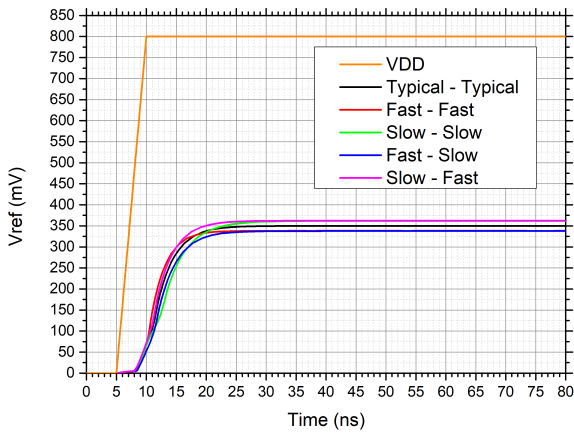
Στις παρακάτω προσομοιώσεις η τάση τροφοδοσίας ξεκινάει από 0 V και στη συνέχεια αυξάνεται γραμμικά μέχρι τη μέγιστη τιμή της. Στόχος των προσομοιώσεων αυτών είναι να επιβεβαιωθεί η σωστή λειτουργία του Start-up Circuit.

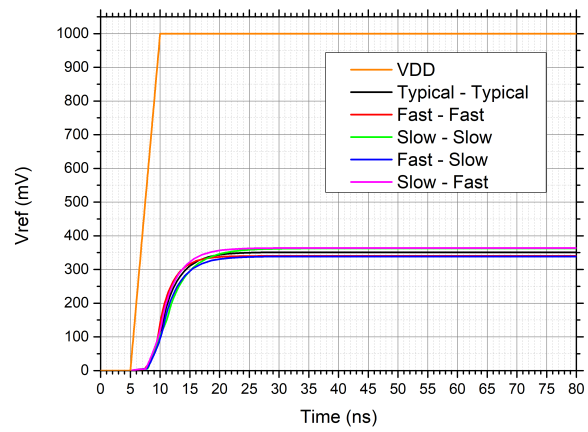
Σχήμα 4.45: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

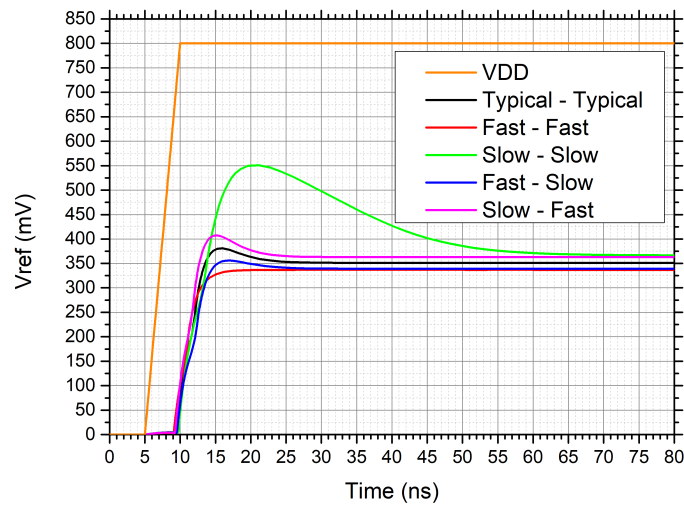
Σχήμα 4.46: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.47: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

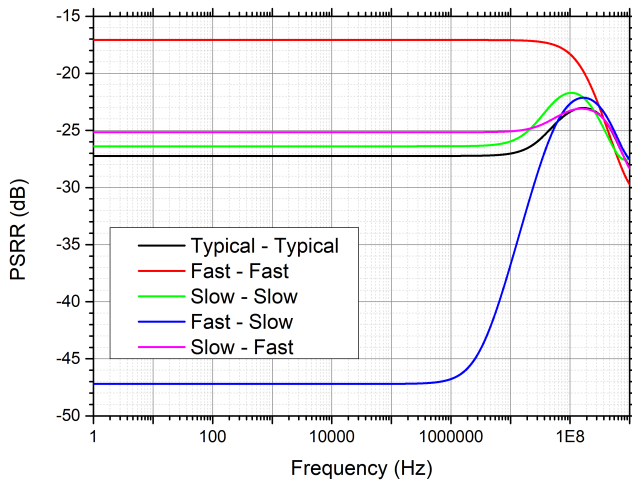

Σχήμα 4.48: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

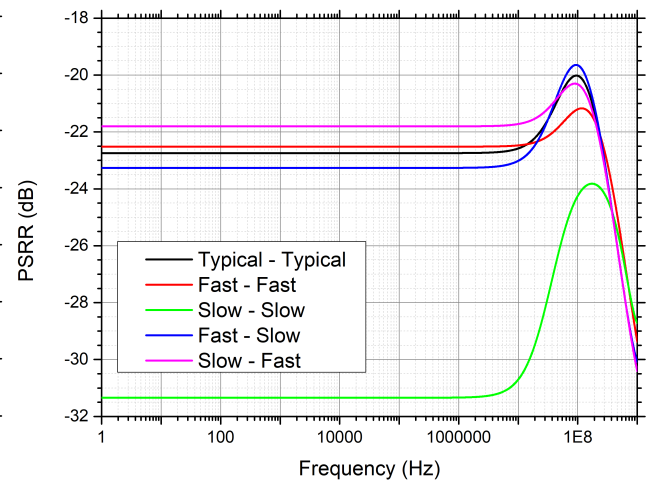

Σχήμα 4.49: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

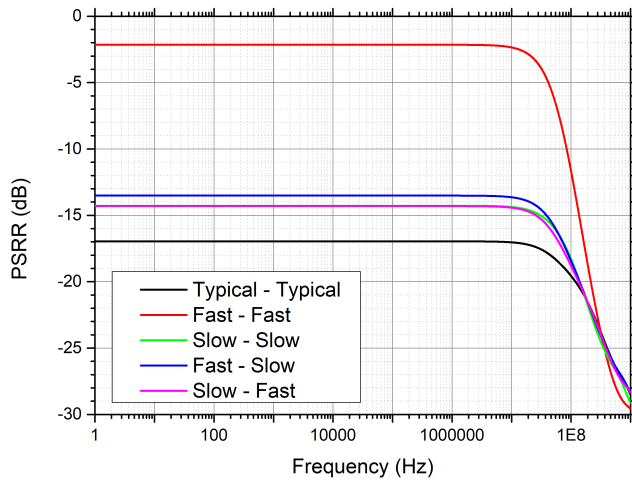
PSRR (V_{ref_350m}) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

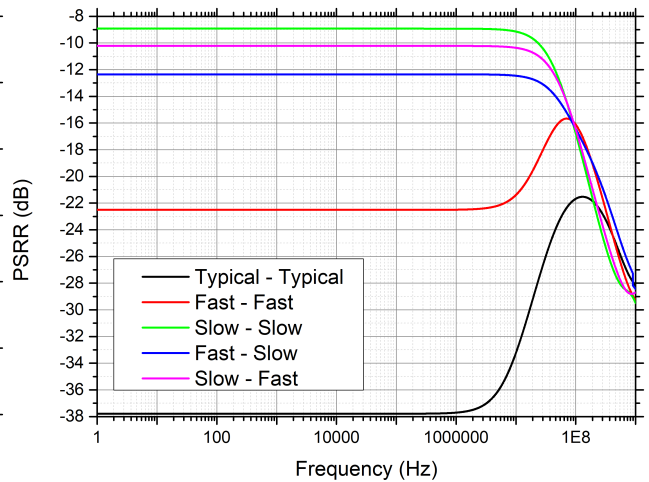
Σχήμα 4.50: $V_{DD} = 0.9$ V και $T = 27$ °C

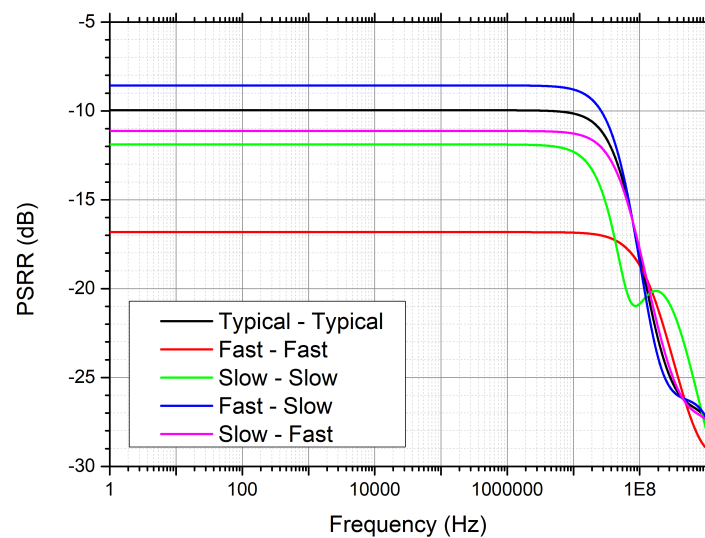
Σχήμα 4.51: $V_{DD} = 1$ V και $T = -40$ °C

Σχήμα 4.52: $V_{DD} = 0.8$ V και $T = 125$ °C

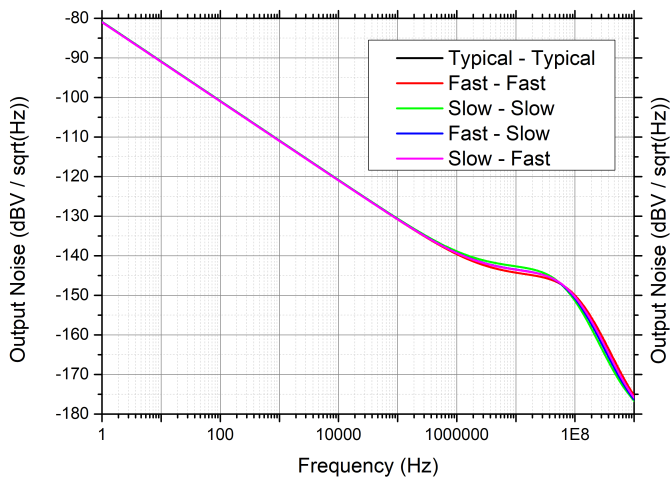

Σχήμα 4.53: $V_{DD} = 1$ V και $T = 125$ °C

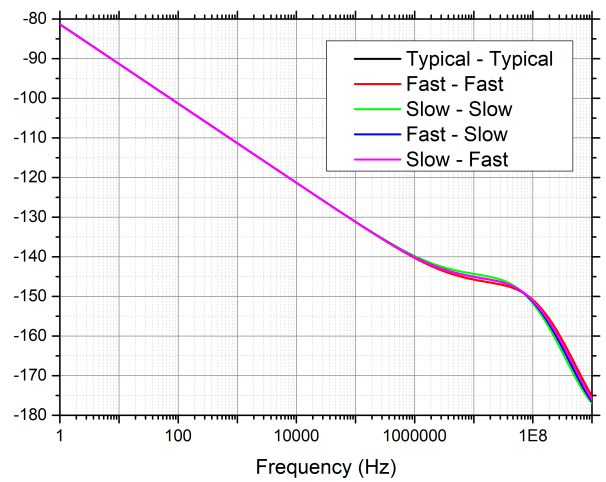

Σχήμα 4.54: $V_{DD} = 0.8$ V και $T = -40$ °C

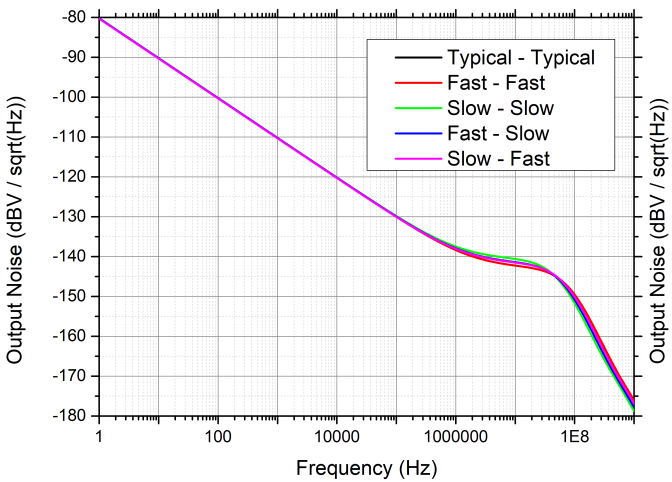
Output Noise (Vref_350m) συναρτήσει της συχνότητας με PVT Variations

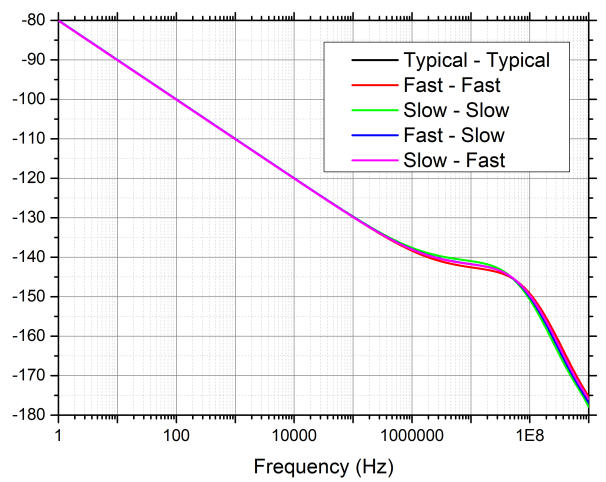
Σχήμα 4.55: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ \text{C}$

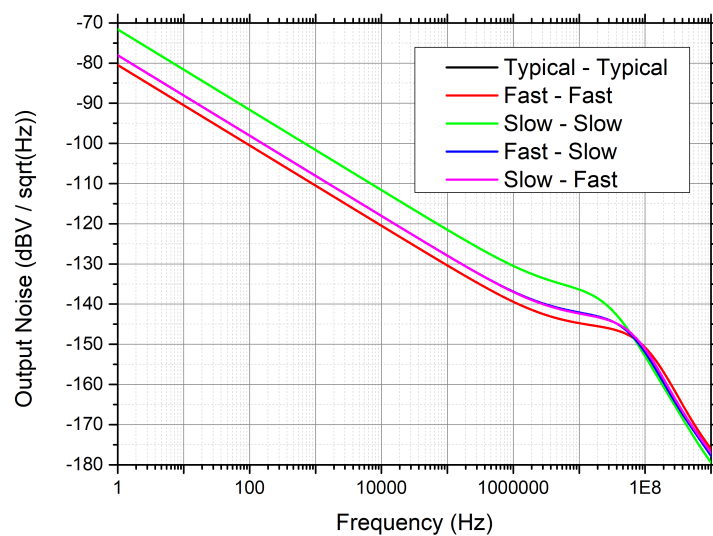
Σχήμα 4.56: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

Σχήμα 4.57: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

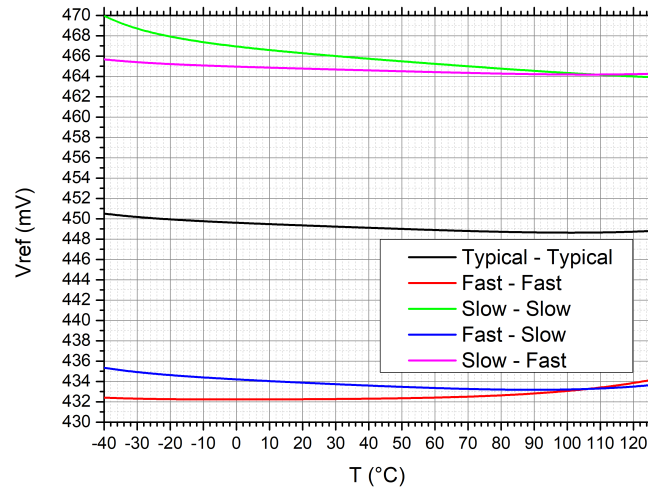

Σχήμα 4.58: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

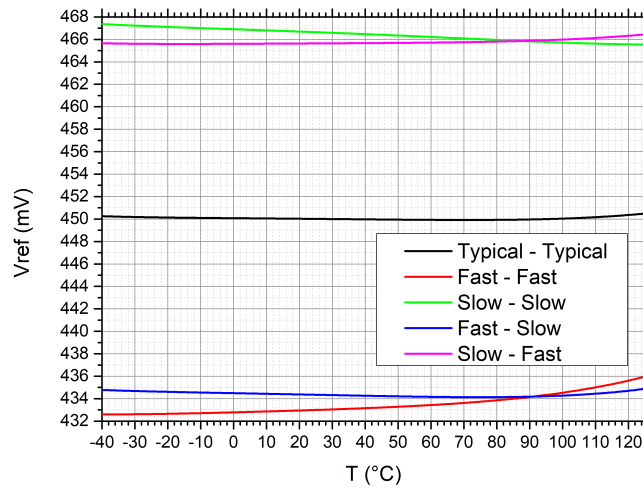

Σχήμα 4.59: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

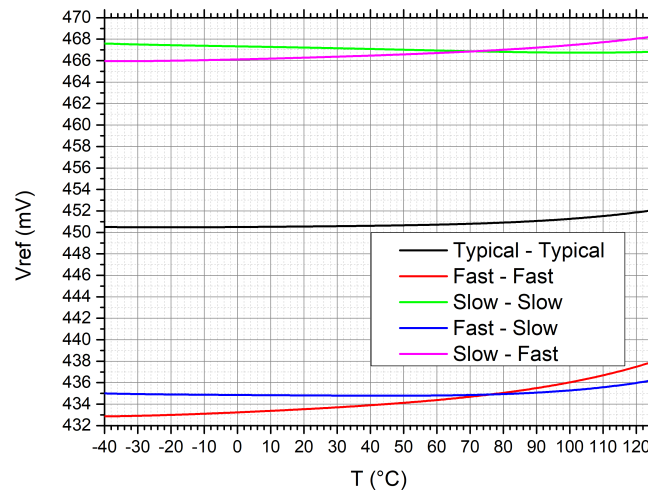
Vref_450m συναρτήσει της θερμοκρασίας με παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων και την τάση τροφοδοσίας

Σχήμα 4.60: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$

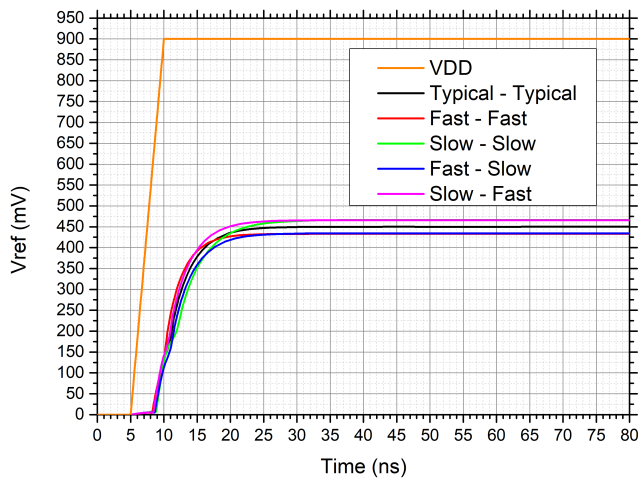

Σχήμα 4.61: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$

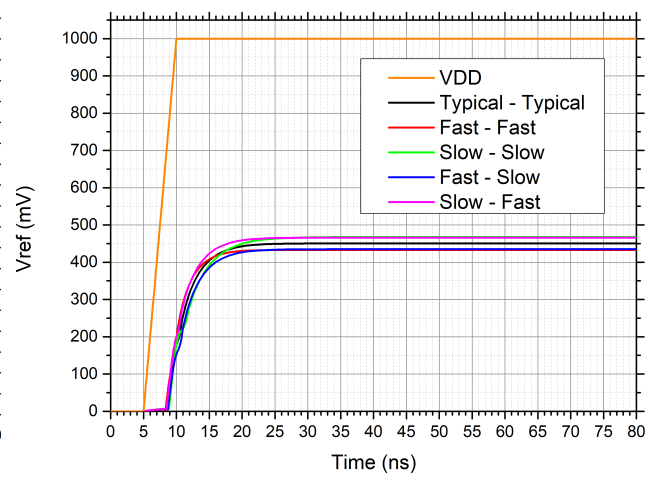

Σχήμα 4.62: $V_{DD} = 1 \text{ V}$

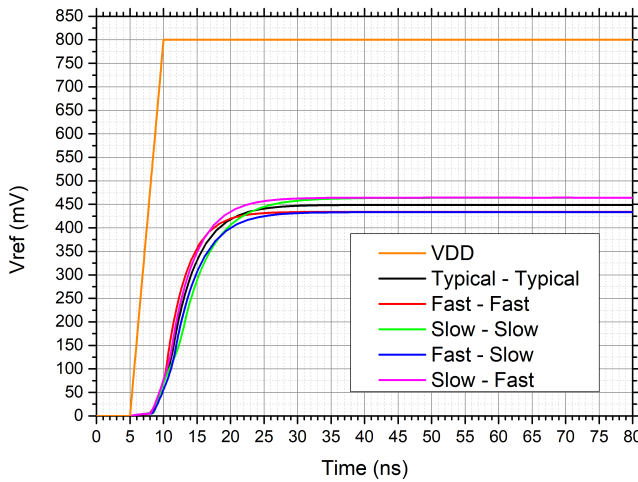
Vref_450m συναρτήσεως του χρόνου με PVT Variations

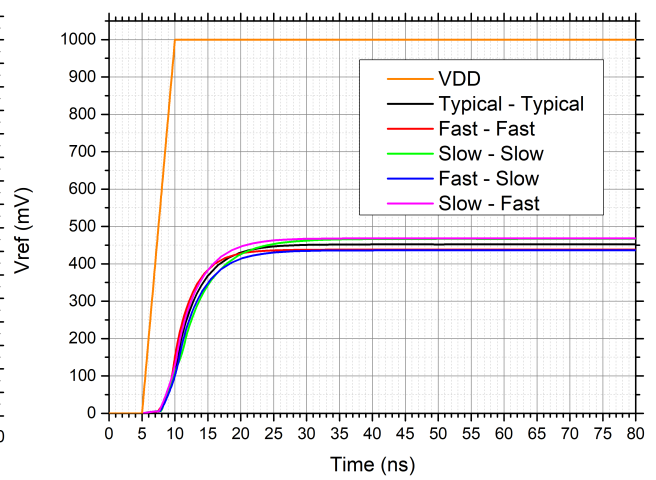
Σχήμα 4.63: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

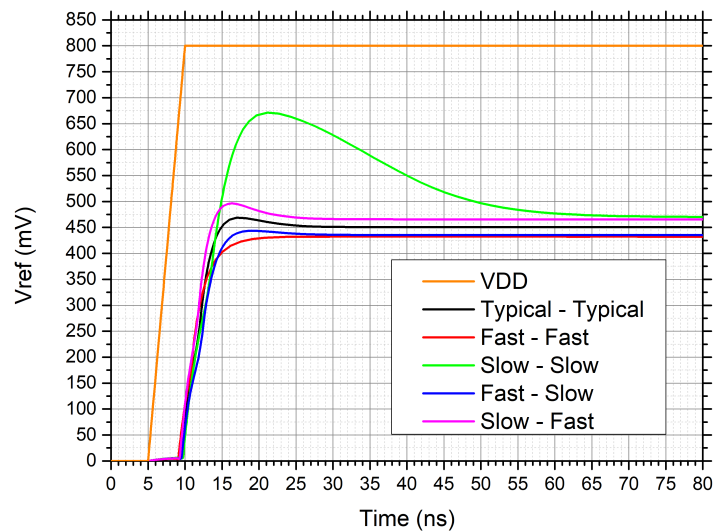
Σχήμα 4.64: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.65: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

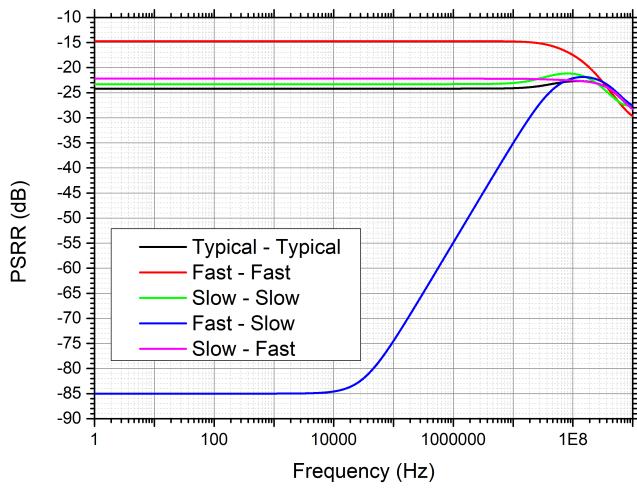

Σχήμα 4.66: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

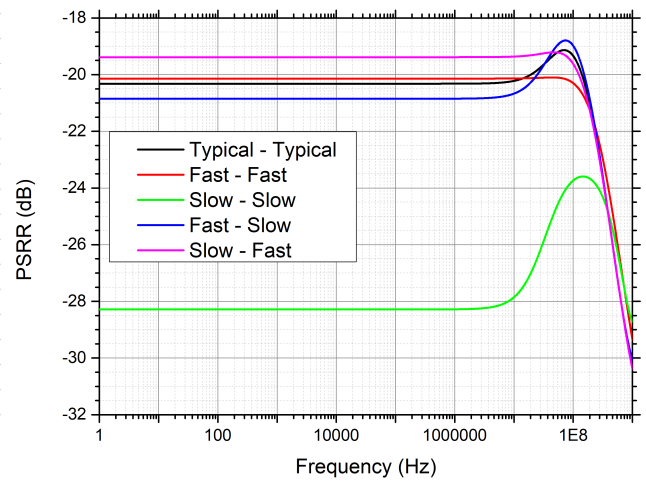

Σχήμα 4.67: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

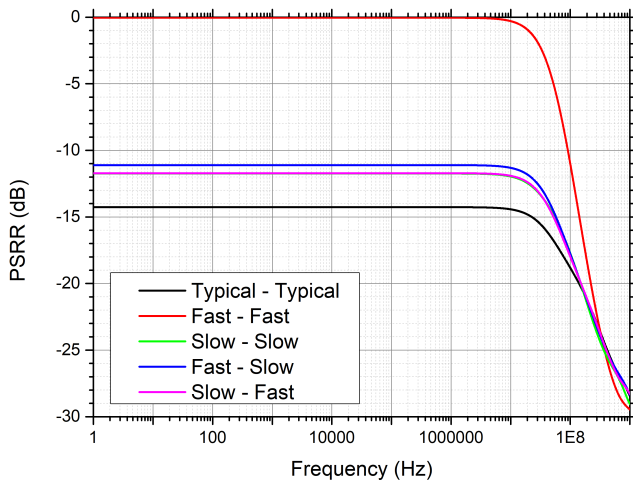
PSRR (Vref_450m) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

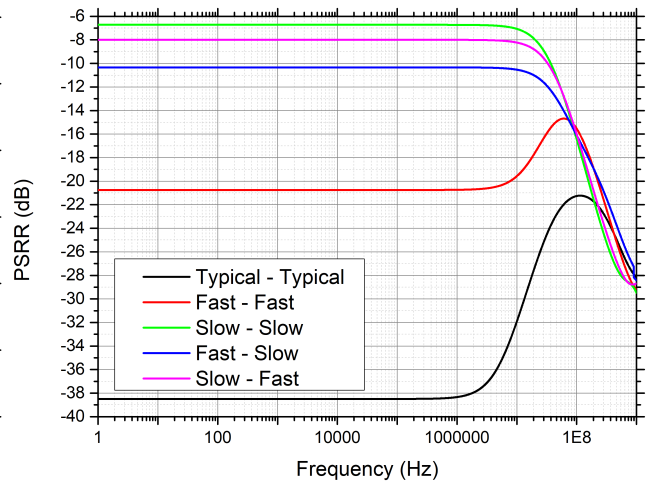
Σχήμα 4.68: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

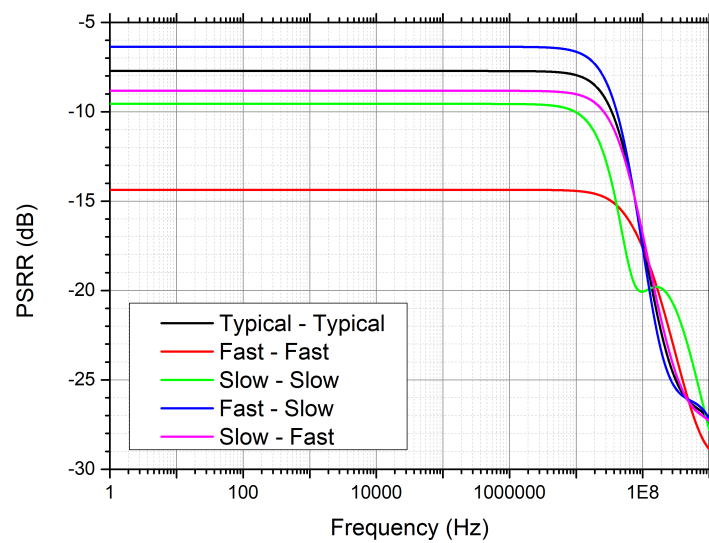
Σχήμα 4.69: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.70: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

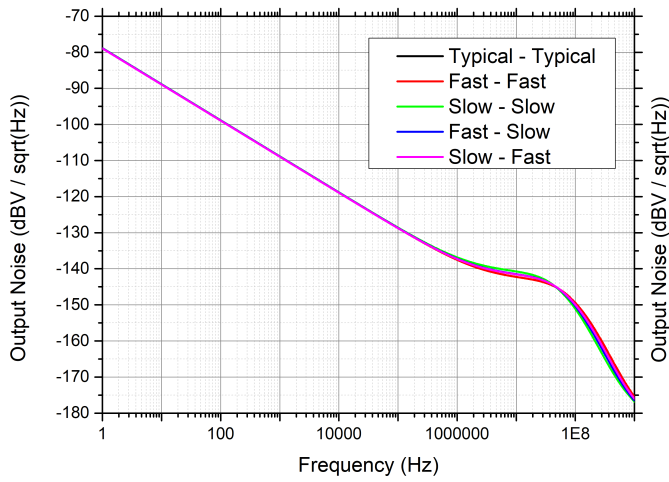

Σχήμα 4.71: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

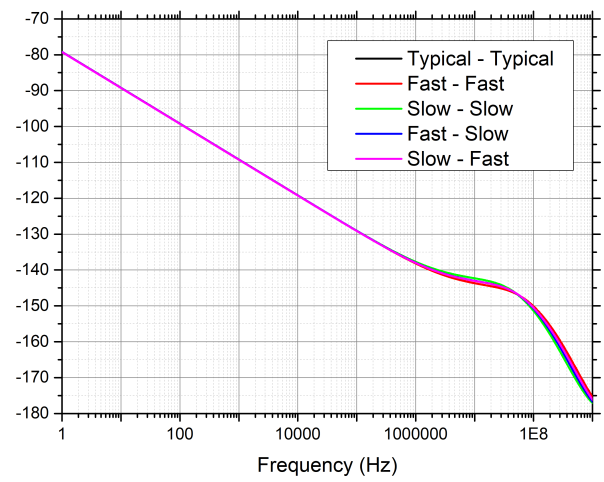

Σχήμα 4.72: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

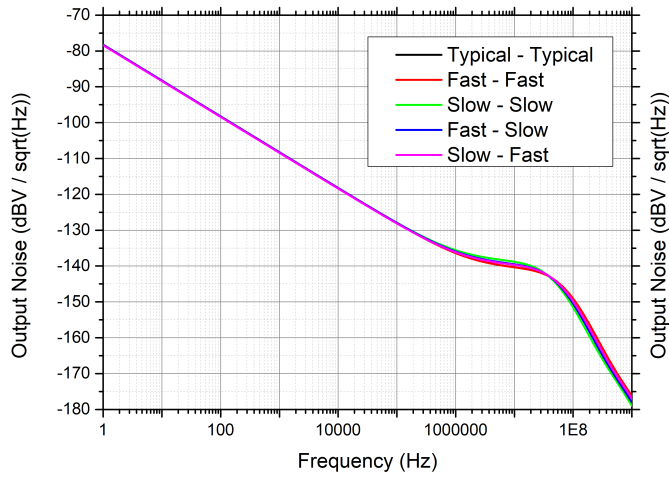
Output Noise (Vref_450m) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

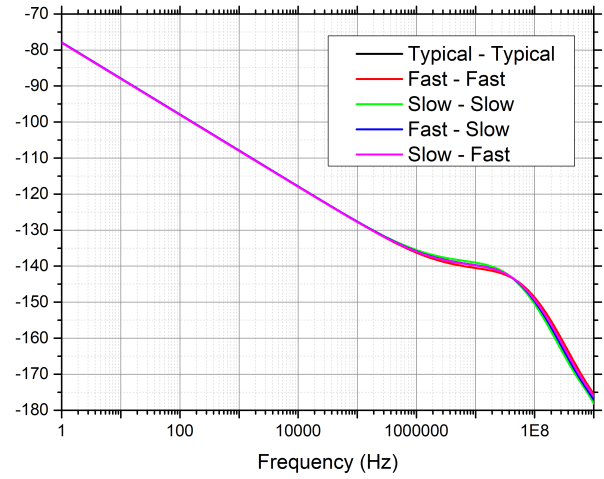
Σχήμα 4.73: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ \text{C}$

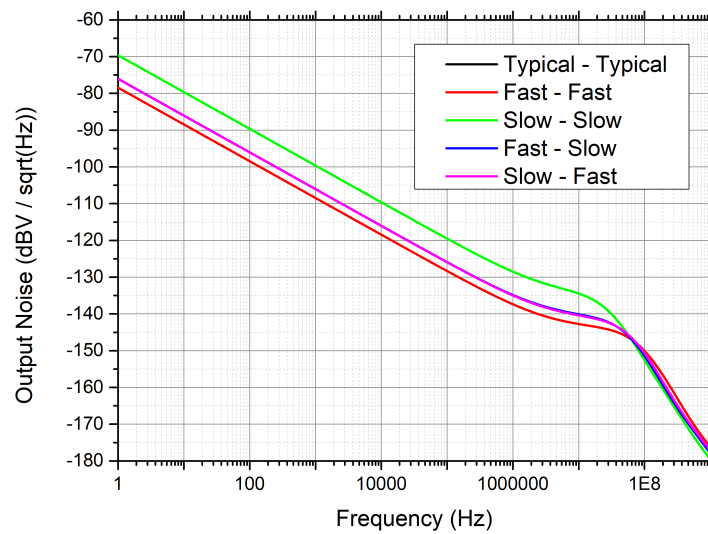
Σχήμα 4.74: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

Σχήμα 4.75: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

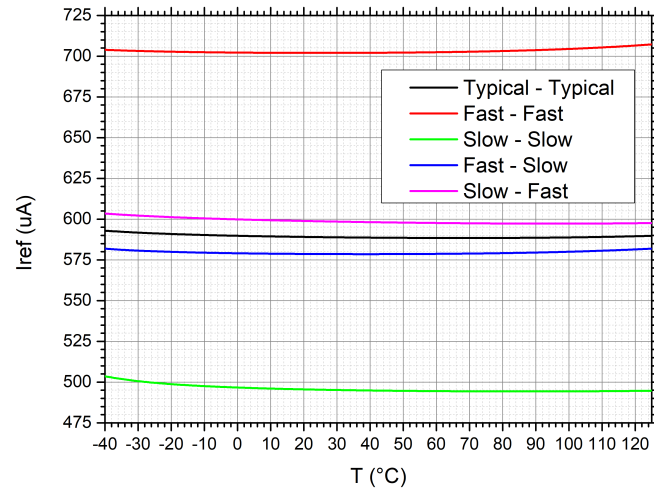

Σχήμα 4.76: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

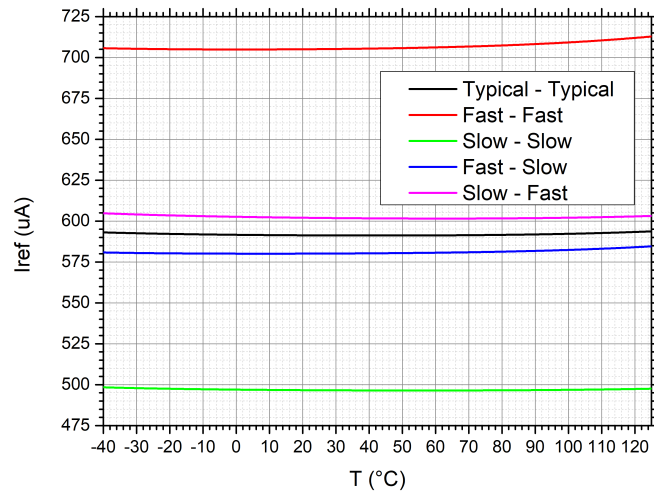

Σχήμα 4.77: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

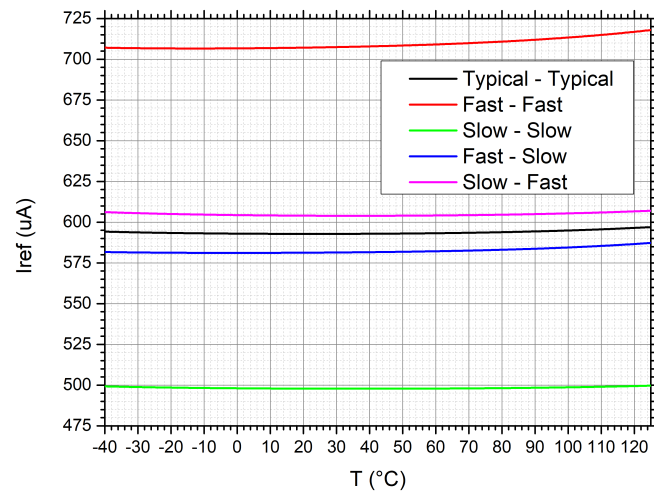
I_{ref} συναρτήσει της θερμοκρασίας με παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων και την τάση τροφοδοσίας

Σχήμα 4.78: $V_{DD} = 0.8$ V

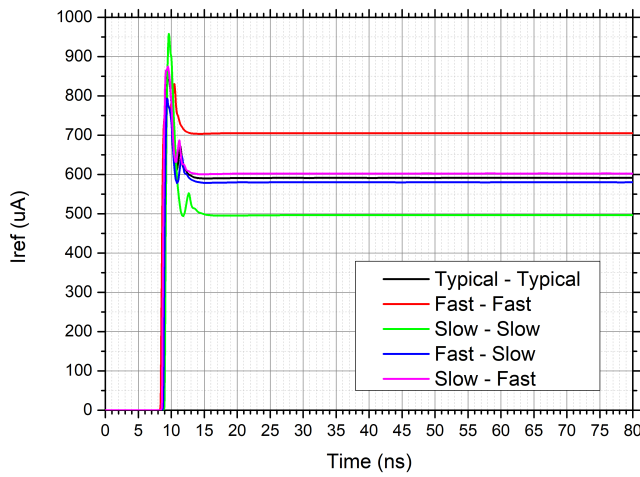

Σχήμα 4.79: $V_{DD} = 0.9$ V

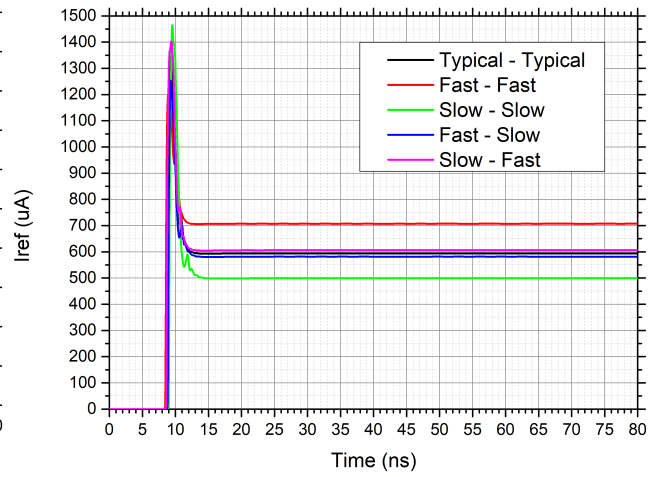

Σχήμα 4.80: $V_{DD} = 1$ V

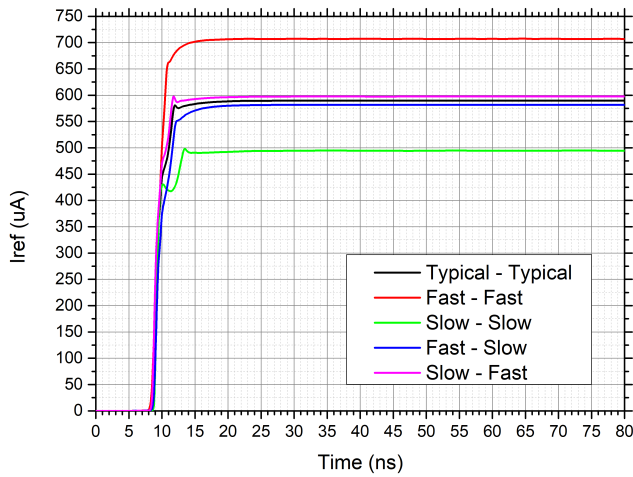
Iref συναρτήσει του χρόνου με PVT Variations

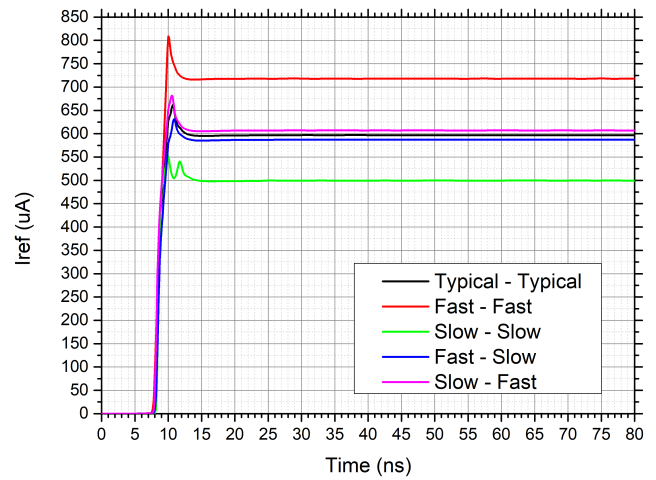
Σχήμα 4.81: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

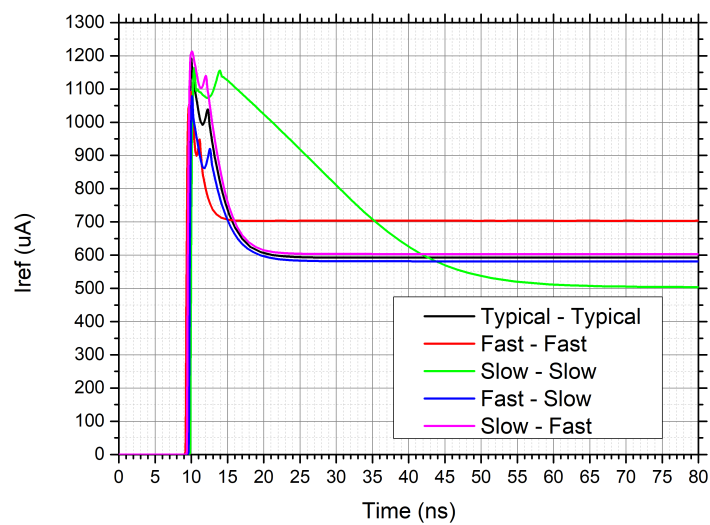
Σχήμα 4.82: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.83: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

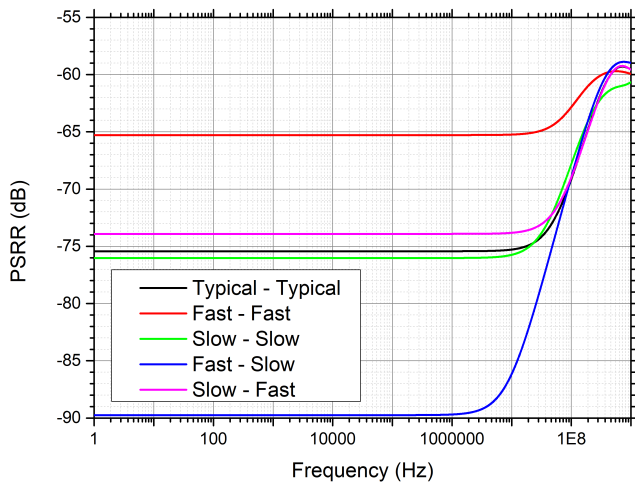

Σχήμα 4.84: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

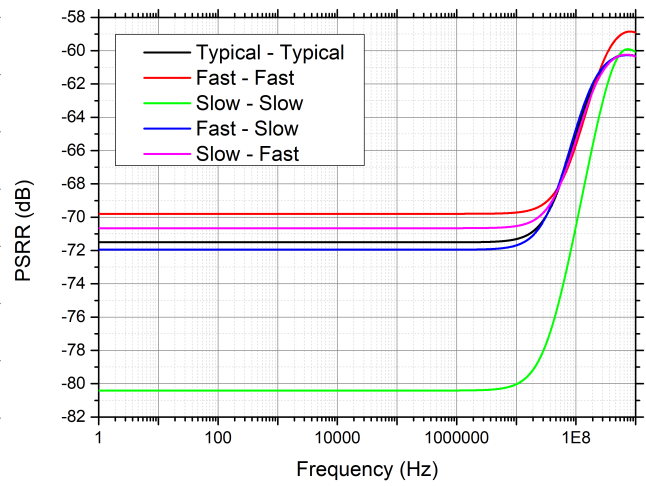

Σχήμα 4.85: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

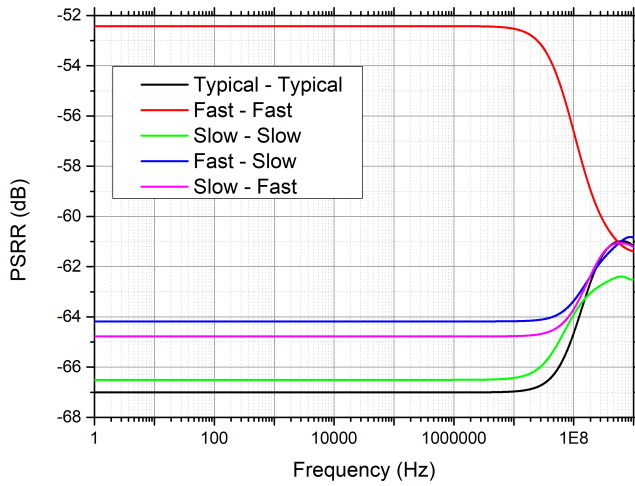
PSRR (Iref) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

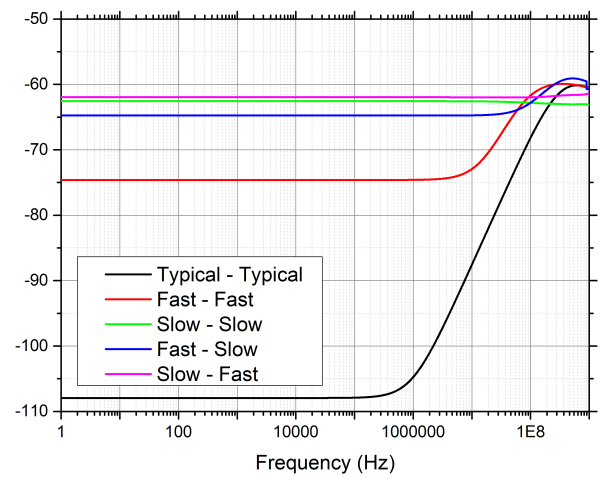
Σχήμα 4.86: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

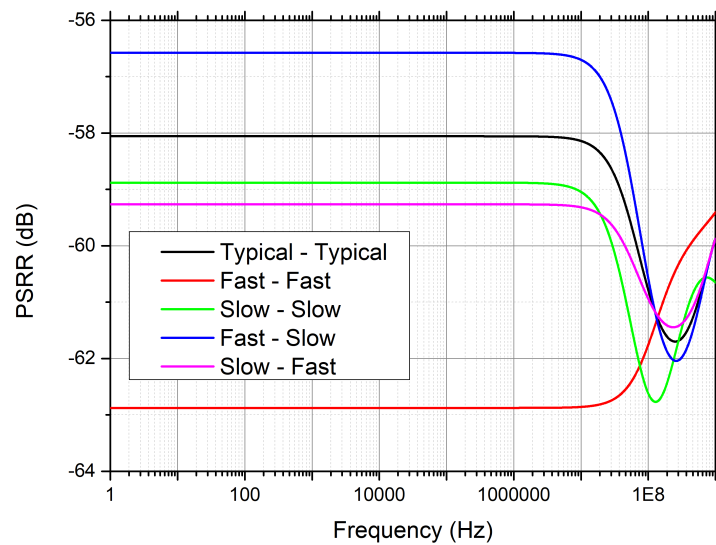
Σχήμα 4.87: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.88: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

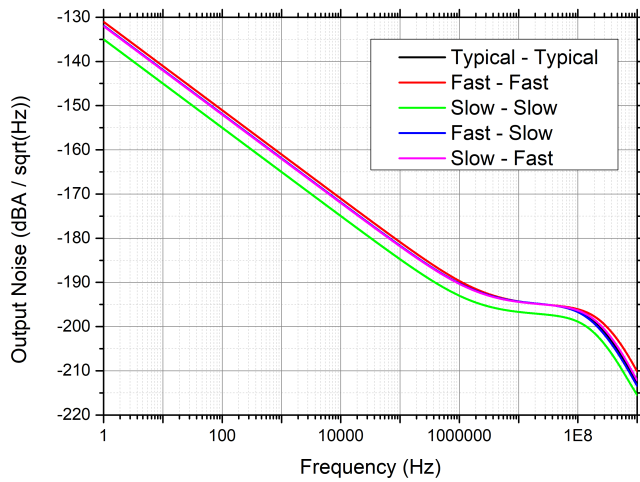

Σχήμα 4.89: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

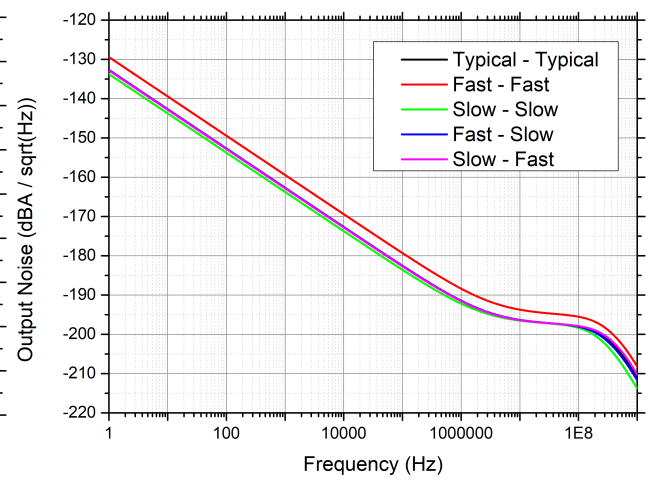

Σχήμα 4.90: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

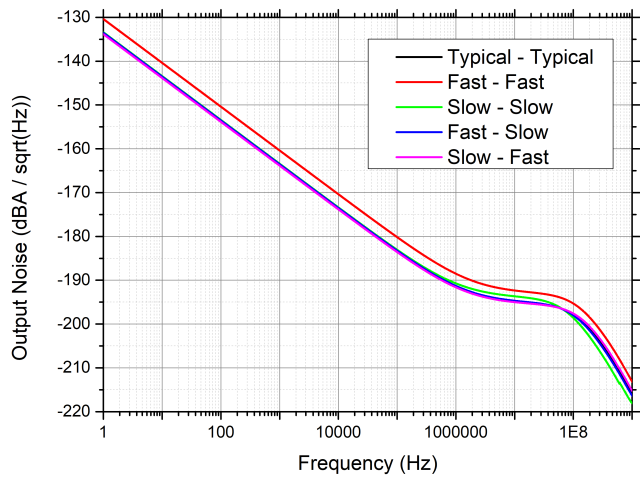
Output Noise (Iref) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

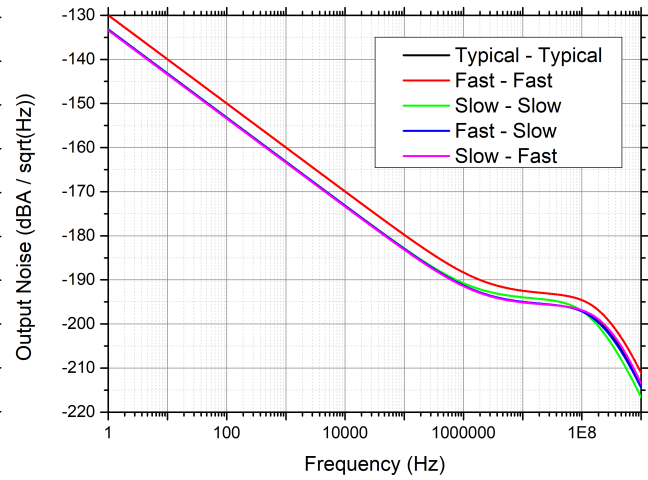
Σχήμα 4.91: $V_{DD} = 0.9$ V και $T = 27$ °C

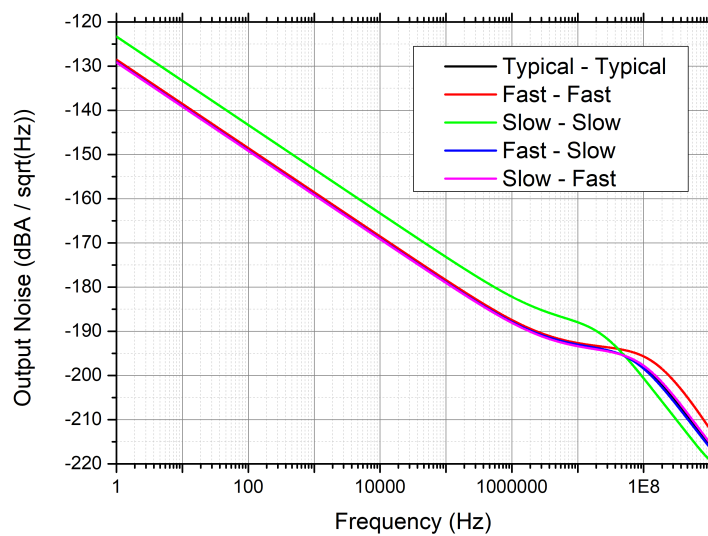
Σχήμα 4.92: $V_{DD} = 1$ V και $T = -40$ °C

Σχήμα 4.93: $V_{DD} = 0.8$ V και $T = 125$ °C

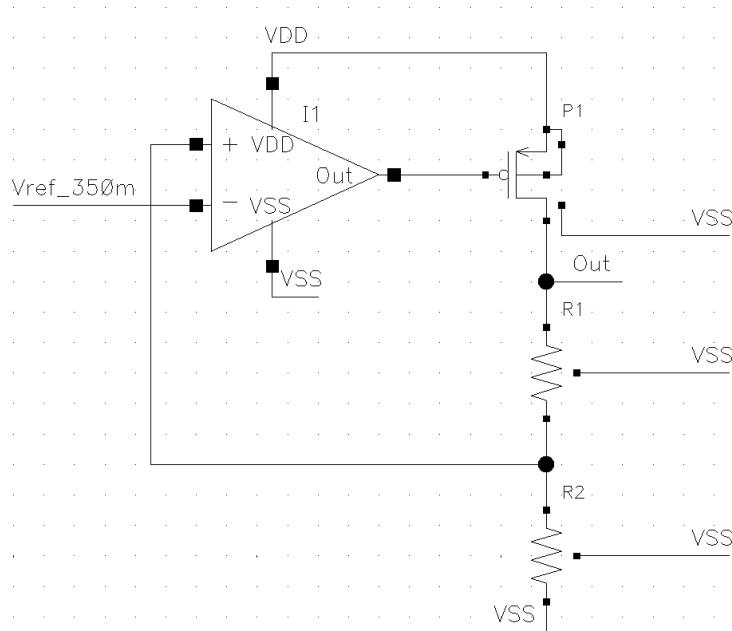
Σχήμα 4.94: $V_{DD} = 1$ V και $T = 125$ °C

Σχήμα 4.95: $V_{DD} = 0.8$ V και $T = -40$ °C

4.4.7 Low-Dropout Regulators (LDOs)

Οι γραμμικοί ρυθμιστές χαμηλής πτώσης τάσης (LDOs) τροφοδοτούν ένα φορτίο με κατά το δυνατόν σταθερή τάση σε PVT Variations, προσφέροντας παράλληλα το απαιτούμενο ρεύμα και απορρίπτοντας ενδεχόμενο θόρυβο. Ο σχεδιαζόμενος LDO (Σχήμα 4.96) αποτελείται από έναν ενισχυτή (Error-Amplifier), ένα δικτύωμα 2 αντιστάσεων που σχηματίζει ένα βρόχο αρνητικής ανάδρασης και ένα τρανζίστορ μεγάλων διαστάσεων (Pass Device), το οποίο είναι υπεύθυνο για την παροχή του ρεύματος προς το φορτίο. Η τάση εξόδου του κυμαίνεται στα 700 mV.

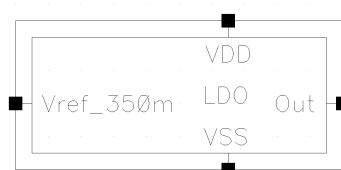

Σχήμα 4.96: Σχηματικό του LDO

Ο Error-Amplifier είναι ο ίδιος ενισχυτής με αυτόν στο Σχήμα 4.40, ενώ λεπτομέρειες για τα υπόλοιπα ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.96 αναγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

Ηλεκτρονικό στοιχείο	Διαστάσεις / Επιμέρους χαρακτηριστικά
slvtpfet P_1	$\frac{W}{L} = \frac{720 \text{ } \mu\text{m}}{18 \text{ nm}}$
R_1, R_2	4 k Ω

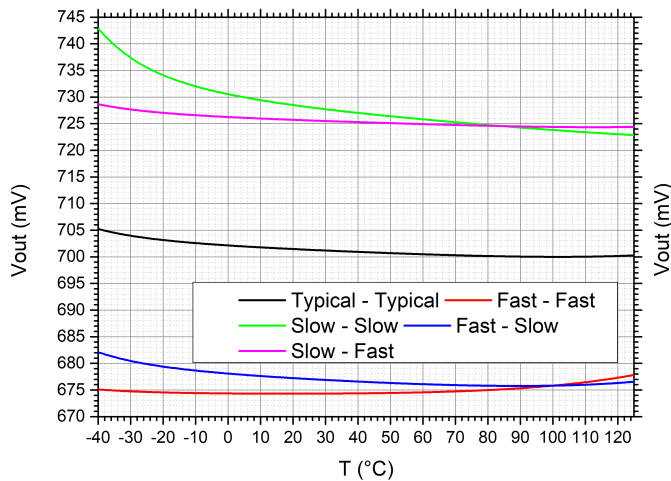
Πίνακας 4.14: Ηλεκτρονικά στοιχεία του σχηματικού του Σχήματος 4.96

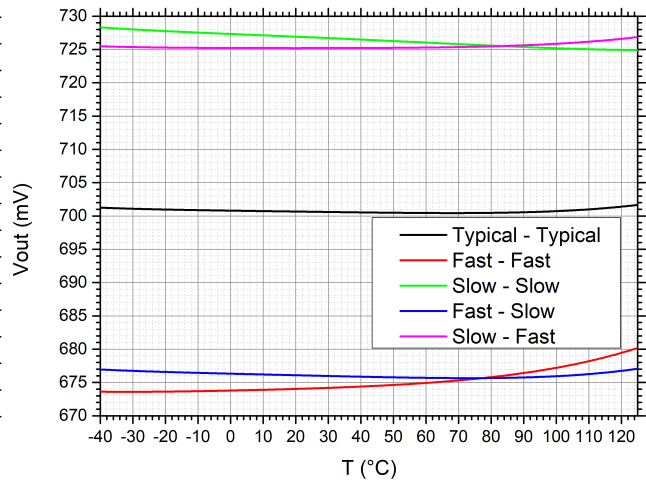
Σχήμα 4.97: Ο LDO ως σύμβολο

Ακολουθώντας, για να διαπιστωθεί η σωστή λειτουργία του LDO πραγματοποιούνται προσομοιώσεις με PVT Variations. Σημειώνεται ότι οι προσομοιώσεις γίνονται θεωρώντας ως φορτίο μια ιδανική πηγή ρεύματος 24 mA παράλληλα συνδεδεμένη με έναν ιδανικό πυκνωτή 5 pF και συνδέοντας την Vref_350m είσοδο του LDO με την Vref_350m έξοδο του κυκλώματος Bandgap της ενότητας 4.4.6. Η ονομαστική τιμή της τάσης τροφοδοσίας είναι $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$.

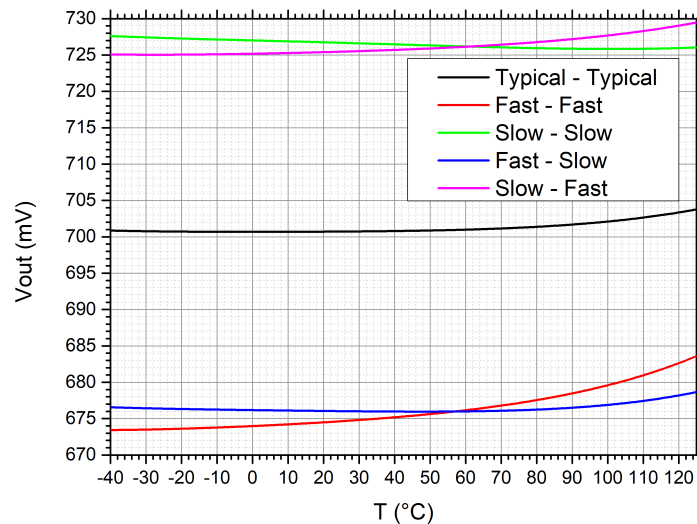
Vout συναρτήσει της θερμοκρασίας με παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων και την τάση τροφοδοσίας

Σχήμα 4.98: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$

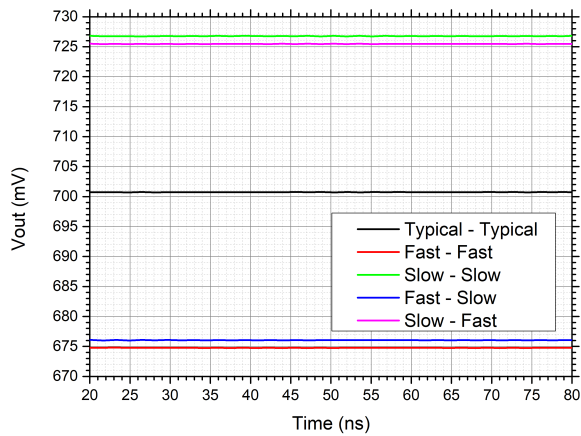

Σχήμα 4.99: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$

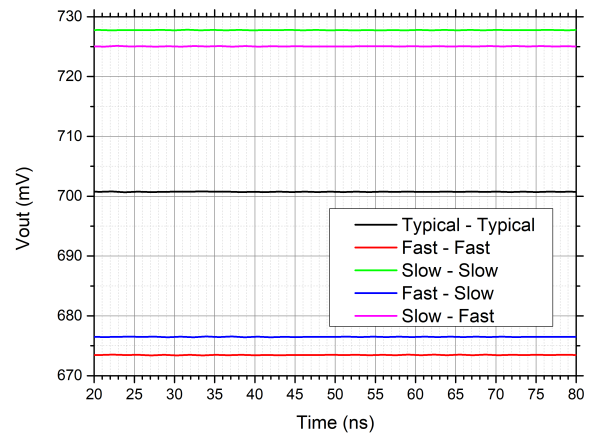

Σχήμα 4.100: $V_{DD} = 1 \text{ V}$

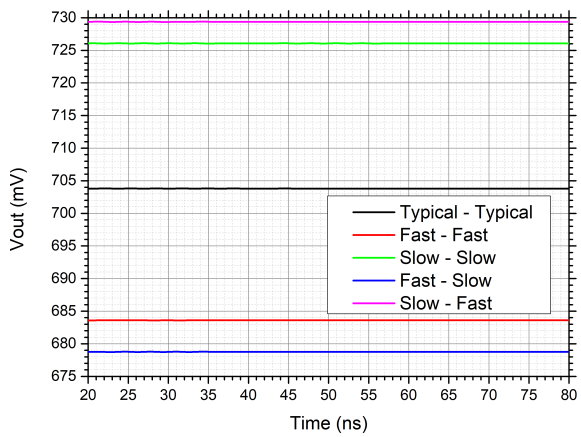
Vout συναρτήσει του χρόνου με PVT Variations

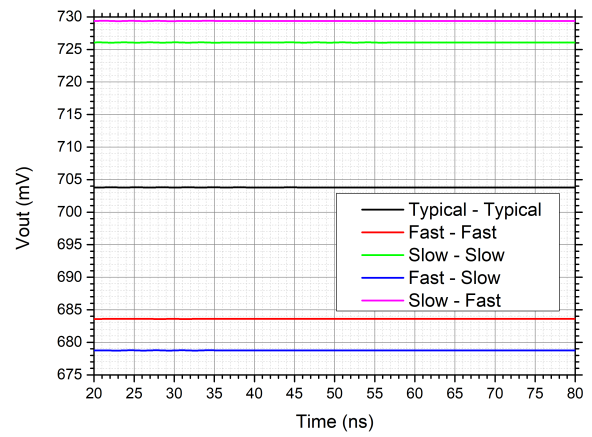
Σχήμα 4.101: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27 \text{ }^{\circ}\text{C}$

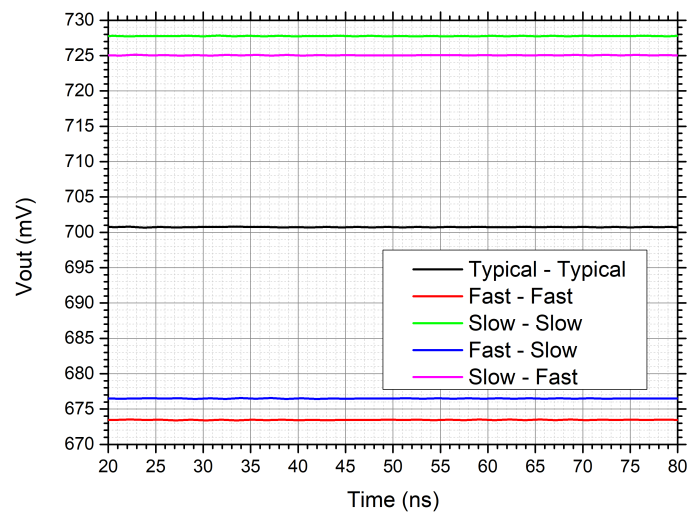
Σχήμα 4.102: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.103: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

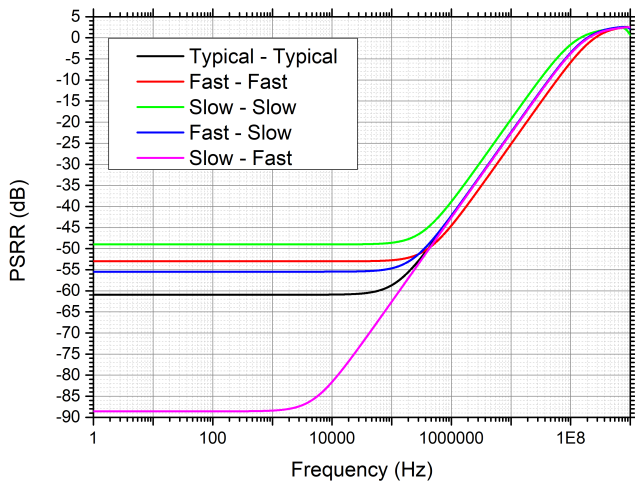
Σχήμα 4.104: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125 \text{ }^{\circ}\text{C}$

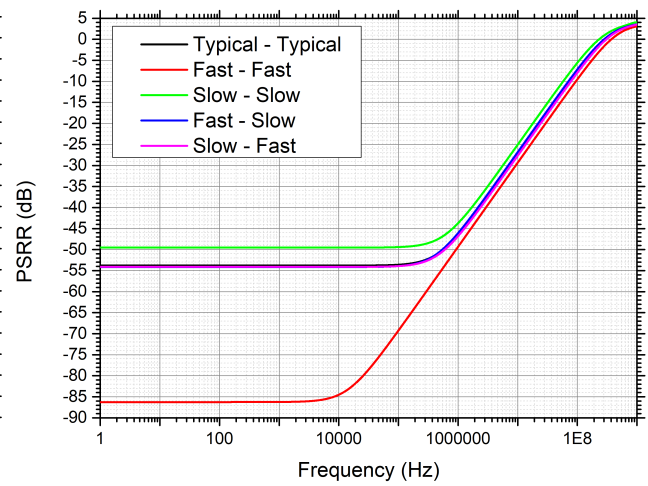
Σχήμα 4.105: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40 \text{ }^{\circ}\text{C}$

Με βάση τα αποτελέσματα των παραπάνω προσομοιώσεων, συμπεραίνεται πως ο βρόχος αρνητικής ανάδρασης δεν οδηγεί την έξοδο του LDO ούτε σε αστάθεια ούτε σε ταλαντώσεις.

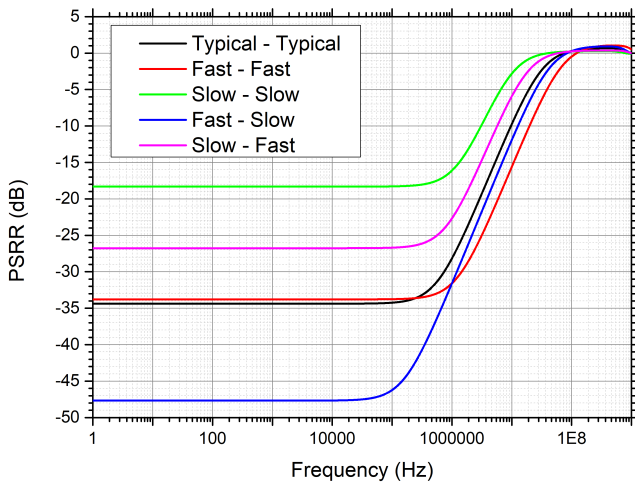
PSRR (Vout) συναρτήσεως της συχνότητας με PVT Variations

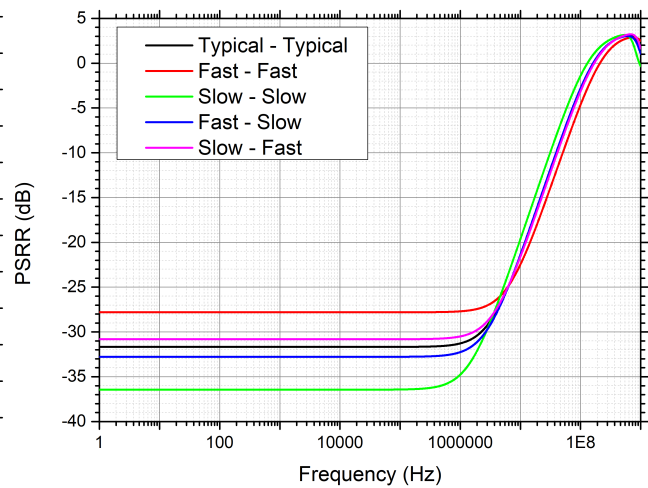
Σχήμα 4.106: $V_{DD} = 0.9\text{ V}$ και $T = 27\text{ }^{\circ}\text{C}$

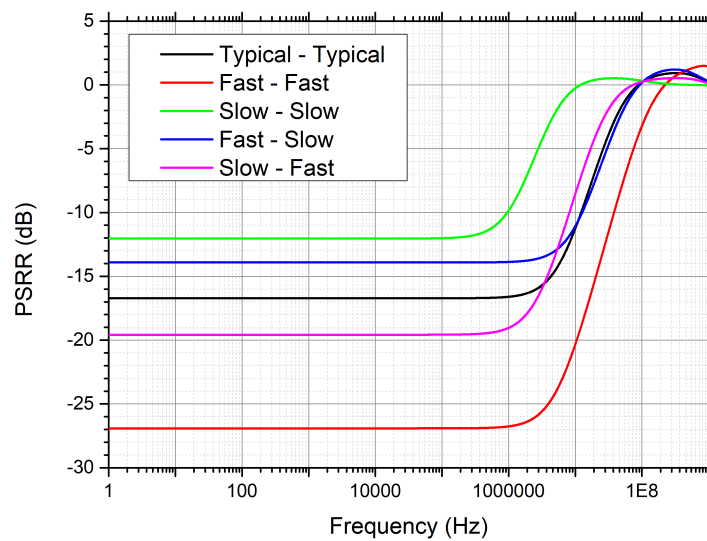
Σχήμα 4.107: $V_{DD} = 1\text{ V}$ και $T = -40\text{ }^{\circ}\text{C}$

Σχήμα 4.108: $V_{DD} = 0.8\text{ V}$ και $T = 125\text{ }^{\circ}\text{C}$

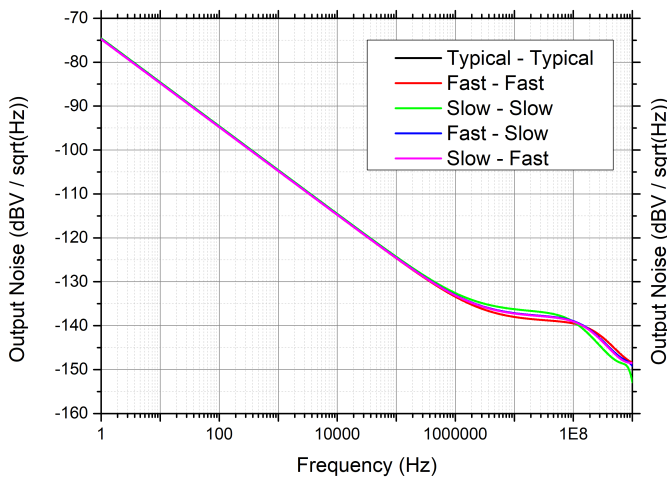

Σχήμα 4.109: $V_{DD} = 1\text{ V}$ και $T = 125\text{ }^{\circ}\text{C}$

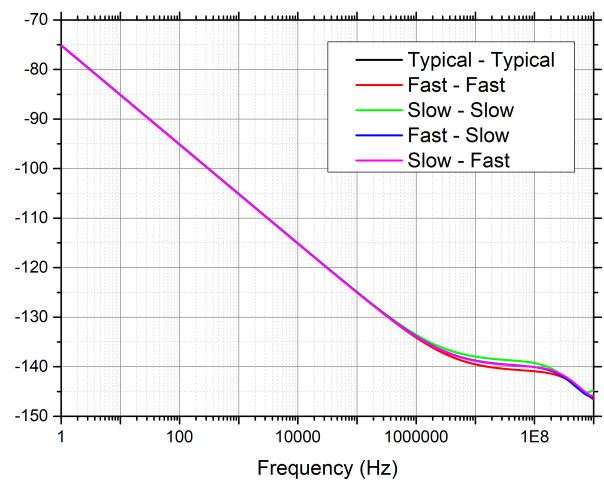

Σχήμα 4.110: $V_{DD} = 0.8\text{ V}$ και $T = -40\text{ }^{\circ}\text{C}$

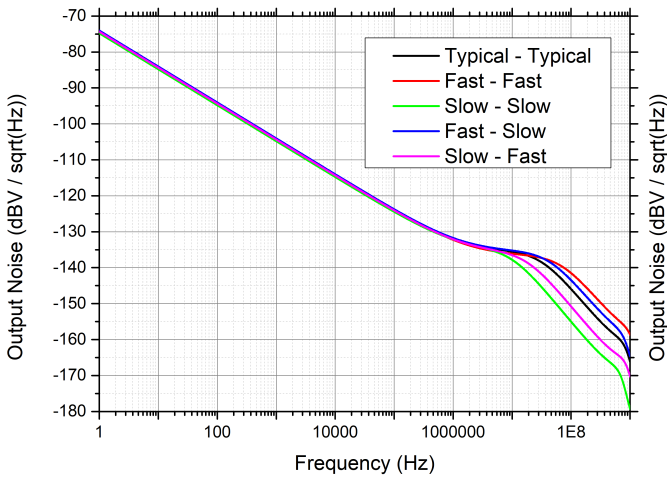
Output Noise (V_{out}) συναρτήσει της συχνότητας με PVT Variations

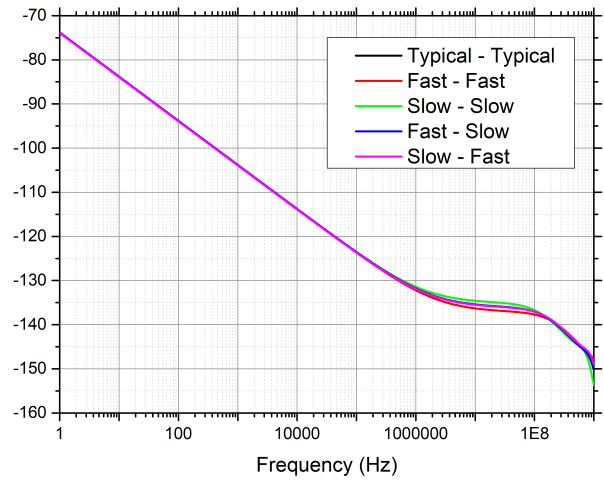
Σχήμα 4.111: $V_{DD} = 0.9 \text{ V}$ και $T = 27^\circ \text{C}$

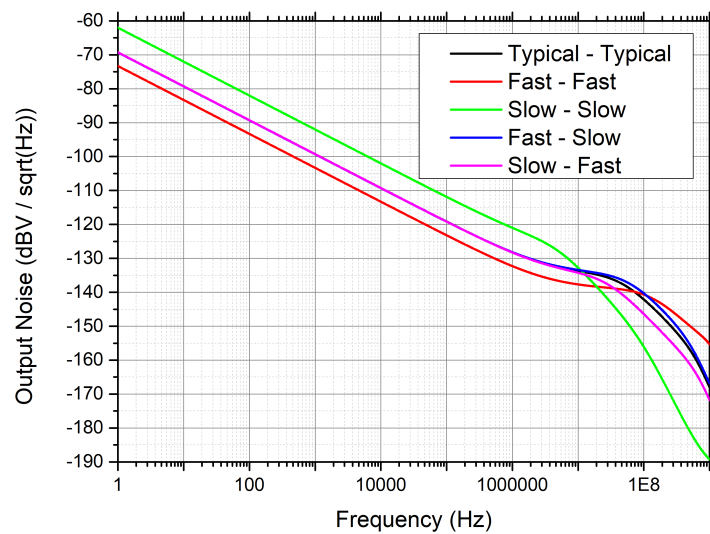
Σχήμα 4.112: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

Σχήμα 4.113: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

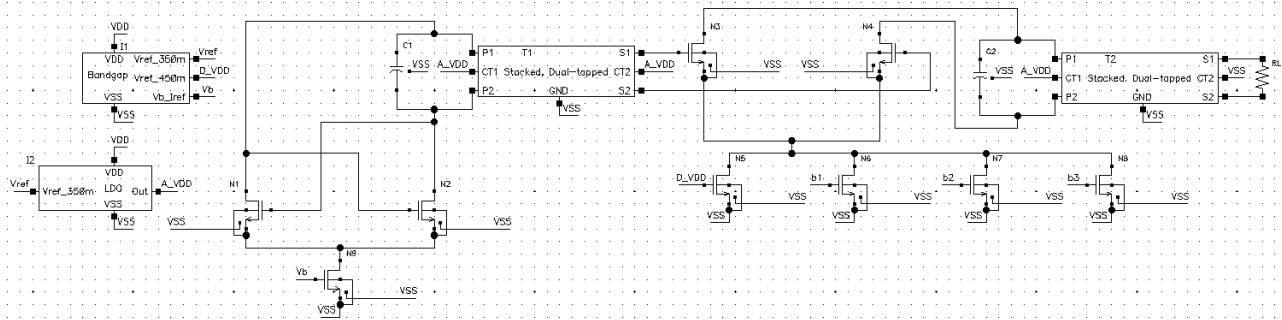
Σχήμα 4.114: $V_{DD} = 1 \text{ V}$ και $T = 125^\circ \text{C}$

Σχήμα 4.115: $V_{DD} = 0.8 \text{ V}$ και $T = -40^\circ \text{C}$

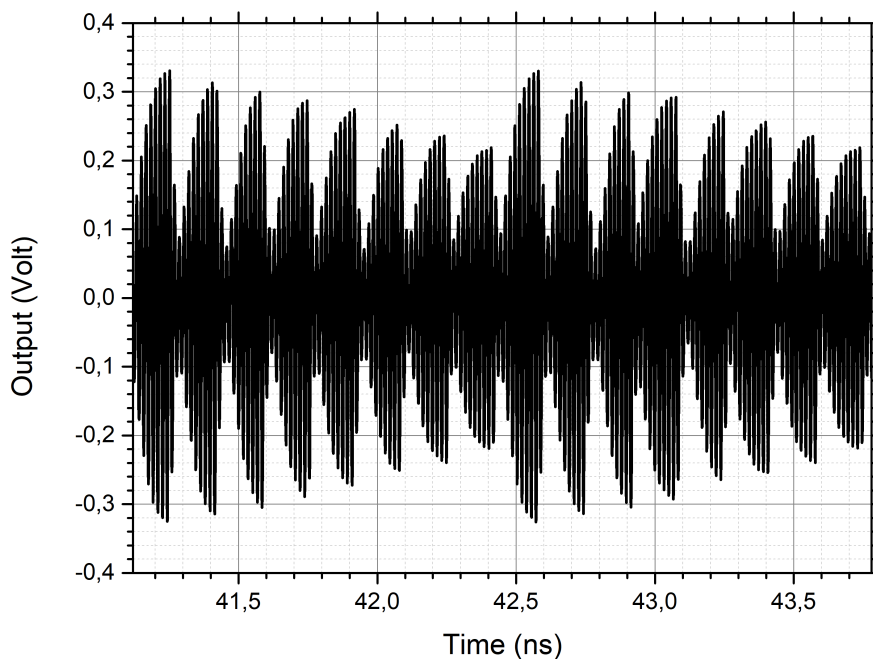
4.4.8 Πλήρες σχηματικό

Στο αρχικό σχηματικό του 8-PAM διαμορφωτή προσθέτονται το κύκλωμα Bandgap και ο LDO. Το πλήρες σχηματικό παρουσιάζεται στο Σχήμα 4.116, όπου το N_9 τρανζίστορ, που έχει αντικαταστήσει την ιδανική πηγή ρεύματος, είναι τύπου slvtnfet και έχει λόγο διαστάσεων $\frac{W}{L} = \frac{76.8 \mu m}{40 nm}$. Για τη σχεδίαση αυτή χρησιμοποιείται ένα τροφοδοτικό, δηλαδή $V_{DD} = 0.9 V$ και $V_{SS} = 0$. Η λογική τιμή 1 των bits αναπαρίσται με NRZ παλμό πλάτους 0.45 V, ενώ η λογική τιμή 0 αντιστοιχεί σε μηδενική τάση.

Σχήμα 4.116: Πλήρες σχηματικό της τρίτης σχεδίασης του 8-PAM διαμορφωτή

Στο Σχήμα 4.117 απεικονίζεται η απόκριση της εξόδου (τάση στους ακροδέκτες της αντίστασης φορτίου R_L) σε συνάρτηση με το χρόνο. Η γραφική αυτή παράσταση προέκυψε θεωρώντας ότι η τριάδα $b_1b_2b_3$ λαμβάνει περιοδικά τις λογικές τιμές 111, 110, 101, 100, 011, 010, 001, 000. Το κύκλωμα Bandgap και ο LDO προσδίδουν, όπως είναι αναμενόμενο, επιπλέον καθυστέρηση κατά τη μετάβαση από μια τιμή του πλάτους εξόδου σε άλλη με αποτέλεσμα ο μέγιστος ρυθμός μετάδοσης να περιορίζεται από τα 12 στα 6 Gbps.

Σχήμα 4.117: Απόκριση εξόδου συνάρτησης του χρόνου για ρυθμό μετάδοσης 6 Gbps

Αν και οι προσθήκες του κυκλώματος Bandgap και του LDO μειώνουν τη μέγιστη τιμή του Data Rate, συνεισφέρουν σημαντικά και αποτελεσματικά στην ανοχή του 8-PAM διαμορφωτή σε ενδεχόμενες μεταβολές της τάσης τροφοδοσίας και της θερμοκρασίας ή σε παραλλαγές στην λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων με PVT Variations που πραγματοποιήθηκαν στο πλήρες σχηματικό του 8-PAM διαμορφωτή και αναφέρονται στη διακύμανση των τιμών του πλάτους της τάσης εξόδου.

b₁b₂b₃ (Ακολουθία λογικών τιμών)	Ελάχιστο πλάτος της τάσης εξόδου (mV)	Μέγιστο πλάτος της τάσης εξόδου (mV)
000	158	223
001	168	248
010	161	268
011	191	287
100	170	306
101	192	327
110	198	336
111	196	354

Πίνακας 4.15: Διακύμανση των τιμών του πλάτους της τάσης εξόδου με PVT Variations

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα και μελλοντική εργασία

Στην παρούσα διπλωματική εργασία παρουσιάζεται ένας 8-PAM διαμορφωτής, ο οποίος προορίζεται για εφαρμογές που λειτουργούν γύρω από τη συχνότητα των 60 GHz. Αποτελείται από έναν cross - coupled ταλαντωτή κι ένα διαφορικό ζεύγος, το οποίο παράγει στην έξοδό του ημιτονικά σήματα διαφορετικού πλάτους μεταβάλλοντας το ρεύμα πόλωσής του. Οι τιμές του ρεύματος πόλωσης εξαρτώνται από 3 bits. Κατάλληλοι συνδυασμοί αυτών των bits δίνουν τη δυνατότητα στον 8-PAM διαμορφωτή να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και είτε ως 4-PAM είτε ως 2-PAM διαμορφωτής. Η προσαρμοστική αυτή δυνατότητα προσθέτει ευελιξία κάνοντας τον 8-PAM διαμορφωτή κατάλληλο για ακόμα περισσότερες εφαρμογές. Ακόμα, επισημαίνεται πως το Data Rate μπορεί να αγγίξει μέχρι και τα 12 Gbps. Ωστόσο, με την προσθήκη ενός κυκλώματος Bandgap και ενός LDO το μέγιστο Data Rate φτάνει πλέον τα 6 Gbps, αλλά ο 8-PAM διαμορφωτής είναι περισσότερο ανθεκτικός σε παραλλαγές στη λειτουργία των ηλεκτρονικών στοιχείων, την τάση τροφοδοσίας και τη θερμοκρασία (PVT Variations).

Η μεθοδολογία που περιγράφηκε και ακολουθήθηκε για τη σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή μπορεί να αποτελέσει βάση και για τη σχεδίαση PAM διαμορφωτών μεγαλύτερης στάθμης, όπως 16-PAM ή 32-PAM. Βέβαια, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι παρακάτω εναλλακτικές:

- Σχεδίαση του 8-PAM διαμορφωτή σε άλλη τεχνολογία (διπολική ή CMOS) και σύγκριση της απόδοσης. Γρηγορότερα τρανζίστορ μιας διαφορετικής τεχνολογίας θα οδηγούσαν στην αύξηση του Data Rate.
- Αντικατάσταση των πυκνωτών στα συντονισμένα φίλτρα του 8-PAM διαμορφωτή με varactors ή αντικατάσταση του cross - coupled ταλαντωτή με Voltage Controlled Oscillator (VCO) προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα επιλογής της φέρουσας συχνότητας. Είναι γνωστό ότι μεγαλύτερη τιμή φέρουσας συχνότητας μπορεί να αυξήσει το Data Rate.

Βιβλιογραφία

- [1] Κωττής Παναγιώτης, *Εισαγωγή στις τηλεπικοινωνίες*, Τζιόλα, 2019.
- [2] Καραγιαννίδης Γεώργιος, Παππή Κοραλία, *Τηλεπικοινωνιακά συστήματα*, Τζιόλα, 4^η Έκδοση, 2018.
- [3] Voinigescu Sorin, *High-frequency integrated circuits*, Cambridge University Press, 2013.
- [4] Takayasu Sakurai, Akira Matsuzawa, and Takakuni Douseki, *Fully-depleted SOI CMOS circuits and technology*, Springer, 2006.
- [5] Saweth Hongprasit, Worawat Sa-Ngiamvibool, and Apinan Aurasopon. Design of bandgap core and startup circuits for all cmos bandgap voltage reference. *Przeglad Elektrotechniczny*, 88(4):277–280, 2012.
- [6] Yanghyo Kim, Boyu Hu, Rulin Huang, Adrian Tang, Colin Joye, Tatsuo Itoh, and Mau-Chung Frank Chang. 150-ghz cmos tx/rx with digitally predistorted pam-4 modulation for terahertz contactless/plastic waveguide communications. *IEEE Transactions on Terahertz Science and Technology*, 10(4):370–382, 2020.
- [7] Yanghyo Kim, Boyu Hu, Yuan Du, Wei-Han Cho, Rulin Huang, Adrian Tang, Huan-Neng Chen, Chewnpu Jou, Jason Cong, Tatsuo Itoh, et al. A millimeter-wave cmos transceiver with digitally pre-distorted pam-4 modulation for contactless communications. *IEEE Journal of Solid-State Circuits*, 54(6):1600–1612, 2019.

- [8] Zheng Wang, Pei-Yuan Chiang, Peyman Nazari, Chun-Cheng Wang, Zhiming Chen, and Payam Heydari. A cmos 210-ghz fundamental transceiver with ook modulation. *IEEE Journal of Solid-State Circuits*, 49(3):564–580, 2014.
- [9] Hanho Choi, Ha-Il Song, Hyosup Won, Junyoung Yoo, Woohyun Kwon, Huxian Jin, Konan Kwon, Cheongmin Lee, Gain Kim, Jake Eu, et al. An 86.71875 ghz rf transceiver for 57.8125 gb/s waveguide links with a cdr-assisted carrier synchronization loop in 28nm. In *ESSCIRC 2023-IEEE 49th European Solid State Circuits Conference (ESSCIRC)*, pages 181–184. IEEE, 2023.
- [10] Joselyn Torres, Mohamed El-Nozahi, Ahmed Amer, Seenu Gopalraju, Reza Abdullah, Kamran Entesari, and Edgar Sanchez-Sinencio. Low drop-out voltage regulators: Capacitor-less architecture comparison. *IEEE Circuits and Systems Magazine*, 14(2):6–26, 2014.
- [11] Edgar Sánchez-Sinencio. Low drop-out (LDO) linear regulators: design considerations and trends for high power-supply rejection (PSR). *Texas A & M University*, 2010.